

Lagrådsremiss

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter)

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 17 november 2016

Magdalena Andersson

Tord Gransbo
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Europaparlamentet och rådet antog den 26 november 2014 förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter). Den 31 december 2016 ska EU-förordningen börja tillämpas.

EU-förordningen syftar till att öka insynen och öppenheten avseende paketerade investeringsprodukter som erbjuds icke-professionella investerare och där det belopp som ska betalas tillbaka till investerare kan fluktuera på grund av bl.a. resultatet av tillgångar som inte köps direkt av den icke-professionella investeraren. Detta ska uppnås genom att utvecklare av Priip-produkter ska upprätta faktablad om sina produkter som ska tillhandahållas icke-professionella investerare.

I lagrådsremissen föreslås en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen som syftar till att införa de bestämmelser i svensk rätt som krävs med anledning av förordningen. I lagförslaget anges att Finansinspektionen är behörig myndighet i Sverige enligt EU-förordningen. I den nya lagen finns bl.a. bestämmelser om Finansinspektionens tillsynsbefogenheter och om skadeståndsskyldighet för Priip-produktutvecklare. Vidare föreslås en ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Den nya lagen och ändringen i offentlighets- och sekretesslagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2017. För fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen ska lagen tillämpas för första gången den 1 januari 2020.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter	5
2.2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	10
3	Ärendet och dess beredning	12
4	Bakgrund och utgångspunkter	12
4.1	EU-förordningens innehåll	12
4.1.1	Syfte, tillämpningsområde och definitioner	12
4.1.2	Faktablad	13
4.1.3	Marknadsövervakning och befogenhet att ingripa	13
4.1.4	Klagomål och rättslig prövning	14
4.1.5	Tillsynsbefogenheter och administrativa sanktioner	14
4.2	Det fortsatta arbetet inom EU	15
5	Kompletterande bestämmelser	16
5.1	En ny lag	16
5.2	Behörig myndighet	19
5.3	Finansinspektionens tillsynsbefogenheter	21
5.4	Administrativa sanktioner	23
5.4.1	Införandet av administrativa sanktioner	23
5.4.2	Offentlig varning	29
5.4.3	Sanktionsavgift	30
5.4.4	Offentliggörande och underrättelse om administrativa sanktioner	33
5.4.5	Meddelande om administrativa sanktioner	36
5.5	Skadeståndsansvar	38
5.6	Klagomålshantering och rättslig prövning	43
5.7	Särskilda befogenheter avseende försäkringsbaserade investeringsprodukter och viss verksamhet vid försäkrings- eller återförsäkringsföretag	46
5.8	Samarbete och informationsutbyte med andra behöriga myndigheter	48
5.9	Rapportering om missförhållanden	49
5.10	Avgifter till Finansinspektionen	51
5.11	Överklagande	53
6	Sekretess för vissa uppgifter	53
7	Ikraftträdande	57
8	Förslagets konsekvenser	61
8.1	Inledning	61
8.2	Förslagets syfte och alternativa lösningar	61

8.3	Kostnader och andra konsekvenser	62
9	Författningskommentar	63
9.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.....	63
9.2	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	68
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter)	71
Bilaga 2	Sammanfattning av promemorian	95
Bilaga 3	Promemorians lagförslag.....	96
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	101

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter,

2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) (EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter).

Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

Behörig myndighet

2 § Finansinspektionen är behörig myndighet enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

Tillsyn

3 § För tillsynen över att EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter följs, får Finansinspektionen förelägga

1. ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, och

2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Ingripanden

Ingripande mot juridiska och fysiska personer

4 § Finansinspektionen får förelägga den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med ett visst agerande.

5 § Ett föreläggande enligt denna lag får förenas med vite.

6 § Finansinspektionen ska ingripa mot den Priip-produktutvecklare som åsidosätter sina skyldigheter enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter genom att

1. inte upprätta och offentliggöra ett faktablad för produkten (artikel 5.1),
2. inte se till att faktabladet uppfyller kraven på form och innehåll (artikel 6),
3. inte iaktta kraven på faktabladets språkliga utformning och översättning (artikel 7),
4. inte iaktta kraven på faktabladets utformning (artikel 8.1–8.3),
5. utforma marknadsföringsmaterial om en Priip-produkt i strid med informationen i faktabladet eller utan att beakta kraven på innehållet i marknadsföringsmaterialet (artikel 9), eller
6. inte uppdatera faktabladet om en översyn visar att så krävs (artikel 10.1).

7 § Finansinspektionen ska ingripa mot den som ger råd om eller säljer en Priip-produkt, om personen åsidosätter sina skyldigheter enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter genom att

1. utforma marknadsföringsmaterial om en Priip-produkt i strid med informationen i faktabladet eller utan att beakta kraven på innehållet i marknadsföringsmaterialet (artikel 9),
2. inte förse icke-professionella investerare med faktabladet i god tid innan investeraren är bunden till något avtal eller erbjudande gällande produkten (artikel 13.1),
3. förse en icke-professionell investerare med faktabladet efter transaktionen utan att föreskrivna villkor är uppfyllda (artikel 13.3),
4. inte iaktta skyldigheten att tillhandahålla ett faktablad på det sätt som förskrivs vid på varandra följande transaktioner avseende samma Priip-produkt (artikel 13.4), eller
5. inte tillhandahålla ett faktablad på det sätt som föreskrivs (artikel 14).

8 § Finansinspektionen ska ingripa mot den som åsidosätter sina skyldigheter enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter genom att inte inrätta lämpliga förfaranden och arrangemang för framförande av klagomål och besvarande av klagomål (artikel 19).

9 § Om information som enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter ska framgå av faktablad och marknadsföringsmaterial inte tillhandahålls på det sätt och i den form som följer av förordningen, ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas, med undantag för bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket den lagen.

Sanktionsavgift

10 § Ingripande enligt 6–8 §§ sker genom beslut om sanktionsavgift. Avgiften tillfaller staten.

Finansinspektionen får avstå från att fatta beslut om sanktionsavgift om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om Priip-produktutvecklaren eller den som ger råd om eller säljer Priip-produkter gör rättelse, om föreläggande enligt 4 § bedöms vara en tillräcklig åtgärd eller om något annat organ har vidtagit åtgärder mot den personen som bedöms tillräckliga.

11 § Sanktionsavgiften för en juridisk person som är föremål för ett ingripande enligt 6, 7 eller 8 § ska som högst fastställas till det högsta av

1. ett belopp som per den 30 december 2014 i svenska kronor motsvarade ett belopp om fem miljoner euro,

2. tre procent av företagets eller, i förekommande fall, koncernens omsättning närmast föregående räkenskapsår,

3. två gånger den vinst som företaget erhållit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller

4. två gånger de kostnader som företaget undvikit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Om överträdelsen har skett under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får den uppskattas.

För värdepappersinstitut får avgiften inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven i 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 8 kap. 3 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

För ett försäkringsföretag får avgiften inte vara så stor att företaget därefter inte uppfyller kraven i 4 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

12 § Sanktionsavgiften för en fysisk person som är föremål för ett ingripande enligt 6, 7 eller 8 § ska som högst fastställas till det högsta av

1. ett belopp som per den 30 december 2014 i svenska kronor motsvarade 700 000 euro,

2. två gånger den vinst som den fysiska personen erhållit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller

3. två gånger de kostnader som den fysiska personen undvikit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

13 § När sanktionsavgiftens storlek ska fastställas ska Finansinspektionen beakta de omständigheter som anges i artikel 25 i EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

Därutöver ska Finansinspektionen beakta överträdelsens art, överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, de skador som uppstått, den juridiska eller den fysiska personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som företaget eller den fysiska personen erhållit till följd av regelöverträdelsen eller de kostnader som har undvikits.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift

14 § En sanktionsavgift ska betalas till Finansinspektionen inom trettio dagar från det att beslutet om avgiften har fått laga kraft.

15 § Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utskönningsbalkens bestämmelser, om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 14 §.

16 § Om sanktionsavgiften inte betalas inom den tid som anges i 14 §, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

17 § En sanktionsavgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fått laga kraft.

Tystnadsplikt

18 § Den som är eller har varit knuten till en Priip-produktutvecklare eller någon som ger råd om eller säljer Priip-produkter som anställd eller uppdragstagare, får inte obehörigen röja uppgifter i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som Finansinspektionen utövar tillsyn över enligt denna lag, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den utpekade personens identitet.

Skadestånd

19 § En Priip-produktutvecklare ska ersätta ren förmögenhetsskada som denne uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar en icke-professionell investerare genom att ett faktablad innehåller uppgifter som

1. är felaktiga,
2. är vilseledande,
3. står i strid med avtalshandlingarna, eller
4. inte uppfyller kraven i artikel 8 i EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

20 § Den som vill göra anspråk på skadestånd enligt 19 § ska underrätta Priip-produktutvecklaren om detta inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt att skada har uppkommit.

Om underrättelse inte görs inom skälig tid, faller rätten till skadestånd enligt denna lag bort. Detsamma gäller om talan inte väcks inom tio år från investeringstillfället.

Avgifter till Finansinspektionen

21 § Den som utvecklar, ger råd om eller säljer Priip-produkter och som står under Finansinspektionens tillsyn ska med årliga avgifter bekosta inspektionens verksamhet enligt denna lag.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifterna.

Överklagande

22 § Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud eller föreläggande ska gälla omedelbart.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2017.
 2. Lagen tillämpas första gången den 1 januari 2020 i fråga om sådana fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

2.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 4 b § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

4 b §¹

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse i lag eller annan författning som gäller för värdepapperscentralers och utsedda kreditinstituts verksamhet, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men.

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen (2017:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndigheten utövar tillsyn över enligt den lagen, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt andra stycket gäller inte beslut om sanktioner eller sanktionsförelägganden.

Sekretessen enligt andra och tredje styckena gäller inte beslut om sanktioner eller sanktionsförelägganden.

¹ Senaste lydelse 2016:62.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2017.

3 Ärendet och dess beredning

Den 29 december 2014 trädde Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter), i det följande benämnd EU-förordningen, i kraft. Förordningen ska börja tillämpas den 31 december 2016. Det är dock mycket sannolikt att tillämpningstidpunkten kommer att senareläggas med 12 månader, vilket beskrivas mer ingående i avsnitten 4.2 och 7. Värdepappersfonder (fondföretag) är undantagna från skyldigheterna i förordningen till och med den 31 december 2019. EU-förordningen finns i *bilaga 1*.

En fakta-promemoria om EU-förordningen överlämnades till riksdagen i augusti 2012 (2011/12:FPM178).

I promemorian Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter), som har tagits fram inom Finansdepartementet, föreslås en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter. I promemorian föreslås även en ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi2016/02279/FPM).

4 Bakgrund och utgångspunkter

4.1 EU-förordningens innehåll

4.1.1 Syfte, tillämpningsområde och definitioner

EU-förordningen syftar till att öka insynen och öppenheten avseende paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter som erbjuds icke-professionella investerare (Priip-produkter). Enligt förordningen ska därför utvecklare av Priip-produkter upprätta faktablad om sina produkter (artikel 5.1) och personer som ger råd om eller säljer sådana produkter ska se till att faktabladet tillhandahålls icke-professionella investerare innan investeraren har ingått något avtal om produkten (artikel 13.1). Syftet är att investerarna ska förstå Priip-produkters viktigaste egenskaper och risker, jämföra olika Priip-produkter med varandra och fatta välgrundade investeringsbeslut. Därigenom ska skyddet för investerare förbättras och icke-professionella investerares förtroende för finansmarknaden återupprättas.

Med Priip-produkt avses en produkt som utgörs av antingen en Priip-produkt eller en försäkringsbaserad investeringsprodukt, eller en sammansättning av sådana produkter (artikel 4.3). Med Priip-produkt avses en investering, där, oberoende av dess rättsliga form, det belopp som ska betalas tillbaka till den icke-professionella investeraren är

föremål för fluktuation på grund av exponering mot referensvärden eller avkastningen på en eller flera tillgångar som inte köps direkt av den icke-professionella investeraren (artikel 4.1). Med försäkringsbaserad investeringsprodukt avses en försäkringsprodukt med en löptid eller ett återköpsvärde vars löptid eller återköpsvärde helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknadsfluktuationer (artikel 4.2). Tillgångar som innehas direkt av en icke-professionell investerare, t.ex. aktier eller statsobligationer, är inte Priip-produkter och omfattas därför inte av EU-förordningens tillämpningsområde (skäl 7). Investeringsfonder som säljs till institutionella investerare omfattas inte av EU-förordningens tillämpningsområde. Även privata pensionsprodukter och tjänstepensionsprodukter som har till främsta syfte att ge investeraren en inkomst efter pensionering är undantagna från EU-förordningens tillämpningsområde.

EU-förordningen ska tillämpas på Priip-produktutvecklare och personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter (artikel 2.1).

4.1.2 Faktablad

Innan en Priip-produkt görs tillgänglig för icke-professionella investerare ska utvecklaren upprätta ett faktablad för den produkten i enlighet med kraven i EU-förordningen och offentliggöra faktabladet på sin webbplats (artikel 5.1).

Av EU-förordningen följer bl.a. att faktabladet ska utgöra informationsunderlag före ingående av avtal och att det ska vara tydligt och lättläst samt att det inte får vara vilseledande (artikel 6). Det ska vara avfattat på högst tre A4-sidor och klart åtskilt från marknadsföringsmaterialet för produkten.

En person som ger råd om eller säljer en Priip-produkt ska förse en icke-professionell investerare med faktabladet i god tid innan investeraren är bunden av något erbjudande eller avtal avseende produkten (artikel 13). Om vissa förutsättningar är uppfyllda kan dock faktabladet tillhandahållas investeraren först efter det att ett avtal har ingåtts. Faktabladet ska tillhandahållas icke-professionella investerare utan kostnad (artikel 14.1).

Om faktabladet inte uppfyller kraven i EU-förordningen, är vilseledande, innehåller felaktigheter eller är oförenligt med rättsligt bindande handlingar inför ingående av avtal och en icke-professionell investerare visar att en förlust uppkommit till följd av att denne förlitat sig på faktabladet vid köp av Priip-produkten, kan investeraren kräva skadestånd för förlusten i enlighet med nationell rätt (artikel 11.1 och 11.2). Rätten för en icke-professionell investerare att kräva skadestånd får inte begränsas genom avtalsvillkor (artikel 11.5).

4.1.3 Marknadsövervakning och befogenhet att ingripa

Om ett antal förutsättningar är uppfyllda får Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (European Insurance and Occupational Pension Authority, Eiopa) tillfälligt förbjuda eller begränsa marknadsföring, distribution och försäljning av vissa försäkringsbaserade investe-

ringsprodukter, försäkringsbaserade investeringsprodukter med vissa särskilda egenskaper eller en typ av finansiell verksamhet eller praxis vid ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag (artikel 16.1). Förutsättningarna för att Eiopa ska kunna ingripa är bl.a. inriktade på om ett betydande problem avseende investerarskyddet eller ett hot mot finansmarknadernas funktion åtgärdas genom ingripandet och den behöriga myndigheten inte har vidtagit åtgärder för att åtgärda problemet (artikel 16.2). Eiopa ska ompröva ett sådant förbud eller en sådan begränsning med lämpliga mellanrum och åtminstone var tredje månad (artikel 16.6).

Även den behöriga myndighet som utses av i respektive medlemsstat får förbjuda eller begränsa marknadsföring, distribution och försäljning av vissa försäkringsbaserade investeringsprodukter, försäkringsbaserade investeringsprodukter med vissa särskilda egenskaper eller en typ av finansiell verksamhet eller praxis vid ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag (artikel 17.1). För att få vidta sådana åtgärder måste ett antal villkor vara uppfyllda (artikel 17.2). Även dessa villkor tar sikte på åtgärdande av allvarliga problem avseende investerarskyddet eller hot mot finansmarknadens funktion. En åtgärd som Eiopa vidtar ska ha företräde framför tidigare åtgärder som vidtagits av en behörig myndighet (artikel 16.7).

4.1.4 Klagomål och rättslig prövning

Priip-produktutvecklaren och den person som ger råd om eller säljer Priip-produkter ska inrätta lämpliga förfaranden som säkerställer att icke-professionella investerare på ett effektivt sätt kan framföra klagomål på produkten och att investeraren får ett svar i god tid och på ett adekvat sätt om sådana klagomål har framförts (artikel 19.1). Vidare ska Priip-produktutvecklaren säkerställa att icke-professionella investerare har tillgång till effektiva förfaranden för rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister, särskilt om Priip-produktutvecklaren finns i en annan medlemsstat eller i ett tredjeland.

4.1.5 Tillsynsbefogenheter och administrativa sanktioner

De behöriga myndigheterna ska ha alla tillsyns- och utredningsbefogenheter som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt EU-förordningen (artikel 20.1).

Medlemsstaterna ska införa bestämmelser om administrativa sanktioner för överträdelse av artiklarna 5.1, 6, 7, 8.1–8.3, 9, 10.1, 13.1, 13.3, 13.4, 14 och 19 i EU-förordningen (artikel 24). De behöriga myndigheterna ska ha befogenhet att besluta om tillfälligt eller bestående marknadsföringsförbud av en Priip-produkt, en offentlig varning där personen som är ansvarig för överträdelsen och typen av överträdelse anges, förbud mot tillhandahållande av faktablad och sanktionsavgifter för fysiska och juridiska personer (artikel 24.2). Vid beslut om administrativa sanktioner ska den behöriga myndigheten beakta alla relevanta omständigheter, i förekommande fall bl.a. överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet (artikel 25). Medlemsstaterna får föreskriva ytterligare

sanktioner eller åtgärder och högre sanktionsavgifter än vad som föreskrivs i EU-förordningen (artikel 24.3).

4.2 Det fortsatta arbetet inom EU

Kommissionen ska senast den 31 december 2018 göra en allmän översyn av EU-förordningen (artikel 33.1). Som en del av översynen ska kommissionen bl.a. bedöma om övergångsbestämmelserna avseende fondföretag ska förlängas och om en utvidgning av EU-förordningens tillämpningsområde till att omfatta andra finansiella produkter bör göras. Senast den 31 december 2018 ska kommissionen också bedöma huruvida en ny lagstiftningsakt som garanterar lämpliga produktinformationskrav för vissa pensionsprodukter bör föreslås eller huruvida sådana produkter bör omfattas av EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter (artikel 33.2). Baserat på den allmänna översynen och bedömningen avseende pensionsprodukterna ska kommissionen efter samråd med gemensamma kommittén lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet som vid behov ska vara åtföljd av lagstiftningsförslag (artikel 33.3).

Senast den 31 december 2018 ska kommissionen genomföra en marknadsundersökning för att fastställa om det finns online-verktyg som icke-professionella investerare kan använda för att beräkna de totala kostnaderna och avgifterna för Priip-produkter samt om dessa verktyg är avgiftsfria (artikel 33.4). Baserat på utfallet av marknadsundersökningen ska kommissionen bedöma om de europeiska tillsynsmyndigheterna genom den gemensamma kommittén bör utarbeta förslag till tekniska tillsynsstandarder som anger de tekniska specifikationerna som ska tillämpas på sådana verktyg på unionsnivå.

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter (artiklarna 8.4, 16.8 och 17.7). Befogenheten att anta delegerade akter gäller under tre år från och med den 30 december 2014 (artikel 30.1). Kommissionen ges även befogenhet att anta tekniska tillsynsstandarder efter förslag från de europeiska tillsynsmyndigheterna (artiklarna 8.5, 10.2 eller 13.5). Kommissionen antog i juni 2016 en delegerad förordning med tekniska standarder i förhållande till bl.a. innehållet i faktablad. Därefter har emellertid Europaparlamentet den 14 september 2016 invänt mot kommissionens tekniska standarder. Europaparlamentets ställningstagande innebär att det nu saknas tekniska tillsynsstandarder som ska komplettera EU-förordningen i denna del och att arbetet med dessa därför måste återupptas. Det kan konstateras att det är högst osannolikt att en sådan omarbetning låter sig göras på den tid som återstår för att nya tekniska tillsynsstandarder ska hinna antas av kommissionen, accepteras av Europaparlamentet och rådet samt träda i kraft till den 31 december 2016. Sannolikheten är således stor för att det kommer att saknas tillämpliga tekniska tillsynsstandarder på nu aktuellt område den 31 december 2016. Det är mycket angeläget att det finns tekniska standarder när EU-förordningen ska börja tillämpas. Den uppfattningen delas av en stor majoritet av medlemsstaterna som därför uppmanat kommissionen att föreslå att tidpunkten när EU-förordningen ska börja tillämpas senareläggs. Kommissionen har följt medlemsstaternas uppmaning och beslutade den 9 november 2016 att föreslå att

EU-förordningen ska börja tillämpas först den 1 januari 2018. Förordningsändringen beräknas vara antagen av Europaparlamentet och rådet före den 31 december 2016.

5 Kompletterande bestämmelser

5.1 En ny lag

Regeringens förslag: En ny lag med kompletterande bestämmelser som är nödvändiga till följd av EU-förordningen införs.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Sveriges advokatsamfund* föreslår att regleringen i stället förs in i någon av de existerande lagarna på finansmarknadsområdet. Samfundet understryker också behovet av en samlad lagstiftning på området. *Svenska Journalistförbundet* påpekar att det är en grundlagsskyddad rättighet enligt tryckfrihetsförordningen (TF) att ge ut skrifter (1 kap. 1 § TF). Att genom vanlig lag kräva att en skrift ska ha ett visst innehåll strider enligt Journalistförbundet mot förbudet i TF om hindrande åtgärder (1 kap. 2 § andra stycket). Enligt förbundets uppfattning har lagstiftaren dock valt att bortse från detta och argumenterar för att saklig information, till exempel produktinformation, inte omfattas av syftet med TF och att det därför finns möjlighet att göra inskränkningar genom vanlig lag. Enligt Journalistförbundets mening krävs det dock att en delegationsbestämmelse införs i TF för att dessa typer av lagar och EU-förordningar inte ska stå i konflikt med förbudet mot hindrande åtgärder. *Tidningsutgivarna* avstyrker, i avsaknad av en sådan delegationsbestämmelse, att förslaget genomförs och förordar i stället att en fördjupad analys görs.

Skälen för regeringens förslag

Lagteknisk lösning

I EU-förordningen (artikel 22) anges att medlemsstaterna – utan att det påverkar deras rätt att föreskriva och utdöma straffrättsliga påföljder – ska fastställa bestämmelser om lämpliga administrativa sanktioner och åtgärder för överträdelse av förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att de tillämpas. Dessa sanktioner och åtgärder ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Vidare kan medlemsstaterna välja att inte fastställa bestämmelser om administrativa sanktioner för överträdelse som är föremål för straffrättsliga påföljder enligt nationell rätt.

EU-förordningen ska tillämpas i förhållande till såväl utvecklare av Priip-produkter som personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter, (artikel 2.1). En mer detaljerad redogörelse för vad som avses med en Priip-produkt finns i avsnitt 4.1.1.

Priip-produkter utvecklas av ett flertal olika aktörer på finansmarknaden, t.ex. försäkringsföretag, värdepappersbolag, fondbolag och kredit-

institut (se skäl 12). Även exempelvis försäkringsförmedlare kan dock vara utvecklare av sådana produkter. Samtliga dessa företag omfattas enligt gällande svensk rätt av rörelsereglering som innehåller bestämmelser om tillsynsbefogenheter och administrativa sanktioner vid överträdelse av relevanta regelverk. Bestämmelser om tillsynsbefogenheter respektive administrativa sanktioner i förhållande till värdepappersinstitut finns i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (23 och 25 kap.). Motsvarande bestämmelser finns för försäkringsföretag i försäkringsrörelselagen (2010:2043) (14 och 16 kap.), för fondbolag i lagen (2000:46) om värdepappersfonder (10 och 12 kap.), för förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare) i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (13 och 14 kap.) och för försäkringsförmedlare i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling (7 och 8 kap.).

Det bör här framhållas att den krets av subjekt som ger råd om eller säljer Priip-produkter kan skilja sig något från den krets av subjekt som utvecklar sådana produkter. Gränsen mellan vad som utgör utveckling av Priip-produkter respektive försäljning av och rådgivning om sådana produkter är inte alltid tydlig och i vissa fall agerar samma subjekt både utvecklare, rådgivare och försäljare av en Priip-produkt.

Det kan vidare konstateras att nuvarande rörelsereglering, som innehåller bestämmelser om tillsynsbefogenheter och ingripandemöjligheter för Finansinspektionen, inte till alla delar motsvarar de krav på administrativa sanktioner i nationell rätt som EU-förordningen föreskriver. Det gäller t.ex. bestämmelserna om sanktionsavgift i försäkringsrörelselagen och lagen om försäkringsförmedling.

I sammanhanget bör även lagen (2003:862) om finansiell rådgivning till konsument nämnas. Den lagen gäller vid finansiell rådgivning till en konsument avseende placering av konsumentens tillgångar i finansiella instrument eller livförsäkringar med sparmoment (1 §). Den näringsrättsliga regleringen i lagen ska dock inte tillämpas på värdepappersinstitut och vissa fondbolag, AIF-förvaltare och försäkringsförmedlare (3 a §). Konsumentverket utövar tillsyn över att den lagen följs och verket får vid vite förelägga en näringsidkare att upphöra med finansiell rådgivning och om det är tillräckligt, i stället meddela varning (8 § första stycket och 9 §). Det kan konstateras att lagen om finansiell rådgivning delvis har ett annat tillämpningsområde än EU-förordningen. Livförsäkringar med sparmoment kan visserligen utgöra Priip-produkter och omfattas i så fall av EU-förordningens tillämpningsområde, medan direktinvesteringar i finansiella instrument inte omfattas av EU-förordningen (jfr skäl 7). Konsumentverkets befogenheter att ingripa mot en näringsidkare som tillhandhåller finansiell rådgivning enligt lagen om finansiell rådgivning motsvarar inte heller de krav på ingripandemöjligheter som följer av EU-förordningen (jfr artikel 24).

Sveriges advokatsamfund framför att lagstiftningen på finansmarknadsområdet är splittrad och att det därför är önskvärt att föra in den nya regleringen i någon av de befintliga lagarna. Regeringen kan konstatera att lagstiftningen på finansmarknadsområdet är omfattande och att regeringen tidigare har uttalat att det kan finnas fördelar med att samla lagstiftning på det finansiella området (se prop. 2006/07:5 s. 321). Inom ramen för det förevarande lagstiftningsärendet finns det dock inte något

utrymme för att överväga frågan om den övergripande strukturen i lagstiftningen på finansmarknadsområdet. De bestämmelser som måste införas för att komplettera EU-förordningen ska för det första gälla för samtliga subjekt som utvecklar och ger råd om eller säljer Priip-produkter. I EU-förordningen ställs det också upp krav på administrativa sanktioner som inte i alla delar uppfylls i den befintliga lagstiftningen på området. Regeringen anser därför att övervägande skäl talar för att en ny lag med bestämmelser om tillsynsbefogenheter och sanktioner vid överträdelser av EU-förordningen bör införas.

När det gäller *Svenska Journalistförbundets och Tidningsutgivarnas* synpunkter kan det konstateras att krav på saklig information i tryckta skrifter på det kommersiella området enligt en vid det här laget väl utbildad praxis har ansetts kunna regleras i vanlig lag, utanför tryckfrihetsförordningens tillämpningsområde. På finansmarknadsområdet finns det t.ex. bestämmelser om faktablad för värdepappersfonder (se 4 kap. 16 a § lagen om värdepappersfonder). De bestämmelserna har alltså inte ansetts kräva någon sådan delegationsbestämmelse som de båda remissinstanserna efterfrågar. Regeringen finner inte anledning att göra någon annan bedömning när det gäller de bestämmelser som det är fråga om i det förevarande lagstiftningsärendet.

Hänvisningsteknik

Den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen som föreslås i denna lagrådsremiss innehåller hänvisningar till bestämmelser i EU-förordningen. Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En följd av att ha en statisk hänvisning blir att om EU-bestämmelsen ändras behöver lagstiftaren överväga om någon ändring bör göras i den nationella lagstiftningen. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Om en hänvisning är dynamisk och EU-bestämmelsen ändras behöver lagstiftaren som huvudregel inte överväga om någon ändring behöver göras i den nationella lagstiftningen. I de bestämmelser som föreslås i denna lagrådsremiss är hänvisningarna till EU-förordningar dynamiska. Det är den hänvisningsteknik som regeringen har använt i senare tids propositioner (se t.ex. prop. 2015/16:156 s. 20 f., prop. 2015/16:160 s. 36 f. och 45 och prop. 2016/17:22 s. 96 f.).

EU-förordningen innebär att det i svensk rätt måste införas bestämmelser om vilken myndighet som ska vara behörig enligt förordningen. Det måste även införas bestämmelser om den behöriga myndighetens utredningsbefogenheter och om sanktioner vid överträdelser av förordningen (artiklarna 20.2 och 22.1).

Avsikten är att den nya lagen ska följa de definitioner som finns i EU-förordningen, exempelvis definitionen av Priip-produkter. Den föreslagna inledande bestämmelsen bör därför vara dynamisk till sin karaktär. Hänvisningen kommer således att omfatta även eventuella ändringar i EU-förordningen efter dess ikraftträdande. Vilka befogenheter den behöriga myndigheten ska ha, liksom vilken typ av sanktioner och vad som ska beaktas vid fastställande av storleken på sanktions-

avgifter, anges i EU-förordningen. Handlingsutrymmet för medlemsstaterna när det gäller att införa bestämmelser i nationell rätt är därmed begränsat. Hänvisningar till EU-förordningen i sådana bestämmelser görs för att ange vid vilka överträdelser av förordningen som Finansinspektionen får använda de befogenheter som ges i den nya lagen. Om hänvisningar till EU-förordningen i sådana bestämmelser är statiska skulle därför, vid en ändring av förordningen, hänvisningarna behöva uppdateras till att avse den gällande lydelsen av förordningen utan att några överväganden i sak aktualiserades. För det fall förordningens bestämmelser skulle ändras vore det inte heller lämpligt att det uppstår oklarheter kring de befogenheter Finansinspektionen har för att utreda överträdelser av förordningen (jfr prop. 2016/17:22 s. 96). Hänvisningar till EU-förordningen bör därför vara dynamiska när det gäller bestämmelser om Finansinspektionens utredningsbefogenheter och om administrativa sanktioner. Detsamma gäller hänvisningen till EU-förordningen i bestämmelsen som rör skadeståndsskyldighet.

5.2 Behörig myndighet

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska vara behörig myndighet enligt EU-förordningen.

Om informationen som ska framgå av faktablad och marknadsföringsmaterial inte tillhandahålls på det sätt och i den form som följer av EU-förordningen ska marknadsföringslagen tillämpas, med undantag för bestämmelserna om marknadsstörningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt den lagen.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag innehåller inte någon hänvisning till marknadsföringslagen (2008:486).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen, Konsumentverket, Fondbolagens förening, Svenska Fondhandlareföreningen, Strukturerade Placeringar i Sverige* och *Svenska Bankföreningen* tar alla upp frågan om förhållandet mellan den föreslagna regleringen och marknadsföringslagen. De efterfrågar bl.a. en analys av hur Finansinspektionens tänkta tillsynsansvar över marknadsföringen förhåller sig till den tillsyn och de befogenheter som Konsumentverket och Konsumentombudsmannen har. De påpekar att det i annan lagstiftning på finansmarknadsområdet som innehåller informationskrav är vanligt med en hänvisning till marknadsföringslagen. *Sveriges advokatsamfund* anser att det är oegentligt att Finansinspektionen – som är en myndighet under regeringen och som regeringen utan riksdagens medverkan i princip genom beslut och förordning kan avveckla eller ombilda – omnämns direkt i lagtext.

Skälen för regeringens förslag: Enligt EU-förordningen bör medlemsstaterna utse myndigheter som ska vara behöriga att säkerställa en välorganiserad och effektiv tillsyn av efterlevnaden av kraven i förordningen (skäl 10). Med behöriga myndigheter avses i förordningen de nationella myndigheter som medlemsstaterna har utsett till att utöva tillsyn över de krav som genom denna förordning ställs på Priip-produkt-

utvecklare och personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter (artikel 4.8). Behöriga myndigheter ska utöva tillsyn över marknaden för försäkringsbaserade investeringsprodukter som marknadsförs, distribueras eller säljs i eller från deras medlemsstat (artikel 15.2).

I Sverige ansvarar Finansinspektionen för tillsynen över företagen på finansmarknaden. Det innebär att Finansinspektionen bl.a. ansvarar för prövning av ansökningar om tillstånd rörande finansiell verksamhet och finansiella företag och beslutar om sanktioner mot sådana företag vid överträdelser av lagar och andra författningar som reglerar företagets verksamhet. Inom Finansinspektionen finns kunnig personal med god insyn i finansmarknaden. Finansinspektionen har också ett internationellt kontaktnät och samverkar med andra tillsynsmyndigheter.

Flertalet av de aktörer som omfattas av skyldigheterna i EU-förordningen, t.ex. värdepappersinstitut och försäkringsföretag, står redan i dag under Finansinspektionens tillsyn.

EU-förordningen syftar till att öka konsumentskyddet på finansmarknaden. Den målsättningen stämmer väl överens med målet för Finansinspektionens verksamhet. Myndigheten ska bl.a. arbeta för att det finansiella systemet ger ett högt skydd för konsumenter (2 § förordningen [2009:93] med instruktion för Finansinspektionen).

Finansinspektionen är positiv till att myndigheten utses som behörig myndighet även när det gäller förbud mot marknadsföring i enlighet med bestämmelserna i EU-förordningen. Ett sådant förbud har nära samband med innehållet i faktabladet och ligger inom Finansinspektionens kompetensområde. Myndigheten ges på detta sätt möjlighet att ta ett helhetsgrepp om hur produkten beskrivs för investerare. Brister i informations- och marknadsföringsmaterial har, enligt Finansinspektionen, även ofta ett nära samband med andra brister hos ett bolag.

Regeringen anser mot denna bakgrund att Finansinspektionen är den myndighet som bör vara behörig myndighet och utöva tillsyn enligt EU-förordningen. Med anledning av *Sveriges advokatsamfund*s synpunkt när det gäller att ange Finansinspektionen direkt i lagtext konstaterar regeringen endast att det är i enlighet med den ordning som gäller i övrigt på finansmarknadsområdet (se t.ex. 2 § lagen [2012:735]) med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning och 1 kap. 2 § lagen [2013:287] med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister).

Finansinspektionen, Konsumentverket, Fondbolagens förening, Svenska Fondhandlareföreningen, Strukturerade Placeringar i Sverige och Svenska Bankföreningen tar upp frågan om hur Finansinspektionens tänkta tillsynsansvar över marknadsföring förhåller sig till den tillsyn och de befogenheter som Konsumentverket och Konsumentombudsmannen har enligt marknadsföringslagen. Remissinstanserna påpekar att Konsumentverket, genom lagstiftning som hänvisar till marknadsföringslagen, har möjlighet att utöva tillsyn över informationsbestämmelser på finansmarknadsområdet. Sådana hänvisningar finns exempelvis i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti (11 a §), lagen om värdepappersfonder (4 kap. 20 § tredje stycket), lagen om försäkringsförmedling (6 kap. 8 §) och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (10 kap. 3 § tredje stycket). Finansinspektionen utövar tillsyn över att de som omfattas av de lagarna följer dem och om någon åsidosätter sina

skyldigheter kan inspektionen ingripa. Därutöver finns även de sanktionsmöjligheter som följer av marknadsföringslagen i de situationer då den som omfattas av regelverket åsidosätter sin informations-skyldighet. Exempelvis ska enligt lagen om värdepappersfonder vissa uppgifter om fonden anges i en informationsbroschyr, ett faktablad samt i allt övrigt marknadsföringsmaterial (se 4 kap. 16 och 16 a §§). Om ett fondbolag inte lämnar informationen, ska även marknadsföringslagen tillämpas, med undantag av bestämmelserna om marknadsstörningsavgift (4 kap. 20 § tredje stycket lagen om värdepappersfonder). Hänvisningen till marknadsföringslagen infördes i lagen om värdepappersfonder och i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder efter förslag från Konsumentverket se (prop. 2010/11:135 s. 142 och prop. 2012/13:155 s. 326 f.). I förarbetena till lagen om värdepappersfonder (prop. 2010/11:135 s. 142) konstaterar regeringen att liknande hänvisningar finns i annan lagstiftning på finansmarknadsområdet. På finansmarknadsområdet förekommer det således att marknadsföringslagen tillämpas vid åsidosättande av informationsplikt i flera olika fall.

I likhet med *Konsumentverket* anser regeringen att en hänvisning till marknadsföringslagens bestämmelser (med undantag för bestämmelserna om marknadsstörningsavgift) motsvarande den som finns i bl.a. lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, bör införas när det gäller information om Priip-produkter till icke-professionella investerare. Regeringen anser att en sådan hänvisning klargör att också marknadsföringslagen kan komma att tillämpas och att det bidrar till ett starkare konsumentskydd på området. Detta medför, som i många fall på området för finansiella tjänster, ett gemensamt tillsynsansvar för Finansinspektionen och Konsumentverket som förutsätter samråd och dialog mellan myndigheterna. Att myndigheterna löpande ska samråda med varandra i frågor på de områden där myndigheterna har ett gemensamt tillsynsansvar, framgår av respektive myndighetsinstruktion (2 § och 7 § första stycket 2 förordningen [2009:93] med instruktion för Finansinspektionen och 1 § och 6 § 2 förordningen [2009:607] med instruktion för Konsumentverket). Sedan tidigare finns ett samverkansavtal mellan myndigheterna som klargör hur detta samråd ska ske och på vilka områden. Finansinspektionen och Konsumentverket bör därmed kunna bedriva sin respektive tillsyn med anledning av den nya lagen på samma sätt som i de övriga fallen där de har ett gemensamt tillsynsansvar.

5.3 Finansinspektionens tillsynsbefogenheter

Regeringens förslag: För tillsynen över att EU-förordningen följs, får Finansinspektionen förelägga ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat. Finansinspektionen får också förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör. Föreläggandet får dock inte strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Enligt promemorians förslag anses även Finansinspektionens

befogenhet att utfärda föreläggande att vidta åtgärder enligt den nya lagen som en tillsynsbefogenhet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att myndigheten, för att fullgöra sina skyldigheter enligt EU-förordningen och utöva tillsyn över den, måste ha möjlighet att begära in uppgifter och handlingar på motsvarande sätt som i jämförbar lagstiftning. *Näringslivets regelnämnd*, *Svenska Fondhandlareföreningen*, *Strukturerade Placeringar i Sverige* och *Svenska Bankföreningen* ifrågasätter behovet av att Finansinspektionen i sin tillsyn får förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Skälen för regeringens förslag: Enligt EU-förordningen (artikel 20.2) ska behöriga myndigheter, i enlighet med nationell rätt, ha alla tillsyns- och utredningsbefogenheter som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt förordningen. De behöriga myndigheterna bör, på begäran och även på förhand, tillhandahålla all information som krävs för att kontrollera innehållet i faktablad, för att bedöma efterlevnaden av EU-förordningen och säkerställa skyddet av kunder och investerare på finansmarknaden (skäl 11). Enligt EU-förordningen (artikel 5.2) finns det även en möjlighet för medlemsstaterna att kräva att Priip-produktutvecklaren eller den person som säljer en Priip-produkt lämnar förhandsinformation om faktabladet till den behöriga myndigheten.

För att säkerställa att Finansinspektionen kan fullgöra sina skyldigheter enligt EU-förordningen och utöva tillsyn över att den följs, bör inspektionen enligt den nya lagen ha betydande möjligheter att begära in uppgifter och handlingar.

Flertalet av de subjekt som omfattas av skyldigheterna i EU-förordningen är finansiella företag som enligt gällande rätt är skyldiga att t.ex. lämna Finansinspektionen upplysningar om sin verksamhet som inspektionen begär (se t.ex. 13 kap. 3 § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse och 23 kap. 2 § lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden). När det gäller Finansinspektionens tillsyn över viss reglering omfattas alla företag och fysiska eller juridiska personer av skyldighet att lämna upplysningar till Finansinspektionen (se t.ex. 23 kap. 3 § lagen om värdepappersmarknaden och 10 kap. 3 § lagen om värdepappersfonder). Utgångspunkten bör därför vara att Finansinspektionens befogenheter som föranleds av EU-förordningen ska ligga i linje med det som gäller enligt jämförbar lagstiftning. Även *Finansinspektionen* anför att myndigheten, för att fullgöra sina skyldigheter enligt EU-förordningen och utöva tillsyn över den, måste ha möjlighet att begära in uppgifter och handlingar på motsvarande sätt som i jämförbar lagstiftning.

Näringslivets regelnämnd, *Svenska Fondhandlareföreningen*, *Strukturerade Placeringar i Sverige* och *Svenska Bankföreningen* anser att möjligheten att kalla någon till förhör är en alltför ingripande åtgärd i förhållande till att lagstiftningen endast berör innehållet i faktablad. Regeringen kan emellertid konstatera att det i lagstiftningen på finansmarknadsområdet ofta finns en rätt för Finansinspektionen att inom ramen för sin tillsynverksamhet begära att den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken kommer till förhör (se t.ex. 10 kap. 3 § lagen om värdepappersfonder, 13 kap. 7 § lagen om förvaltare av alternativa

inversteringsfonder och 6 kap. 1 a § lagen [1991:980] om handel med finansiella instrument). På fondområdet gäller den rätten bl.a. upplysningar som har samband med information om värdepappersfonder och specialfonder i faktablad. Det är enligt regeringens uppfattning motiverat att Finansinspektionen får motsvarande befogenheter när det gäller tillsynen över att EU-förordningen följs som inspektionen har på t.ex. fondområdet. Det bör i detta sammanhang påpekas att skyldigheten att inställa sig till förhör inte innebär någon skyldighet att yttra sig vid förhöret, oavsett tystnadsplikt (se t.ex. prop. 2004/05:142 s. 117 f.).

I likhet med i flera lagar på finansmarknadsområdet (se bl.a. 23 kap. 3 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden), bör det i den nya lagen uttryckligen anges att ett föreläggande inte får strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater. Advokater som avkrävs uppgifter kan alltså underlåta att lämna sådana, om det skulle kunna medföra straffrättsligt ansvar för brott mot tystnadsplikt. Detta är emellertid inte avsett att tolkas motsatsvis, dvs. det utesluter inte att även andra tystnadsplikter kan upprätthållas (se t.ex. prop. 2011/12:175 s. 19 f.).

Som framgår ovan innehåller EU-förordningen en möjlighet för medlemsstaterna att kräva att Priip-produktutvecklare eller den som säljer en Priip-produkt ska lämna förhandsinformation till den behöriga myndigheten om faktabladet. Enligt regeringens uppfattning har det inte framkommit några skäl för att införa ett sådant krav i svensk rätt.

5.4 Administrativa sanktioner

5.4.1 Införandet av administrativa sanktioner

Regeringens förslag: Finansinspektionen får förelägga den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med ett visst agerande. Ett föreläggande får förenas med vite.

De överträdelser av EU-förordningen som Finansinspektionen ska ingripa mot genom beslut om sanktionsavgift anges i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen.

Finansinspektionen får besluta om administrativa sanktioner mot både fysiska och juridiska personer enligt den nya lagen.

Regeringens bedömning: Genom att Finansinspektionen ges befogenhet att förelägga den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen att upphöra med ett visst agerande har inspektionen möjlighet att förbjuda marknadsföringen av en Priip-produkt eller att ett faktablad för en sådan produkt tillhandahålls. Inspektionen har också möjlighet att förelägga en Priip-produktutvecklare att offentliggöra en ny version av faktabladet.

Straffansvar bör inte införas för överträdelser av EU-förordningen. Administrativa sanktioner som går utöver de som anges i EU-förordningen bör inte heller införas.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. Enligt promemorians förslag

anses Finansinspektionens befogenhet att utfärda föreläggande att vidta åtgärder enligt den nya lagen som en tillsynsbefogenhet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Finansinspektionen* anser att det i den föreslagna lagen bör anges vilka bestämmelser som ska ha överträtts för att inspektionen ska besluta om förbud mot marknadsföring eller mot tillhandahållande av faktablad. Enligt inspektionen bör det förtydligas vilka fysiska personer som kan komma att omfattas av regleringen. EU-förordningen indikerar att även andra aktörer än personer med tillstånd kan komma att omfattas, vilket även förslaget öppnar upp för. Vidare bör det finnas möjlighet för inspektionen att meddela anmärkning med eller utan sanktionsavgift. För subjekt som är tillståndspliktiga bör enligt inspektionens uppfattning varning eller återkallelse av tillståndet kunna beslutas. *Finansförbundet* anser att det tydligt måste framgå att med Priip-produktutvecklare avses den juridiska personen och att principalansvaret i svensk rätt inte påverkas. Kretsen som omfattas bör tydligt begränsas till fysiska personer som själva har ett tillstånd. Påföljder som riktas mot enskilda anställda måste vara noggrant reglerade. Förbundet anser att sanktioner gentemot fysiska personer normalt sett är betydligt mer ingripande jämfört med sanktioner som riktas mot ett finansiellt företag. *Fondbolagens förening* anser att utformningen av den föreslagna bestämmelsen om sanktionsavgift ger intryck av att denna är den enda ingripandemöjligheten som står till buds. Föreningen menar att mindre allvarliga överträdelse, såsom en felaktig formulering i faktabladet, bör kunna hanteras genom föreläggande. Det bör således framgå att föreläggande kan användas som ett alternativ till att besluta om sanktionsavgift. *Svenska Fondhandlareföreningen, Strukturerade Placeringar i Sverige* och *Svenska Bankföreningen* efterfrågar ett mer utvecklat resonemang om vem som kan vara Priip-utvecklare respektive vem som ger råd om och säljer produkterna. Enligt föreningarnas tolkning av regelverket kan en utvecklare också vara ett företag som inte står under tillsyn och därmed inte omfattas av någon rörelse-reglering. Vidare uppfattar föreningarna artikel 13.4 i EU-förordningen som en lättnadsregel och ifrågasätter behovet av att kunna sanktionera ett företag som vill tillhandahålla faktablad vid varje transaktion.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt EU-förordningen (artikel 22.1) ska medlemsstaterna fastställa bestämmelser om lämpliga administrativa sanktioner och åtgärder för situationer som utgör en överträdelse av förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att de tillämpas. Skyldigheten att införa administrativa sanktioner påverkar inte behöriga myndigheters tillsynsbefogenheter eller medlemsstaternas rätt att föreskriva och utdöma straffrättsliga påföljder. Medlemsstaterna får besluta att inte fastställa bestämmelser om administrativa sanktioner för överträdelse som är föremål för straffrättsliga påföljder enligt deras nationella rätt.

Såväl fysiska som juridiska personer kan bli föremål för administrativa sanktioner. Emellertid kan endast fysiska personer begå brott, vilket innebär att endast fysiska personer kan dömas till en brottspåföljd. I undantagsfall kan dock en juridisk person sanktioneras till följd av brott. En näringsidkare kan nämligen i vissa fall åläggas en företagsbot för

brott som har begåtts i utövningen av näringsverksamheten (36 kap. 7 § brottsbalken).

En utgångspunkt vid införandet av sanktioner på finansmarknadsområdet är att lagstiftningen ska vara enhetlig och konsekvent. I enlighet med det som framgår i avsnitt 5.1 har man från svenskt håll i huvudsak valt att sanktionera överträdelser av regelverken på finansmarknadsområdet genom införandet av administrativa sanktioner. Av dessa skäl anser regeringen att de sanktioner som bör komma i fråga vid överträdelser av EU-förordningen bör vara av administrativt slag och inte av straffrättslig art.

I EU-förordningen (artikel 24) anges vilka sanktioner och åtgärder som den behöriga myndigheten åtminstone ska ha befogenhet att i enlighet med nationell rätt vidta vid överträdelser av förordningen. Den behöriga myndigheten ska bl.a. kunna besluta om sanktionsavgift och besluta om förbud mot marknadsföring av en Priip-produkt. Finansinspektionens befogenheter enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen bör, som anges i avsnitt 5.3, ligga i linje med dem som inspektionen har enligt lagstiftning på finansmarknadsområdet. Enligt vissa lagar på detta område har Finansinspektionen ett batteri av ingripandeåtgärder som den kan använda när någon har åsidosatt sina skyldigheter. Inspektionen kan utfärda föreläggande, meddela förbud eller anmärkning samt återkalla tillstånd eller meddela varning (se t.ex. 15 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse). I andra lagar t.ex. lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister har Finansinspektionen färre befogenheter och kan t.ex. inte återkalla tillstånd. De sanktionsmöjligheter som föreskrivs i EU-förordningen (artikel 24.2) är omfattande och torde väl motsvara Finansinspektionens behov av att ingripa mot överträdelser av förordningen. Regeringen anser mot denna bakgrund att det i svensk rätt inte bör införas några administrativa sanktioner som går utöver det som krävs enligt EU-förordningen. Möjligheten till det i EU-förordningen (artikel 24.3) bör därför inte utnyttjas. Det är således inte motiverat att, som *Finansinspektionen* förespråkar, i den nya lagen ge inspektionen befogenhet att återkalla tillståndet för den som åsidosatt någon skyldighet enligt förordningen. Inte heller bör varning kunna meddelas med stöd av den nya lagen.

I promemorian föreslås att Finansinspektionen ska få förelägga den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med visst agerande. Ett sådant föreläggande föreslås även få förenas med vite. I promemorians lagförslag är bestämmelsen om föreläggande i den nya lagen (4 §) placerad under rubriken Tillsyn. *Fondbolagens förening* påpekar att förslaget ger intryck av att sanktionsavgift är den enda ingripandemöjligheten som står till buds och att det bör framgå att föreläggande kan användas som ett alternativ till att besluta om sanktionsavgift. Regeringen instämmer med föreningen att det finns anledning att förtydliga förslaget så att det framgår att Finansinspektionen får avstå från att besluta om sanktionsavgift, om ett sådant föreläggande bedöms som en tillräcklig åtgärd. För att tydliggöra detta bör bestämmelserna om

föreläggande och vite även flyttas så att de i lagen i stället placeras under rubriken Ingripanden.

Det bör noteras att förslaget att Finansinspektionen får förelägga den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen att vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande inte är begränsad till de administrativa sanktioner som anges i förordningen (artikel 24.2 första stycket a–d). Möjligheten är inte heller begränsad till några i lagen särskilt angivna överträdelser av EU-förordningen utan Finansinspektionen får besluta om de förelägganden som behövs för att se till att förordningen följs. Enligt regeringens uppfattning bör de ingripandebefogenheter som föreslås i denna lagrådsremiss vara tillräckliga och det är därför inte motiverat att, som *Finansinspektionen* efterfrågar, även ge inspektionen befogenhet att besluta om anmärkning.

Medlemsstaterna ska således införa administrativa sanktioner för överträdelser av vissa angivna artiklar i EU-förordningen (artikel 24.1). För att skapa tydlighet avseende vilka överträdelser som kan resultera i ingripande genom beslut om sanktionsavgift, bör dessa överträdelser framgå av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. På så sätt blir det tydligt vad en överträdelse som kan få en sådan följd kan bestå i.

Svenska Fondhandlareföreningen, Strukturerade Placeringar i Sverige och Svenska Bankföreningen ifrågasätter att Finansinspektionen ska kunna ingripa om den som ger råd om eller säljer Priip-produkter väljer att tillhandahålla ett faktablad inte bara vid den första av flera på varandra följande transaktioner avseende samma Priip-produkt. Enligt deras uppfattning är det som anges i EU-förordningen (artikel 13.4) om att skyldigheten att tillhandahålla ett faktablad i en sådan situation gäller bara den första transaktionen endast en lättnadsregel. Regeringen anser i likhet med remissinstanserna att det som anges i EU-förordningen bör förstås som en lättnadsregel och inte något förbud mot att tillhandahålla ett faktablad vid fler än ett tillfälle vid flera på varandra följande transaktioner avseende samma Priip-produkt. Finansinspektionen ska således inte ingripa mot en person som ger råd om eller säljer en Priip-produkt och som i en sådan situation väljer att tillhandahålla faktablad i större omfattning än vad som krävs enligt förordningen. Det är vid åsidosättande av skyldigheten att tillhandahålla ett faktablad vid den första transaktionen, respektive den första transaktionen efter det att faktabladet har ändrats, som det föreligger en överträdelse som utgör grund för ingripande.

Enligt EU-förordningen ska den behöriga myndigheten enligt nationell rätt ha möjlighet att besluta om ett bestående eller tillfälligt marknadsföringsförbud av en Priip-produkt vid vissa överträdelser av EU-förordningen (artikel 24.2 första stycket a och b). Av EU-förordningen framgår det att den behöriga myndigheten i den medlemsstat där en Priip-produkt marknadsförs bör vara ansvarig för tillsynen av marknadsföringen av den Priip-produkten (skäl 24). Den behöriga myndigheten ska därutöver ha befogenhet att besluta om ett förbud mot att tillhandahålla ett faktablad som inte uppfyller kraven i form och innehåll i artiklarna 6–8 eller 10 i EU-förordningen och att en ny version av faktabladet ska offentliggöras (artikel 24.2 d i EU-förordningen). Nämnda krav på medlemsstaterna att införa en befogenhet för den behöriga myndigheten att ingripa enligt

nationell rätt, bör inte förväxlas med den befogenhet för den behöriga myndigheten att ingripa som följer direkt av EU-förordningen (artikel 17). Den möjligheten behandlas i avsnitt 5.7.

Finansinspektionen anser att befogenheten att förbjuda marknadsföring eller tillhandahållande av faktablad bör nämnas särskilt i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. Detta eftersom det dels är fråga om förbud som kan åläggas en fysisk person dels därför att utformningen så långt möjligt bör likna EU-förordningen och vara enhetlig. I lagar på finansmarknadsområdet förekommer det att Finansinspektionen har motsvarande befogenhet att besluta om föreläggande att vidta en viss åtgärd som föreslås i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. Kraven i de berörda regelverken har då bedömts förutsätta att Finansinspektionen ska ha möjlighet att förelägga den som har överträtt reglerna att inom viss tid vidta viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med ett visst agerande (se t.ex. prop. 2015/16:10 s. 246). Sanktionskatalogen i EU-förordningen (artikel 24) är tillämplig vid överträdelse av bl.a. reglerna om marknadsföringsmaterial (artikel 9). De reglerna kan överträdas på olika sätt, t.ex. kan marknadsföringsmaterial innehålla uppgifter som strider mot informationen i faktabladet. En överträdelse av reglerna kan även ske genom att marknadsföringsmaterialet inte innehåller uppgifter om att det finns ett faktablad. Eftersom en överträdelse kan bestå i ett aktivt agerande likväl som i underlåtenhet, är det rimligt att den behöriga myndigheten ska kunna kräva att en överträdelse ska upphöra, men även kunna ålägga den ansvarige att vidta en viss åtgärd för att uppfylla kraven i EU-förordningen. För att Finansinspektionen ska ha möjlighet att ingripa mot den som åsidosätter sina skyldigheter både om det är frågan om ett agerande eller en underlåtenhet är det alltså inte tillräckligt att Finansinspektionen får besluta om förbud mot marknadsföring och tillhandahållande av faktablad.

Som anges ovan är sanktionskatalogen i EU-förordningen en s.k. minimikatalog och det står medlemsstaterna fritt att tilldela den behöriga myndigheten ytterligare befogenheter. Genom den vida befogenhet som föreslås för Finansinspektionen att förelägga den som åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen att vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande, kan inspektionen ingripa i enlighet med det som anges i EU-förordningen (artikel 24.2 första stycket a–c). Därigenom uppfylls även det som anges i EU-förordningen (skäl 24) om att den behöriga myndigheten för en Priip-produkt bör vara ansvarig för tillsynen av marknadsföringen av Priip-produkten.

Finansinspektionen ska kunna besluta om administrativa sanktioner mot både fysiska och juridiska personer som åsidosätter sina skyldigheter enligt EU-förordningen.

Finansinspektionen, Svenska Fondhandlareföreningen, Strukturerade Placeringar i Sverige och Svenska Bankföreningen efterfrågar att det tydliggörs vilka fysiska och juridiska personer som avses. Den krets som de administrativa sanktionerna kan riktas mot bör enligt regeringens uppfattning bestämmas med utgångspunkt i EU-förordningens tillämpningsområde. Förordningen ska tillämpas på Priip-produktutvecklare och personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter (artikel 2.2). Priip-produktutvecklare definieras som en enhet som dels utvecklar en Priip-

produkt, dels ändrar en befintlig Priip-produkt, bl.a. men inte endast, genom att förändra dess risk- och avkastningsprofil eller kostnaderna vid en investering i Priip-produkten (artikel 4.4). En person som säljer Priip-produkter definieras som en person som erbjuder eller ingår avtal avseende Priip-produkter med en icke-professionell investerare (artikel 4.5). En Priip-produktutvecklare och en person som ger råd om eller säljer Priip-produkter kan vara antingen en juridisk person eller en fysisk person. I EU-förordningen (artikel 24.2 första stycket e ii) framgår det att fysiska personer ska kunna åläggas sanktionsavgift.

Vilken juridisk respektive fysisk person som kan betraktas som Priip-produktutvecklare eller som en person som ger råd om eller säljer Priip-produkter måste enligt regeringens uppfattning tolkas i ljuset av det grundläggande syftet med EU-förordningen, dvs. att förstärka skyddet för icke-professionella investerare och förbättra icke-professionella investerares förtroende för Priip-produkter. Med en sådan utgångspunkt bör den som yrkesmässigt utvecklar, ger råd om eller säljer Priip-produkter, i den mening som anges i EU-förordningens definitioner, typiskt sett anses omfattas av förordningen och därmed även den föreslagna nya lagen. Med yrkesmässigt får förstås att utvecklandet, rådgivningen eller försäljningen sker som ett led i näringsverksamhet. I lagen om försäkringsförmedling (1 kap. 1 §) används begreppet yrkesmässighet för att definiera vad som avses med försäkringsförmedling. I förarbetena till den lagen anges att det i begreppet yrkesmässighet får anses ingå att förmedlingen utförs mot någon form av ekonomiskt utbyte (prop. 2004/05:133 s. 49). Värdepappersinstitut, försäkringsföretag och fondbolag är exempel på juridiska personer som faller inom tillämpningsområdet. Även fysiska personer som yrkesmässigt ägnar sig åt att utveckla, ge råd om eller sälja Priip-produkter omfattas av regelverket, t.ex. försäkringsförmedlare. Det är alltså i första hand fråga om fysiska och juridiska personer som innehar tillstånd att bedriva viss verksamhet som i sin tur omfattas av EU-förordningen. Gränsdragningen kring tillämpningsområdet, liksom huruvida det i ett enskilt fall är fråga om tillståndspliktig verksamhet, är däremot ytterst en fråga för rättstillämpningen.

EU-förordningen innehåller inte några krav på att medlemsstaterna ska införa administrativa sanktioner som kan tillämpas mot personer som ingår i ledningen för en juridisk person eller andra fysiska personer som enligt nationell rätt är ansvariga för en överträdelse vid överträdelser av förordningen som den juridiska personen har gjort sig skyldig till (jfr t.ex. artikel 110.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar [EU] nr 1093/2010 och [EU] nr 648/2012). Med hänsyn till att det i EU-förordningen inte ställs upp några krav på att medlemsstaterna ska införa sanktioner mot ledningspersoner i en juridisk person som har gjort sig skyldig till en överträdelse och den typ av överträdelser av förordningen som kan aktualisera ingripande av Finansinspektionen, saknas det enligt regeringens uppfattning skäl att gå utöver vad EU-förordningen kräver i denna del. Finansinspektionen bör således

inte få befogenhet att ingripa mot en fysisk person för en juridisk persons överträdelse av förordningen.

5.4.2 Offentlig varning

Regeringens bedömning: Kravet på en offentlig varning vid överträdelse av EU-förordningen föranleder inga lagstiftningsåtgärder.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansinspektionen* anser att ett offentliggörande av ett beslut om anmärkning utan att sanktionsavgift utfärdats skulle kunna anses uppfylla EU-förordningens krav på utfärdande av en offentlig varning.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt EU-förordningen (artikel 24.2 första stycket c) ska den behöriga myndigheten ha befogenhet att meddela en offentlig varning där den person som är ansvarig för överträdelsen och typen av överträdelse anges. I den engelska språkversionen av förordningen anges det att den behöriga myndigheten ska kunna besluta om ”a public warning” där den person som är ansvarig för överträdelsen och typen av överträdelse anges. I andra rättsakter på finansmarknadsområdet finns krav på att den behöriga myndigheten ska kunna utfärda ”en offentlig förklaring”, på engelska ”a public statement”, där den person som är ansvarig för överträdelsen och överträdelsens art anges (se t.ex. artikel 63.2 a i Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersutveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler och om ändring i direktiv 98/26/EG och 2014/56/EU och förordning [EU] nr 236/2012 [förordningen om värdepapperscentraler]). Någon skillnad i sak mellan en offentlig varning och en offentlig förklaring synes enligt regeringens uppfattning inte vara avsedd. Ur ett svenskt perspektiv vore det främmande att, utan att någon sanktion mot en fysisk person har beslutats, utfärda en varning där det anges att personen gjort sig skyldig till en överträdelse.

När det gäller förordningen om värdepapperscentraler gjorde regeringen bedömningen att det inte krävdes någon särskild lagstiftningsåtgärd med anledning av kravet i den förordningen på offentlig varning (prop. 2015/16:10 s. 245). Regeringen gör samma bedömning när det gäller motsvarande regler i den nu aktuella EU-förordningen (artikel 24.2 första stycket c).

Enligt regeringens uppfattning bör det inte införas någon möjlighet för *Finansinspektionen* att besluta om anmärkning enligt den nya lagen, se avsnitt 5.4.1. Det kan således inte bli fråga om att offentliggöra något sådant beslut. I enlighet med det som framgår i avsnitt 5.4.4 ska *Finansinspektionen* däremot offentliggöra beslut om administrativa sanktioner eller åtgärder beträffande överträdelse av EU-förordningen (artikel 29).

5.4.3 Sanktionsavgift

Regeringens förslag: Om en Priip-produktutvecklare eller någon som ger råd om eller säljer Priip-produkter åsidosätter sina skyldigheter enligt EU-förordningen, ska Finansinspektionen ingripa genom beslut om sanktionsavgift. Sanktionsavgiften ska tillfalla staten.

Finansinspektionen får avstå från att besluta om sanktionsavgift om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om Priip-produktutvecklaren eller den som ger råd om eller säljer Priip-produkter gör rättelse, om föreläggande att vidta en viss åtgärd bedöms vara en tillräcklig åtgärd, eller om något annat organ har vidtagit åtgärder mot den personen som bedöms tillräckliga.

De kriterier som, utöver de som anges i EU-förordningen, ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek fastställs anges i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen.

I den nya lagen regleras även verkställighet av beslut om sanktionsavgift.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorians förslag anges inte att Finansinspektionen får avstå från att besluta om sanktionsavgift om föreläggande att vidta viss åtgärd bedöms vara en tillräcklig åtgärd.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anför att en definition av begreppet koncern bör införas i lagen. *Konsumentverket* framför att man saknar en motivering till införandet av ett undantag för Finansinspektionen att besluta om sanktionsavgift och ifrågasätter om en sådan möjlighet att avstå från att fatta beslut är förenlighet med EU-förordningen. *Sveriges advokatsamfund* påpekar att det kan uppstå osäkerhet kring beräkningen av sanktionsavgifterna då det inte anges enligt vilken växelkurs omräkningen ska ske.

Skälen för regeringens förslag: De behöriga myndigheterna ska, som nämns i avsnitt 5.4.1, ha befogenhet att besluta om sanktionsavgift i de fall vissa regler i EU-förordningen har åsidosatts (artikel 24.2 i EU-förordningen). Bestämmelserna om sanktionsavgifter i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen bör utformas efter förebild av bestämmelserna om sanktionsavgifter i lagen om bank- och finansieringsrörelse (15 kap.) och lagen om värdepappersmarknaden (25 kap.). Finansinspektionen får enligt de båda lagarna (15 kap. 1 b § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 25 kap. 1 b § lagen om värdepappersmarknaden) avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om företaget gör rättelse eller om den fysiska personen verkat för att företaget gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot företaget eller den fysiska personen och dessa åtgärder är tillräckliga.

Bestämmelserna i de båda lagarna fick sin nuvarande utformning i samband med att vissa ändringar gjordes med anledning av genomförandet i svensk rätt av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och värdepappersföretag och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om

upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (kapitaltäckningsdirektivet) (se prop. 2014/15:57). De regler i kapitaltäckningsdirektivet (artikel 70 a, 70 b, 70 e och 70 h) som genomförs i de bestämmelserna reglerar vilka hänsyn som ska tas vid valet av sanktion. Det som anges i kapitaltäckningsdirektivet motsvarar i väsentliga delar det som anges i EU-förordningen (artikel 25). Vid genomförandet i svensk rätt av kapitaltäckningsdirektivet ansågs (se prop. 2013/14:228 och prop. 2014/15:57) reglerna i det direktivet ge utrymme för att Finansinspektionen i vissa fall avstår från ingripande. Det finns inte skäl att göra någon annan bedömning vid tolkningen av motsvarande regler i EU-förordningen. En möjlighet för Finansinspektionen att avstå från att fatta beslut om sanktionsavgift enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen bör således inte anses stå i strid med EU-förordningen.

Finansinspektionen måste ha tillräckliga möjligheter att ingripa på ett ändamålsenligt sätt. För att sanktionssystemet ska bli så nyanserat som möjligt, bör Finansinspektionen ha en uttrycklig möjlighet att låta bli att ingripa om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, om den fysiska eller juridiska personen gör rättelse eller om något annat organ har vidtagit åtgärder mot den personen som bedöms tillräckliga. Av samma skäl behöver Finansinspektionen kunna avstå från beslut om sanktionsavgift om inspektionen bedömer att ett föreläggande är en tillräcklig åtgärd.

I enlighet med det som anförs i avsnitt 5.4 bör det inte införas några administrativa sanktioner i svensk rätt som går utöver vad som krävs enligt EU-förordningen. I EU-förordningen (artikel 24.2 e) anges det att den högsta sanktionsavgift som ska kunna tas ut ska uppgå till *minst* vissa belopp (5 miljoner euro för juridiska personer och 700 000 euro för fysiska personer). Det bör förstås så att det ska vara möjligt för den behöriga myndigheten att besluta om en sanktionsavgift som uppgår till åtminstone de angivna beloppen, men att medlemsstaterna får införa ett maximibelopp som är ännu högre. De högsta belopp för en sanktionsavgift som krävs enligt EU-förordningen, för såväl juridiska som fysiska personer, är med svenska mått mätt väl tilltagna. De överträdelser av EU-förordningen som kan aktualisera en sanktionsavgift kan enligt regeringens uppfattning inte heller anses vara så allvarliga att ett maximibelopp som går utöver de högsta belopp som anges i förordningen bör införas. På motsvarande sätt som i t.ex. lagen om värdepappersfonder (12 kap. 8 § första stycket 1) och lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument (9 kap. 18 § första stycket 1) bör det därför även när det gäller den högsta möjliga sanktionsavgiften som får tas ut av en juridisk person enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen anges ett högsta belopp.

När det gäller beräkningen av sanktionsavgiften i förhållande till en juridisk persons årsomsättning anges det inte i lagen om bank- och finansieringsrörelse eller lagen om värdepappersmarknaden att beräkningen i förekommande fall ska göras utifrån koncernens omsättning (jfr artikel 24.2 e andra stycket i EU-förordningen). I lagen om värdepappersfonder och lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument anges det däremot (se prop. 2015/16:170 s. 110 och prop. 2015/16:10 s. 249). På motsvarande sätt bör det i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen anges att

beräkningen av sanktionsavgiften, i förekommande fall, ska göras utifrån koncernens omsättning.

Finansinspektionen anför att det bör införas en definition av begreppet koncern i den svenska lagen. När det gäller definitionen av koncern kan konstateras att det i EU-förordningen (artikel 24.2 andra stycket) hänvisas till Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG. Det framstår således som lämpligt att vid tillämpningen av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad använda den i det direktivet angivna definitionen av koncern och inte, som *Finansinspektionen* föreslår, införa en definition i den lagen.

När det gäller det som *Sveriges advokatsamfund* påpekar om att det skulle kunna uppstå osäkerhet vid beräkning av sanktionsavgifterna konstaterar regeringen att i EU-förordningen knyts de i euro angivna beloppen för den högsta sanktionsavgiften till eurons kurs ett visst angivet datum (den 30 december 2014). Det innebär att den valutakurs som kommer att ligga till grund för omräkning mellan euro och svenska kronor inte kommer att förändras. I fråga om vilken valutakurs som bör tillämpas vid omräkningen har regeringen tidigare (se bl.a. prop. 2010/11:23 och prop. 2014/15:57) bedömt att den s.k. mittkursen som dagligen fastställs av Nasdaq Stockholm AB (Stockholmsbörsen) bör användas. Enligt regeringens bedömning är det lämpligt att även i detta sammanhang använda den kursen.

Därmed bör det enligt regeringens uppfattning inte kvarstå någon osäkerhet kring beräkningen av sanktionsavgifterna.

När kapitaltäckningsdirektivet genomfördes i svensk rätt infördes det i lagen om bank- och finansieringsrörelse och lagen om värdepappersmarknaden en möjlighet att ta ut sanktionsavgift av fysiska personer först efter beslut om sanktionsföreläggande. Skälen bakom införandet av en process som inbegriper sanktionsföreläggande och prövning i domstol om föreläggandet inte godkänns behandlas utförligt i förarbetena (prop. 2014/15:57 s. 56–63). Det finns dock en principiell skillnad mellan det som gäller för sanktionsavgifter för fysiska personer enligt kapitaltäckningsdirektivet och det som gäller för sanktionsavgift för fysiska personer enligt EU-förordningen. Enligt kapitaltäckningsdirektivet ska den behöriga myndigheten nämligen kunna ingripa mot fysiska personer som är ansvariga för överträdelse av ett kreditinstitut eller värdepappersbolag. Någon sådant krav ställs det emellertid inte upp i EU-förordningen. Sanktionsavgift för en fysisk person vid överträdelse av EU-förordningen ska i stället tas ut om en fysisk person som har tillstånd att bedriva viss verksamhet, som i sin tur omfattas av förordningens tillämpningsområde, åsidosätter sina skyldigheter enligt förordningen.

Sanktionsavgift för en fysisk person enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen bör enligt regeringens uppfattning baseras på strikt ansvar, vilket innebär att *Finansinspektionen* inte ska pröva några subjektiva rekvisit. Det talar för att reglerna är relativt enkla att tillämpa och att beslutsfattandet är relativt schabloniserat. De sanktionsbelopp som aktualiseras i förhållande till fysiska personer är

relativt höga ur ett svenskt perspektiv. Höga sanktionsavgifter eller ett stort utrymme för att fastställa storlek på sanktionsavgiften behöver dock inte utgöra något direkt hinder mot att en förvaltningsmyndighet får fatta sanktionsbeslut (samma prop. s. 58). De skäl som vid genomförandet i svensk rätt av bl.a. kapitaltäckningsdirektivet talade för införandet av en ordning med strafföreläggande och domstolsprövning om inte föreläggandet godkänns, gör sig således inte gällande i förhållande till EU-förordningen. Vid en sammantagen bedömning framstår det enligt regeringens uppfattning därmed som en lämplig ordning att Finansinspektionen får besluta om sanktionsavgift för fysiska personer vid överträdelser av EU-förordningen och att sådana beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol på samma sätt som övriga beslut av myndigheten (se avsnitt 5.11).

I EU-förordningen (artikel 25) anges att en behörig myndighet ska beakta alla relevanta omständigheter när den ska besluta om administrativa sanktioner och åtgärder. Vidare anges ett antal omständigheter som, i förekommande fall, ska beaktas av en behörig myndighet vid beslut om administrativa sanktioner och åtgärder, t.ex. överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet. I lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen bör det i en upplysningsbestämmelse anges att de omständigheter som anges i EU-förordningen ska beaktas. I lagen bör det även anges de ytterligare omständigheter som ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek fastställs.

I fråga om verkställighet m.m. av Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift enligt den nya lagen bör motsvarande regler gälla som i andra lagar på finansmarknadsområdet (se t.ex. samma prop. s. 63 f.). Det innebär att en sanktionsavgift ska betalas inom trettio dagar från det att beslutet om den har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet. Om avgiften inte betalas, ska beslutet kunna verkställas enligt utsökningsbalken. Finansinspektionen ska då lämna den obetalda avgiften för indrivning. En sanktionsavgift som har beslutats ska falla bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft. Sanktionsavgiften ska tillfalla staten.

5.4.4 Offentliggörande och underrättelse om administrativa sanktioner

Regeringens bedömning: Skyldigheten för Finansinspektionen att offentliggöra beslut om administrativa sanktioner eller åtgärder till följd av överträdelse av EU-förordningens bestämmelser motiverar inga lagstiftningsåtgärder.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning

EU-förordningen

Enligt EU-förordningen (artikel 29) ska den behöriga myndigheten offentliggöra meddelade beslut om administrativa sanktioner eller åtgärder till följd av överträdelser av EU-förordningens bestämmelser på sin webbplats. Under vissa förutsättningar får besluten offentliggöras anonymiserat bl.a. om ett offentliggörande skulle utgöra en oproportionerlig åtgärd eller äventyra finansmarknadens stabilitet eller en pågående utredning (artikel 29.1 tredje stycket b). Det finns också en möjlighet att i vissa fall inte alls offentliggöra beslutet (artikel 29.1 tredje stycket c) eller att senarelägga offentliggörandet (artikel 29.1 tredje stycket a). Om den behöriga myndigheten inte offentliggör sanktionsbeslutet ska myndigheten informera de europeiska tillsynsmyndigheterna om beslutet (artikel 29.2). Därutöver ska den behöriga myndigheten underrätta respektive behörig europeisk tillsynsmyndighet om administrativa sanktioner som den har offentliggjort (artikel 27.1 i EU-förordningen) och en gång om året till den myndigheten lämna sammanställda uppgifter om alla administrativa sanktioner som myndigheten vidtagit (artikel 27.2). EU-förordningen (artikel 29.4) innehåller också krav på att offentliggjorda beslut ska ligga kvar på den behöriga myndighetens webbplats i minst fem år efter offentliggörandet och att personuppgifter endast ska finnas på myndighetens webbplats under den tidsperiod som är nödvändig enligt tillämpliga regler om uppgiftsskydd.

Förenlighet med sekretessbestämmelserna

Med anledning av kraven i EU-förordningen på att den behöriga myndigheten ska offentliggöra sina beslut om sanktioner och underrätta europeiska tillsynsmyndigheter uppkommer frågan om sådant offentliggörande och sådana underrättelser är tillåtna enligt 30 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Bestämmelsen reglerar sekretess i bl.a. Finansinspektionens tillståndsgivnings- och tillsynsverksamhet. Se avsnitt 6 för en närmare redogörelse av bestämmelsens tillämpningsområde.

Sekretessen enligt 30 kap. 4 § OSL omfattar Finansinspektionens beslut. Bestämmelsen innebär bl.a. att sekretess gäller för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos den som myndighetens verksamhet avser, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs. Det föreligger alltså en presumtion för att Finansinspektionen får offentliggöra uppgifter om åtgärder eller sanktioner, men sekretess råder om det kan antas att den berörde lider skada om uppgiften röjs. I enlighet med det som anges ovan tillåter EU-förordningen (artikel 29.1 tredje stycket) att beslut i vissa fall offentliggörs anonymiserat, vid en senare tidpunkt eller inte alls. Regeringen anser därför att bestämmelserna om sekretess i 30 kap. 4 § OSL inte utgör något hinder mot att offentliggöra beslut på det sätt som anges i EU-förordningen. Samma bedömning gjordes när det gäller motsvarande regler om offentliggörande av beslut i kapitaltäckningsdirektivet (prop. 2013/14:228 s. 233 f.).

Kravet i EU-förordningen (artikel 27.1) på att den behöriga myndigheten ska underrätta respektive behörig europeisk tillsynsmyndighet avser uppgifter om beslutade administrativa sanktioner som myndigheten

har offentliggjort. Därmed bör bestämmelserna om sekretess i 30 kap. 4 § OSL inte heller utgöra hinder för att den underrättelseskyldigheten fullgörs av Finansinspektionen.

När de gäller kravet i EU-förordningen (artiklarna 27.2 och 29.2) på underrättelse om sanktionsbeslut som inte har offentliggjorts kan följande konstateras. En uppgift för vilken sekretess gäller enligt OSL får inte röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation om inte utlämnandet sker enligt särskild föreskrift i lag eller förordning, eller om uppgiften i motsvarande fall skulle fått lämnas till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att lämna ut uppgiften (8 kap. 3 § OSL). Med lag jämställs i detta avseende EU-förordningar. Eftersom kravet på underrättelse om icke offentliggjorda sanktionsbeslut följer av EU-förordningen, kan uppgifter om sanktionsbeslut därmed lämnas till de europeiska tillsynsmyndigheterna i enlighet med förordningen (artiklarna 27.2 och 29.2). EU-förordningen föranleder således inte någon lagändring.

Behandling av personuppgifter

Eftersom kravet på offentliggörande av beslut om sanktioner eller åtgärder även gäller sådana beslut som rör fysiska personer, uppkommer frågan om hur skyddet för personuppgifter säkerställs. EU-förordningen (artikel 21.1) ställer krav på att medlemsstaterna ska tillämpa Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet) vid behandling av personuppgifter enligt förordningen. Dataskyddsdirektivet har genomförts i svensk rätt huvudsakligen genom personuppgiftslagen (1998:204).

Enligt personuppgiftslagen (10 §) är behandling av personuppgifter tillåten bl.a. om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig skyldighet, utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller i samband med myndighetsutövning. I enlighet med det som redovisas ovan anges det i EU-förordningen (artikel 29.1) vilka överväganden som den behöriga myndigheten ska göra i syfte att skydda fysiska och juridiska personers identitet och personuppgifter. Eftersom skyldigheten att behandla eventuella personuppgifter följer av EU-förordningen finns det stöd i personuppgiftslagen för Finansinspektionen att behandla uppgifterna. Vid överväganden om offentliggörande av beslut som innehåller personuppgifter har myndigheten att göra en proportionalitetsbedömning i enlighet med det som anges i EU-förordningen. I övrigt gäller personuppgiftslagens regler, exempelvis ska de uppgifter som behandlas vara adekvata och relevanta och inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Det kan också konstateras att uppgifter om de administrativa sanktionerna inte omfattas av de särskilda villkoren i 21 § personuppgiftslagen, men att uppgifterna kan innehålla integritetskänslig information och därmed bör hanteras därefter.

Regeringen anser således att det inte krävs någon lagstiftningsåtgärd med anledning av den behandling av personuppgifter som föranleds av EU-förordningen.

Det kan i sammanhanget framhållas att det nuvarande dataskyddsdirektivet den 25 maj 2018 ersätts av en allmän dataskyddsförordning ([EU] 2016/679). Det innebär bl.a. att personuppgiftslagen kommer att upphävas. Finansinspektionen ska alltså efter den tidpunkten behandla personuppgifter i enlighet med den nya dataskyddsförordningen, om det inte finns några särskilda regler som anger något annat.

5.4.5 Meddelande om administrativa sanktioner

Regeringens bedömning: Skyldigheten för Finansinspektionen att underrätta en icke-professionell investerare om beslutade administrativa sanktioner och hur den icke-professionella investeraren kan ansöka om skadestånd bör regleras i föreskrifter på förordningsnivå.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansinspektionen* påpekar att promemorians lagförslag inte innehåller något bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om hur meddelanden till icke-professionella investerare ska utformas.

Skälen för regeringens bedömning: När en behörig myndighet har beslutat om en administrativ sanktion eller åtgärd, ska myndigheten ha befogenhet att utfärda eller kräva att Priip-produktutvecklaren, eller den som ger råd om eller säljer Priip-produkten, utfärdar ett meddelande direkt till den berörda icke-professionella investeraren (artikel 24.4 i EU-förordningen). Meddelandet ska innehålla information om den administrativa sanktionen eller åtgärden och om vart man ska vända sig för att framföra klagomål eller ansöka om rättslig prövning. Klagomålshantering behandlas även i avsnitt 5.6.

Kravet på offentliggörande av beslut om administrativa sanktioner i EU-förordningen kräver inte någon lagstiftningsåtgärd (se avsnitt 5.4.4). Ett offentliggörande kommer att ske på Finansinspektionens webbplats och inte riktas till någon särskild person.

Ett beslut av en förvaltningsmyndighet får enligt förvaltningslagen (1986:223) (22 §) överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Även ett beslut av en förvaltningsrätt eller kammarrätt får överklagas av den som det angår, om det gått honom eller henne emot (33 § förvaltningsprocesslagen [(1971:291)]). Klart är att ett beslut om en administrativ sanktion får anses angå en part, dvs. den som har gjorts sig skyldig till överträdelsen och beslutet riktar sig till. För att någon som inte haft ställning som part hos den myndighet som fattat beslutet ska tillerkännas en rätt att överklaga beslutet, ställs det normalt upp ett krav på att beslutets verkningar inte är begränsade till den det direkt riktar sig till utan också påverkar den som överklagar. Som huvudregel krävs därutöver att den klagande

företräder ett intresse i saken som är möjligt att beakta vid prövningen av saken.

En icke-professionell investerare som har lidit skada till följd av att han eller hon har satt tilltro till felaktiga uppgifter i ett faktablad kan inte anses påverkad av beslutet om en administrativ sanktion. Inte heller företräder den icke-professionella investeraren ett intresse som ska beaktas inom ramen för ett beslut om en administrativ sanktion. När det gäller Finansinspektionens beslut om administrativa sanktioner har därför en icke-professionell investerare som t.ex. förlitat sig på felaktiga uppgifter i ett faktablad inte någon talerätt avseende beslutet. En annan sak är att en icke-professionell investerare kan kräva skadestånd till följd av t.ex. felaktiga eller vilseledande uppgifter i ett faktablad (se avsnitt 5.5). Rättslig prövning enligt EU-förordningen (artikel 24.2) får anses omfatta möjligheten för en icke-professionell investerare att kräva ersättning för skada och en upplysning om hur man går till väga för att ansöka om skadestånd. Kravet på information om rättslig prövning i enlighet med det som anges i EU-förordningen får enligt regeringens uppfattning därmed anses uppfyllt.

EU-förordningen innehåller en valmöjlighet för medlemsstaterna i fråga om vem som ska ansvara för att utfärda meddelandet. Enligt *Finansinspektionen* finns det inget som hindrar att den behöriga myndigheten får befogenhet att antingen själv utfärda eller att kräva att Priip-produktutvecklaren eller den som ger råd om eller säljer Priip-produkten utfärdar, ett meddelande direkt till den berörda icke-professionella investeraren. Med en sådan ordning menar Finansinspektionen att myndigheten skulle kunna avgöra från fall till fall vilket som är lämpligast. Om sanktionen t.ex. avser ett stort finansiellt företag med många berörda investerare, kan det vara lämpligt att låta företaget självt svara för informationen. Om sanktionen å andra sidan rör en liten aktör med ett begränsat antal investerare, skulle Finansinspektionen kunna svara för att berörda investerare underrättas. Finansinspektionen anser att det i första hand bör åligga den som är föremål för ingripande att meddela berörda icke-professionella investerare.

En fördel med att överlåta till Finansinspektionen att bestämma vem som ska ansvara för meddelandet är att inspektionen i vissa fall besparas arbetsuppgiften att administrera sådana meddelanden. Det kan dock konstateras att det i de fall då det blir aktuellt att rikta ett meddelande till en icke-professionell investerare, är fråga om en situation när Priip-produktutvecklaren eller den som ger råd om eller säljer Priip-produkter har sanktionerats av Finansinspektionen för att ha åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen och då i förlängningen sina skyldigheter gentemot den icke-professionella investeraren. Mot den bakgrunden framstår det enligt regeringens uppfattning som lämpligt att låta Finansinspektionen ansvara för meddelandet till den icke-professionella investeraren som varit berörd av överträdelsen. Inspektionen kommer att utöva tillsyn över att EU-förordningen följs och besluta om sanktioner vid överträdelser av förordningen. Finansinspektionen får därmed anses vara den part som är bäst lämpad att utfärda meddelandet.

Sammanfattningsvis bör Finansinspektionen efter ett beslut om en administrativ sanktion vid en överträdelse av EU-förordningen, utfärda ett meddelande till den icke-professionella investeraren som varit berörd

av överträdelsen. Meddelandet bör, utöver en upplysning om beslutade sanktioner, innehålla information om möjligheten att kräva skadestånd för eventuell skada som den icke-professionella investeraren har lidit. Innehållet i ett sådant meddelande bör regleras i föreskrifter på förordningsnivå. Sådana föreskrifter kan regeringen meddela med stöd av regeringsformen (8 kap. 7 §) och det krävs därför inte något bemyndigande.

5.5 Skadeståndsansvar

Regeringens förslag: Priip-produktutvecklare ska ersätta ren förmögenhetsskada som produktutvecklaren uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar en icke-professionell investerare genom att ett faktablad innehåller uppgifter som

1. är felaktiga,
2. är vilseledande,
3. står i strid med avtalshandlingarna, eller
4. inte uppfyller kraven i artikel 8 i EU-förordningen.

Den som vill göra anspråk på skadestånd ska underrätta Priip-produktutvecklaren om detta inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt att skada har uppkommit.

Om underrättelse inte görs inom skälig tid, faller rätten till skadestånd enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen bort. Detsamma gäller om talan inte väcks inom tio år från investeringstillfället.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Konsumentverket* instämmer inte i slutsatsen i promemorian om att skadeståndsbestämmelsen i 37 § marknadsföringslagen inte bör kunna tillämpas vid ansvar för felaktigheter i ett produktfaktablad.

Skälen för regeringens förslag

EU-förordningen

Av EU-förordningen (artikel 11.1) följer det att Priip-produktutvecklaren ska kunna hållas skadeståndsansvarig om faktabladet är vilseledande, innehåller felaktigheter, inte uppfyller kraven på innehåll enligt förordningen (artikel 8) eller inte överensstämmer med relevanta delar av rättsligt bindande handlingar med informationsunderlag inför ingående av avtal eller med avtalshandlingar eller faktabladet. Av EU-förordningen (artikel 11.2) följer att om en icke-professionell investerare visar att en förlust uppkommit till följd av att denne förlitat sig på ett faktablad och faktabladet är vilseledande, innehåller felaktigheter eller inte uppfyller kraven när det gäller innehåll, kan den icke-professionella investeraren kräva skadestånd från Priip-produktutvecklaren i enlighet med nationell rätt. Medlemsstaterna får införa ytterligare skadeståndskrav än vad som framgår av förordningen (artikel 11.4). Skadeståndsansvaret får inte begränsas eller frångås genom avtal (artikel 11.5).

Gällande rätt

På finansmarknadsområdet finns viss specialreglering av skadeståndsansvar gentemot konsumenter. Skadeståndsansvar gentemot konsumenter regleras även inom marknadsrätten.

Försäkringsförmedlars skadeståndsansvar följer av lagen om försäkringsförmedling (5 kap. 7 §). Ansvaret omfattar ren förmögenhetsskada som orsakats genom att förmedlaren uppsåtligen eller av oaktsamhet har åsidosatt bestämmelserna om god försäkringsförmedlingssed m.m. (4 § samma lag). En näringsidkare som genom finansiell rådgivning uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar konsumenten ren förmögenhetsskada ska ersätta skadan (6 § lagen om finansiell rådgivning till konsumenter). Enligt marknadsföringslagen (10 §) får en näringsidkare vid marknadsföringen av en produkt inte använda sig av felaktiga påståenden eller andra framställningar som är vilseledande i fråga om näringsidkarens egen eller någon annans näringsverksamhet. Detta gäller främst framställningar om t.ex. produktens pris, grunderna för prisberäkningen, särskilda prisfördelar och betalningsvillkoren (jfr 10 § andra stycket marknadsföringslagen). Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot marknadsföringslagen i dessa avseenden, ska ersätta den skada som därigenom uppkommer för en konsument eller någon annan näringsidkare (37 §). Fråga är om gällande svenska rätt uppfyller kraven på skadeståndsansvar i EU-förordningen.

Lagen om försäkringsförmedling (1 kap. 1 §) innehåller bestämmelser om försäkringsförmedling och i lagen anges vad som avses med försäkringsförmedling. Med hänsyn till att det är Priip-produktutvecklaren som ska kunna hållas skadeståndansvarig enligt EU-förordningen och sådana utvecklare inte endast utgörs av försäkringsförmedlare, krävs en bredare reglering av skadeståndansvaret för att täcka in samtliga former av Priip-produktutvecklare.

Lagen om finansiell rådgivning till konsumenter (1 §) omfattar placering av konsumentens tillgångar i finansiella instrument eller i livförsäkringar med sparmoment, och tillämpningsområdet för den lagen skiljer sig därmed något från EU-förordningens tillämpningsområde (se avsnitt 5.1 angående gränsdragningen).

Konsumentverket invänder mot bedömningen i promemorian att marknadsföringslagens skadeståndsbestämmelse inte kan tillämpas vid ansvar för felaktigheter i ett faktablad. Verket anför att det av 3 § marknadsföringslagen följer att med marknadsföring avses reklam och andra åtgärder i näringsverksamhet som är ägnade att främja avsättningen av och tillgången till produkter inbegripet en näringsidkares handlande, underlåtenhet eller någon annan åtgärd eller beteende före, under eller efter försäljning eller leverans av produkter till konsumenter eller näringsidkare. Detta innebär enligt Konsumentverket att om produktbladet används i avsättningsfrämjande syfte och informationen i produktbladet är felaktigt är marknadsföringslagen tillämplig på samma sätt som lagen är tillämplig på sammanfattningar av prospekt (se prop. 2011/12:129 s. 74).

Regeringen kan inledningsvis konstatera att det i denna lagrådsremiss föreslås en hänvisning till marknadsföringslagen och att det på så sätt klargörs att den lagens sanktionssystem (förutom 29–36 §§) inklusive

skadeståndsbestämmelse (37 §) kan komma att tillämpas om informationskraven i EU-förordningen inte följs. Det får dock anses tveksamt om en Priip-produktutvecklare kommer att kunna hållas skadeståndsansvarig för felaktigheter i faktablad enligt marknadsföringslagens skadeståndsbestämmelse. En tillämpning av den bestämmelsen förutsätter nämligen att faktabladet kan anses används i avsättningsfrämjande syfte. Den tolkningen måste göras i ljuset av att det i EU-förordningen (skäl 20 och artikel 6.2) anges att faktablad klart ska skilja sig från och vara åtskilda från allt marknadsföringsmaterial. Utifrån de krav som ställs upp i EU-förordningen på faktabladens utformning går det således enligt regeringens bedömning inte att utesluta att ett faktablad faller utanför marknadsföringslagens definition av marknadsföring. Mot bakgrund av att tillämpningsområdet för förbudet mot vilseledande marknadsföring i marknadsföringslagen (10 §) omfattar felaktiga påståenden och vilseledande framställningar i marknadsföring, är det således oklart om skadeståndsbestämmelsen i den lagen (37 §) kan tillämpas vid ansvar för felaktigheter i ett faktablad. Skadeståndsbestämmelsen i marknadsföringslagen kan således inte fullt ut anses motsvara de krav som ställs upp i EU-förordningen (artikel 11) när det gäller rätt till skadestånd.

Enligt skadeståndslagen (1972:207) (1 kap. 1 §) gäller den lagen om inte annat är särskilt föreskrivet eller föranleds av avtal eller i övrigt följer av regler om skadestånd i avtalsförhållanden. Både tvingande och dispositiva kontraktsrättsliga regler har därmed företräde framför skadeståndslagen. Reglerna om skadestånd i avtalsförhållanden är inte i alla delar lagfästa och det är inte alltid givet hur de ska tolkas och i vilken mån de kan tillämpas i de situationer som kan aktualiseras i de nu aktuella fallen.

Av EU-förordningen (skäl 22) framgår det att alla icke-professionella investerare i unionen ska ha samma rätt att söka ersättning för skador de åsamkats till följd av en underlåtenhet att uppfylla skyldigheter enligt förordningen. Vidare anges att skadeståndsansvaret för Priip-produktutvecklare ska harmoniseras. Skadeståndsansvaret får inte begränsas eller frångås genom avtal (artikel 11.5). Ansvaret för uppgifterna i faktabladet får även anses skilt från ansvaret för de uppgifter som framgår av avtalshandlingar (jfr skäl 22).

Mot denna bakgrund är det lämpligt att i detta fall införa en tydlig reglering i svensk rätt för att säkerställa att EU-förordningens krav uppfylls. Regeringen anser med hänsyn till det anförda att det behövs en särskild reglering av skadeståndsansvaret i den nya lagen som kompletterar EU-förordningen.

Skadeståndsansvar

Det kan konstateras att endast skadestånd för s.k. ren förmögenhetsskada kan komma i fråga i förhållande till EU-förordningen. Med ren förmögenhetsskada avses ekonomisk skada som uppkommit utan samband med att någon lider person- eller sakskada (1 kap. 2 § skadeståndslagen). Huvudregeln i svensk rätt är att ren förmögenhetsskada leder till skadeståndsskyldighet om den vållats genom brott (2 kap. 2 § skadeståndslagen). Den bestämmelsen hindrar dock inte att det i rättstillämpningen

kan utvecklas grundsatser om ansvarighet för ren förmögenhetsskada också i vissa fall då skadevållandet inte utgör brott och den hindrar inte heller skadeståndsansvar för en sådan skada i avtalsförhållanden eller enligt speciallagstiftning. Sådana särskilda bestämmelser om ansvar för ren förmögenhetsskada finns på finansmarknadsområdet (se ovan) men även inom immaterial-, konkurrens- och associationsrätten och ofta under förutsättning av uppsåt eller oaktsamhet.

Som redovisas ovan följer det av EU-förordningen (artikel 11) att en icke-professionell investerare som har lidit en förlust till följd av att denne förlitat sig på ett faktablad som är vilseledande, innehåller felaktigheter eller inte överensstämmer med relevanta delar av rättsligt bindande handlingar eller inte uppfyller kraven på innehåll, kan i enlighet med nationell rätt kräva skadestånd av Priip-produktutvecklaren som har tagit fram faktabladet. EU-förordningen ställer inte upp något krav på att skadan ska ha orsakats genom oaktsamhet eller med uppsåt. Däremot lämnar den till medlemsstaterna att i nationell rätt bestämma de närmare villkoren för att skadeståndsansvar ska anses föreligga. Det bör enligt regeringens uppfattning innebära en möjlighet att i svensk rätt införa t.ex. krav på uppsåt eller oaktsamhet för att skadeståndsskyldighet ska föreligga.

Det finns skäl som talar såväl för som emot att ett krav på uppsåt eller oaktsamhet införs. Det huvudsakliga skälet emot synes vara att det blir svårare för den skadelidande att få ersättning, eftersom även uppsåt eller oaktsamhet måste bevisas. Även processekonomiska skäl talar emot ett sådant krav. För ett införande av krav på uppsåt eller oaktsamhet talar dock att den skadevållande inte bör drabbas alltför hårt om han eller hon inte har gjort sig skyldig till vållande. Därutöver bör det beaktas att den vanligaste utformningen av skadeståndsansvaret i svensk rätt, och även på finansmarknadsområdet, förutsätter vållande för att skadeståndsskyldig ska inträda. Regeringen anser därför att enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen bör det föreligga skadeståndsansvar för Priip-produktutvecklare som uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosatt det som gäller för faktablad.

En fordran, t.ex. ett krav på skadestånd, kan inte göras gällande hur länge som helst. Rätten till sådan ersättning kan i vissa situationer falla bort, t.ex. på grund av att en skadelidande inte underrättar en skadevållare om en skada i skälig tid. Lagen om finansiell rådgivning till konsumenter och lagen om försäkringsförmedling som nämns ovan innehåller exempelvis särskilda bestämmelser om en skyldighet för den som lidit en skada att underrätta näringsidkaren om skadan inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller bort märka att skada har uppkommit. Skada med anledning av finansiella investeringar är nämligen inte alltid en gång för alla bestämd utan kan komma att öka eller minska med tiden. Väl valda åtgärder i rätt tid kan komma att minska skadan, medan andra åtgärder kan förvärra en redan uppkommen skada. Det är exempelvis önskvärt att en icke-professionell investerare som gör flera på varandra följande transaktioner avseende samma Priip-produkt på grundval av ett och samma faktablad uppmärksammar Priip-produktutvecklaren om att faktabladet är vilseledande om så är fallet. Genom att Priip-produktutvecklaren uppmärksammas på brister i faktabladet ökar även möjligheterna för denna att förhindra andra icke-

professionella investerare från att göra investeringar på grundval av det bristfälliga faktabladet. Reklamationsskyldigheten kan således även motiveras av ett generellt samhällsintresse att minska spridningen av att konsumenter gör investeringar baserade på vilseledande faktablad. Dessutom ges Priip-produktutvecklaren bättre förutsättningar att fullfölja den i EU-förordningen stadgade skyldigheten att regelbundet se över informationen i faktabladet och ändra detta om översynen visar att så krävs. Det är också allmänt sett angeläget att frågor om påföljder avgörs så snabbt som möjligt. Kravet på underrättelse grundar sig därför också på tanken att motparten inom rimlig tid ska få reda på att tvist uppkommit. Så länge en part måste kalkylera med risken att motparten kräver skadestånd, påverkas hans eller hennes möjlighet att ekonomiskt planera sin verksamhet. Mot denna bakgrund bör det, liksom enligt lagen om finansiell rådgivning till konsumenter och lagen om försäkringsförmedling, åligga den skadelidande att agera för det fall han eller hon upptäcker att skada har uppkommit. Han eller hon bör således inte helt passivt kunna betrakta ett händelseförlopp som innebär att insatt kapital efter hand minskar eller att oförutsedda utgifter skapas och ökar (prop. 2002/03:133 s. 34). Enligt regeringens bedömning bör de föreslagna skadeståndsbestämmelserna i fråga om en Priip-produktutvecklarens skadeståndsansvar därför innehålla en skyldighet för en icke-professionell investerare att reklamera inom skälig tid från det att han eller hon märkt eller borde ha märkt att skada uppkommit, dvs. på samma sätt som motsvarande regler i de lagar som nämns ovan. Om den icke-professionella investeraren underlåter detta, bör han eller hon förlora rätten till skadestånd.

Vid sidan om rättsföljden enligt särskilda bestämmelser om en underrättelseplikt för den som lidit en skada, kan en fordran på skadestånd även falla bort på grund av preskription. Preskriptionen utgör den bortre gräns inom vilken ett skadeståndskrav måste framställas.

Allmänna bestämmelser om preskription finns i preskriptionslagen (1981:130). Av 2 § preskriptionslagen följer att en fordran preskriberas tio år efter tillkomsten, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan. Tanken är att man inte ska behöva räkna med skadeståndskrav på grund av händelser som ligger mer än tio år tillbaka i tiden, om krav inte har framställts dessförinnan. Preskriptionslagen gäller endast i den mån annat inte är särskilt föreskrivet.

Lagen om finansiell rådgivning till konsumenter och lagen om försäkringsförmedling, som enligt det som anges ovan utgör förebild för den föreslagna skadeståndsbestämmelsen och underrättelseskyldigheten, innehåller även särskilda bestämmelser om preskription. Rätten till skadestånd faller bort om talan inte väcks inom tio år från rådgivningstillfället respektive förmedlingstillfället. Införandet av de särskilda reglerna motiverades med att man vill undvika att den ettåriga preskriptionstiden i 18 kap. 9 § handelsbalken skulle kunna bli tillämplig för de fall att försäkringsförmedlaren eller den finansiella rådgivaren skulle anses som en sådan syssloman som omfattas av preskriptionsbestämmelsen i handelsbalken (se prop. 2002/03:133 s. 34–37 och prop. 2004/05:133 s. 107–109).

Eftersom det är Priip-produktutvecklaren som kan bli skadeståndsskyldig enligt den nya lagen synes motiven rörande sysslomannaskap

inte på samma sätt göra sig gällande i detta fall. Samtidigt kan det vara så att Priip-produktutvecklaren också är en försäkringsförmedlare eller den som lämnar råd enligt lagen om finansiell rådgivning. Av bl.a. processförenklande skäl finns det därför anledning att ha en likartad yttersta preskriptionstid i fråga om en Priip-produktutvecklarens skadeståndsansvar som i lagen om finansiell rådgivning till konsumenter och lagen om försäkringsförmedling. Regeringen föreslår därför att rätten till skadestånd enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen faller bort, om en talan om skadestånd inte väcks inom tio år från investeringstillfället. Därigenom fastställs en något tydligare inledning på preskriptionstiden än fordrans uppkomst, vilket annars skulle ha gällt om preskriptionslagen tillämpats. Med hänsyn till att skadeståndsansvaret är kopplat till att den icke-professionella investeraren har lidit en förlust till följd av att denne förlitat sig på innehållet i faktabladet som tillhandahållits av investeraren inför att denne ingick ett avtal om investering, framstår det som lämpligt att låta investeringstillfället vara utgångspunkten för preskriptionstiden. Vidare krävs att den som vill ha skadestånd från Priip-produktutvecklaren väcker talan inom tio år. Ett skadeståndskrav kan alltså inte hållas levande under längre tid än så genom flera preskriptionsavbrott.

5.6 Klagomålshandling och rättslig prövning

Regeringens bedömning: Kravet i EU-förordningen på förfaranden för klagomålshandling föranleder inga lagstiftningsåtgärder.

Kravet på effektiva förfaranden för rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister tillgodoses genom möjligheten att väcka talan vid allmän domstol eller påkalla skiljeförfarande samt för vissa icke-professionella investerare genom möjligheten till prövning hos Allmänna reklamationsnämnden och FIN-NET.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning. I promemorians bedömning anges inte att kravet på effektiva förfaranden för rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister tillgodoses genom möjligheten att väcka talan vid allmän domstol eller påkalla skiljeförfarande.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Allmänna reklamationsnämnden* (ARN) påpekar att nämndens möjligheter att pröva gränsöverskridande tvister är begränsade. Vidare konstateras att EU-förordningen tycks omfatta inte bara konsumenter, utan alla icke-professionella investerare och att ARN saknar behörighet att pröva tvister mellan två näringsidkare. Likaså saknas som regel möjlighet att inom ramen för FIN-NET pröva krav mellan två fysiska personer, vilket skulle kunna bli aktuellt då förordningen även omfattar fysiska personers verksamhet.

Skälen för regeringens bedömning: EU-förordningen (artikel 19) innehåller krav på förfaranden för att icke-professionella investerare ska kunna framföra klagomål och få dessa besvarade samt om krav på tillgång till rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister.

Priip-produktutvecklaren och den som ger råd om eller säljer Priip-produkter ska säkerställa att icke-professionella investerare på ett effektivt sätt kan framföra klagomål på Priip-produktutvecklaren (artikel 19 a) och att den som har framfört klagomål på ett faktablad får ett svar i god tid och på ett adekvat sätt (artikel 19 b).

I lagen om försäkringsförmedling (5 kap. 6 §) finns krav på att försäkringsförmedlare ska se till att kunder och andra som är berörda av försäkringsförmedlingen på ett lämpligt sätt kan anmäla klagomål på förmedlaren, att hanteringen av sådana klagomål är effektiv och att besvarandet sker snarast möjligt. Det kravet genomför i svensk rätt ett krav i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling (försäkringsförmedlingsdirektivet) (artikel 10).

Till skillnad från kravet i EU-förordningen, som riktar sig till Priip-produktutvecklare och den som ger råd om eller säljer Priip-produkter, riktar sig kravet i försäkringsförmedlingsdirektivet till medlemsstaterna. Skyldigheten för Priip-produktutvecklare och den som ger råd om eller säljer Priip-produkter att inrätta förfarande för klagomålshantering får därmed anses följa direkt av EU-förordningen. Kravet i EU-förordningen på förfarande för klagomålshantering kräver därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Enligt EU-förordningen (artikel 19 c) ska Priip-produktutvecklaren och den som ger råd om eller säljer Priip-produkter inrätta förfarande som säkerställer att icke-professionella investerare har tillgång till effektiva förfaranden för rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister, särskilt om Priip-produktutvecklaren finns i en annan medlemsstat eller i ett tredjeland. På samma sätt som när det gäller klagomålshantering riktar sig kravet inte till medlemsstaterna. Det framstår dock enligt regeringens uppfattning inte som möjligt att ålägga Priip-produktutvecklaren och den som ger råd om eller säljer Priip-produkter ansvaret för att den icke-professionella investeraren har tillgång till rättslig prövning.

Utifrån EU-förordningens definition av icke-professionell investerare (artikel 4.6) kan, såsom *ARN* påpekar, en sådan investerare vara både en konsument och en näringsidkare. När det gäller näringsidkare tillgodoses kravet på effektiva förfaranden för rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister genom möjligheten att väcka talan vid allmän domstol eller påkalla skiljeförfarande. En konsument har därutöver möjlighet att vända sig till *ARN*.

ARN är en statlig myndighet som har till huvuduppgift att på ett opartiskt sätt pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare som rör en vara eller tjänst samt ge rekommendationer om hur tvisten bör lösas. För att *ARN* ska kunna pröva en tvist krävs att företaget har tillräcklig anknytning till Sverige eller att företaget riktar sig till den svenska marknaden. Tillämpningsområdet för både EU-förordningen och den föreslagna nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen är avgränsat till Priip-produktutvecklare och personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter (artikel 2.1 i EU-förordningen). Priip-produkter definieras bl.a. som en produkt för icke-professionella investerare och en person som säljer Priip-produkter definieras som en person som erbjuder eller ingår avtal med en icke-professionell investerare (se artikel 4 i EU-förordningen). Mot den bakgrunden och

med hänvisning till det som anförs om fysiska personer i avsnitt 5.4.1, kommer partsställningen i de tvister som kan bli aktuella hos ARN med anledning av Priip-regelverket bestå av konsument och näringsidkare.

De bevisvårigheter som kan uppkomma i tvister hos ARN, bl.a. till följd av att ARN i sina ärenden inte kan ta del av muntlig bevisning, är inte något nytt på finansmarknadsområdet. Exempelvis när det gäller lagen om finansiell rådgivning till konsumenter gjorde regeringen bedömningen att bevisvårigheterna minimeras genom ett krav på dokumentation (prop. 2002/03:133 s. 23). Regeringen kan konstatera att de tvister som kommer aktualiseras hos ARN till följd av EU-förordningen i huvudsak kommer att röra innehållet i faktablad. Bevisningen torde således i stor utsträckning bestå av skriftligt material. De bevisvårigheter som ARN tar upp gör sig därmed mindre gällande i detta sammanhang.

Det har sedan länge ställts krav på vissa beloppsgränser för att ARN ska ta upp ett ärende till prövning. Vid genomförande i svensk rätt av t.ex. konsumentkreditdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG) och bolånedirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastigheter och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010) bedömde regeringen att beloppsgränserna inte medför att ARN:s verksamhet inte uppfyllde respektive direktivs krav på tillgång till alternativ tvistlösning (prop. 2009/10:242 och prop. 2015/16:197). Enligt regeringens uppfattning innebär beloppskravet inte heller att ARN:s verksamhet inte uppfyller kravet i EU-förordningen (artikel 19 c).

Regeringen har gjort bedömningen att verksamheten vid ARN uppfyller både konsumentkreditdirektivets och bolånedirektivets krav på tillgång till alternativ tvistlösning (prop. 2009/10:242 s. 79 f. och prop. 2015/16:197 s. 184). Sedan det förstnämnda direktivet genomfördes i svensk rätt har ARN dessutom utsetts till en sådan nämnd för alternativ tvistlösning som avses i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden (4 § första stycket). Myndigheten ska även fullgöra de uppgifter som alternativa tvistlösningsorgan har enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013 av den 21 maj 2013 om tvistlösning online vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (prop. 2014/15:128). Syftet med den förordningen är att möjliggöra och underlätta tillgången till utomrättslig tvistlösning vid gränsöverskridande tvister. Vidare medverkar ARN i olika EU-nätverk för instanser som, vid sidan av domstolar, prövar tvister mellan konsument och näringsidkare, bl.a. nätverket för prövning av tvister mellan konsument och näringsidkare inom den finansiella sektorn, FIN-NET. Det sistnämnda innebär, enligt den bedömning som regeringen gjorde vid genomförande i svensk rätt av betaltjänstdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG) att ARN inom ramen för sin nuvarande verksamhet också har förutsättningar

att uppfylla kravet i det direktivet på att aktivt delta i samarbete för att lösa gränsöverskridande tvister.

Regeringen konstaterar att EU-förordningen (artikel 19 c) ställer delvis andra krav än de EU-direktiv som nämns ovan då den förutsätter att icke-professionella investerare ska ha tillgång till effektiva förfaranden för prövning vid gränsöverskridande tvister. *ARN* påpekar att avsaknaden av en gemensam forumregel för utomrättsliga tvistelösningsorgan inom FIN-NET och i övrigt innebär en risk för att ett skadeståndsanspråk inte kan prövas av *ARN* eller något annat organ inom FIN-NET. *ARN* beskriver att myndigheten avvisar ett ärende på den grunden att en prövning av ärendet med hänsyn till myndighetens arbetsformer eller av något annat skäl allvarligt skulle hindra myndigheten från att fungera effektivt (26 § 3 förordningen [2015:739] med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden), om ett annat lands lag konstateras vara tillämplig. Risk för att ett ärende inte kan komma att prövas uppstår då enligt *ARN* eftersom det i vissa medlemsstater förekommer att utomrättsliga tvistelösningsorgan endast är behöriga att pröva tvister med motparter med hemvist i det egna landet, och ibland krävs det att motparten är ansluten till tvistelösningsorganet. Regeringen konstaterar härvid att EU-förordningen emellertid är bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. *ARN* har inte heller någon skyldighet att avvisa ett ärende om ett annat lands lag är tillämplig. Kraven i EU-förordningen på tillgång till effektiva förfaranden för rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister får därmed, såvitt avser icke-professionella investerare som kan betraktas som konsumenter, anses vara uppfyllda inom ramen för *ARN*:s nuvarande verksamhet. Det saknas därför enligt regeringens uppfattning anledning att särskilt reglera konsumenters möjligheter att få ett ärende om påstådda överträdelse av EU-förordningen prövat av nämnden. Kravet i EU-förordningen på effektiva förfaranden för rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister föranleder således inte några lagstiftningsåtgärder.

5.7 Särskilda befogenheter avseende försäkringsbaserade investeringsprodukter och viss verksamhet vid försäkrings- eller återförsäkringsföretag

Regeringens bedömning: Det krävs inte några särskilda lagstiftningsåtgärder för att Finansinspektionen ska kunna besluta om förbud eller begränsning när det gäller vissa försäkringsbaserade investeringsprodukter eller finansiell verksamhet eller praxis vid ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag enligt EU-förordningen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansinspektionen* anser att det i förarbetena bör tydliggöras mot vilka försäkringsbaserade investeringsprodukter den behöriga myndigheten har befogenhet att ingripa enligt

EU-förordningen. I promemorian anges att ingripande får göras mot vissa produkter medan EU-förordningen avser samtliga försäkringsbaserade produkter. Däremot undantas vissa försäkringsbaserade från förordningens tillämpningsområde. Vidare anser Finansinspektionen att om tillämpningsområdet för försäkringsdistributionsdirektivet (Europaparlamentet och rådets direktiv [EU] nr 2016/97 av den 20 januari 2015 om försäkringsdistribution) utvidgas bör det utredas om också EU-förordningens tillämpningsområde ska utvidgas på motsvarande sätt.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt EU-förordningen (artikel 16) får Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (European Insurance and Occupational Pension Authority, Eiopa) under vissa förutsättningar tillfälligt förbjuda eller begränsa marknadsföring, distribution och försäljning av vissa försäkringsbaserade investeringsprodukter, försäkringsbaserade investeringsprodukter med vissa särskilda egenskaper eller en typ av finansiell verksamhet eller praxis vid ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag.

Enligt EU-förordningen (artikel 17) får en behörig myndighet under vissa förutsättningar förbjuda eller begränsa marknadsföring, distribution och försäljning av försäkringsbaserade investeringsprodukter, försäkringsbaserade investeringsprodukter med vissa särskilda egenskaper eller en typ av finansiell verksamhet eller praxis vid ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag. Som *Finansinspektionen* noterar återges innehållet i EU-förordningen i denna del inte på ett korrekt sätt i promemorian. Regeringen gör samma bedömning som Finansinspektionen i fråga om mot vilka försäkringsbaserade investeringsprodukter den behöriga myndigheten får ingripa mot med stöd av EU-förordningen (artikel 17). Möjligheten att ingripa omfattar alltså samtliga försäkringsbaserade investeringsprodukter med undantag för de produkter som särskilt anges i EU-förordningen (artikel 2). Regeringen gör dock inte någon annan bedömning än den som görs i promemorian, dvs. att befogenheterna för de behöriga myndigheterna i detta avseende endast avser vissa Priip-produkter (jfr artikel 4.3).

Finansinspektion tar i sammanhanget även upp frågan om försäkringsdistributionsdirektivets respektive EU-förordningens tillämpningsområde. Regeringen konstaterar att frågan om hur försäkringsdistributionsdirektivet ska genomföras i svensk rätt är föremål för övervägande inom Regeringskansliet. Det är inte aktuellt att inom ramen för det förevarande lagstiftningsärendet överväga någon utvidgning av tillämpningsområdet.

Den behöriga myndigheten ska enligt nationell rätt ha befogenhet att förbjuda marknadsföringen av en av en Priip-produkt vid vissa överträdelser av EU-förordningen (se avsnitt 5.3). Förutsättningarna för ett sådant förbud skiljer sig dock från de som enligt EU-förordningen (artikel 17) gäller för de förbud och begränsningar som behandlas i förevarande avsnitt.

Finansinspektionens befogenheter att besluta om förbud eller begränsning när det gäller försäkringsbaserade investeringsprodukter, försäkringsbaserade investeringsprodukter med vissa egenskaper eller finansiell verksamhet eller praxis vid ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag enligt EU-förordningen följer direkt av förordningen (artikel

17) och kräver därför inte några särskilda lagstiftningsåtgärder. Det krävs inte heller några lagstiftningsåtgärder för att Eiopa ska kunna utöva sina befogenheter enligt EU-förordningen (artikel 16).

5.8 Samarbete och informationsutbyte med andra behöriga myndigheter

Regeringens bedömning: Det informationsutbyte som krävs enligt EU-förordningen kan komma till stånd inom ramen för gällande svensk rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning: De behöriga myndigheterna ska samarbeta och utan onödigt dröjsmål förse varandra med information av betydelse för fullgörandet av deras uppgifter enligt förordningen (artikel 20.1 i EU-förordningen). Vidare ska de behöriga myndigheterna samarbeta vid utövandet av sanktionsbefogenheterna för att se till att de administrativa sanktionerna leder till de resultat som eftersträvas i EU-förordningen. Dessutom ska de samordna sina insatser för att undvika överlappningar och dubbelarbete vid gränsöverskridande fall (artikel 22.2 i EU-förordningen).

Beträffande Finansinspektionens möjlighet att lämna ut uppgifter till utländska myndigheter kan det inledningsvis konstateras att det kan komma att handla om uppgifter som omfattas av sekretess enligt 30 kap. 4 eller 6 § OSL. En svensk myndighets möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en utländsk myndighet regleras i 8 kap. 3 § samma lag. Uppgift som är sekretessbelagd enligt OSL får enligt bestämmelsen inte lämnas ut till utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation i andra fall än då utlämnandet sker i enlighet med föreskrift i lag eller förordning eller då uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller mellanfolkliga organisationen. En föreskrift i en EU-förordning är att jämställa med en föreskrift i lag eller förordning (jfr prop. 1998/99:18 s. 41 och prop. 1999/2000:126 s. 160 och 283). Bestämmelsen ger – som regeringen konstaterat i flera tidigare lagstiftningsärenden på finansmarknadsområdet – Finansinspektionen goda möjligheter att i sitt arbete lämna ut handlingar och uppgifter till behöriga utländska myndigheter (se bl.a. prop. 2011/12:40 s. 20, prop. 2011/12:175 s. 31 och prop. 2012/13:72 s. 34).

Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter kan aktualisera behandling av personuppgifter. I avsnitt 5.4.4. behandlas skyddet för personuppgifter i förhållande till EU-förordningen.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att det informationsutbyte som krävs enligt EU-förordningen kan komma till stånd inom ramen för gällande svensk rätt. Det följer direkt av EU-förordningen att Finansinspektionen ska samarbeta med de behöriga myndigheterna i andra

medlemsstater. EU-förordningen i dessa delar kräver således inte några lagstiftningsåtgärder.

5.9 Rapportering om missförhållanden

Regeringens bedömning: Finansinspektionens rutiner och tekniska lösningar för mottagande av rapporter om överträdelse och uppföljningen av sådana motsvarar kraven i EU-förordningen.

Kravet på att den behöriga myndigheten inrättar effektiva mekanismer för att säkerställa skydd mot vedergällning, diskriminering och andra former av orättvis behandling för anställda som rapporterar om överträdelse till den behöriga myndigheten omfattas av gällande rätt.

Finansinspektionen eller enskilda arbetsgivare bör inte åläggas krav på att inrätta mekanismer för rapportering av överträdelse som går utöver kraven i EU-förordningen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansförbundet* anser inte att kravet på att den behöriga myndigheten ska inrätta effektiva mekanismer för att säkerställa skydd mot vedergällning, diskriminering och andra former av orättvis behandling för anställda som rapporterar om överträdelse till den behöriga myndigheten omfattas av gällande rätt. Sammanfattningsvis är de hänvisningar som görs till lagen (1982:80) om anställningsskydd, som den lagen har tolkats av Arbetsdomstolen, och till principen om god sed på arbetsmarknaden enligt förbundet inte tillräckliga för att en arbetstagare som vänt sig till en myndighet i syfte att påtala ett missförhållande ska anses skyddad mot repressalier från sin arbetsgivare.

Skälen för regeringens bedömning: EU-förordningen (artikel 28) innehåller regler om effektiva mekanismer för rapportering av överträdelse av förordningen och om skydd för anställda som rapporterar om sådana överträdelse.

Inledningsvis kan det konstateras att syftet med särskilda system för rapportering av överträdelse är att möjliggöra för anställda att kunna rapportera om allvarliga händelser utan risk för repressalier. Personer som rapporterar överträdelse och därmed "blåser i visselpipan" kallas för visselblåsare (efter engelskans *whistle blowers*). Bestämmelser om rapportering av överträdelse av en viss rättsakt förekommer även i andra EU-rättsakter på finansmarknadsområdet (jfr t.ex. artikel 65 i förordningen om värdepapperscentraler och artikel 71 i kapitaltäckningsdirektivet). Såväl i förordningen om värdepapperscentraler som i kapitaltäckningsdirektivet anges att medlemsstaterna ska säkerställa skyddet för visselblåsare, medan EU-förordningen riktar sig direkt till den behöriga myndigheten. Det är även oavsett detta angeläget att det i svensk rätt finns ett tillförlitligt skydd för visselblåsare som rapporterar om överträdelse av EU-förordningen.

Enligt EU-förordningen ska de behöriga myndigheterna inrätta effektiva mekanismer för att möjliggöra rapportering till dem om faktiska eller potentiella överträdelse av förordningen. Finansinspektionens uppgift

som tillsynsmyndighet utövas på flera olika vis, bl.a. genom att ta emot och följa upp tips från anmälare. På Finansinspektionens webbplats finns information om hur den som vill anmäla oegentligheter ska gå till väga. En sådan anmälan kan sedan, om det bedöms föreligga skäl för det, ligga till grund för inspektion eller andra former av undersökningar mot det aktuella företaget. Vid genomförandet i svensk rätt av kapitaltäckningsdirektivet ansåg regeringen att Finansinspektionen uppfyller de krav på effektiva och tillförlitliga mekanismer för att uppmuntra rapportering och motta rapporter beträffande överträdelser som följer av det direktivet (se prop. 2013/14:228 s. 245). Reglerna i EU-förordningen och kapitaltäckningsdirektivet är i denna fråga snarlikt utformade. Regeringen gör därför samma bedömning när det gäller EU-förordningen som den regeringen gjorde när det gäller kapitaltäckningsdirektivet. Enligt regeringens uppfattning bör Finansinspektionens befintliga rutiner och tekniska lösningar för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av sådana således motsvara kraven i EU-förordningen.

Enligt EU-förordningen (artikel 28.2) ska den behöriga myndigheten inrätta effektiva mekanismer för att säkerställa skydd mot vedergällning, diskriminering och andra former av orättvis behandling för anställda som rapporterar om överträdelser som gjorts hos arbetsgivaren. Vid genomförandet i svensk rätt av motsvarande regler i kapitaltäckningsdirektivet (artikel 71.2 b), förde regeringen ett utförligt resonemang (samma prop. s. 246). Regeringen konstaterade att de reglerna har stora likheter med dem i Europarådets civilrättsliga konvention om korruption (artikel 9). Vidare hänvisade regeringen till den bedömning avseende de reglerna som gjordes vid genomförandet av konventionen och konstaterade att svensk rätt ansetts uppfylla kraven.

Finansförbundet anser dock att gällande rätt inte täcker repressalie-skyddet som det uttrycks i kapitaltäckningsdirektivet (artikel 71.2 b). Enligt förbundet innebär nuvarande praxis att en hänvändelse direkt till myndighet, utan att först ha sökt åstadkomma rättelse internt, betraktas som illojalt mot arbetsgivaren, och kan följaktligen vara uppsägnings- eller till och med avskedsgrundande. Förbundet anser att om skyddet ska medföra att anställda uppmuntras att göra anmälningar, har ett krav om att eventuella missförhållanden först måste påtalas internt högst troligt motsatt effekt. Regeringen kan konstatera att sedan kapitaltäckningsdirektivet genomfördes har frågan om svensk rätt ger skydd för anställda som anmäler överträdelser mot att drabbas av repressalier m.m. varit föremål för överväganden inom ramen för det lagstiftningsärende som aktualiserades med anledning av förordningen om värdepapperscentraler. Enligt den förordningen (artikel 65.2 b) ska medlemsstaterna se till att anställda som anmäler överträdelser av institut har ett lämpligt skydd. Som ett minimum ska de i vart fall inte drabbas av repressalier, diskriminering eller andra former av orättvis behandling. Även i det lagstiftningsärendet hänvisade regeringen till motsvarande regler i kapitaltäckningsdirektivet (artikel 71.2 b) och de stora likheterna med reglerna i Europarådets civilrättsliga konvention om korruption (prop. 2015/16:10 s. 216). Regeringen uttalade i det sammanhanget att det saknas anledning att göra en annan bedömning i fråga om behovet av särskilda genomförandeåtgärder i svensk rätt med anledning av skyddsreglerna i förordningen

om värdepapperscentraler, än den som regeringen gjorde i fråga om motsvarande regler i kapitaltäckningsdirektivet (samma prop. s. 217).

I sistnämnda lagstiftningsärendet redogjordes det även för att det vid genomförandet av kapitaltäckningsdirektivet var en särskild fråga huruvida en hänvändelse direkt till myndighet utan att först ha försökt åstadkomma rättelse internt skulle kunna betraktas som illojalt och vara grund för uppsägning. Regeringen konstaterade i det sammanhanget att reglerna i kapitaltäckningsdirektivet fastslår vissa huvuddrag för det skydd som ska införas för att uppmuntra rapportering av överträdelser och att det inte uttryckligen framgår att företräde ska ges för intern rapportering. Direktivet reglerar helt enkelt inte frågan om en anmälan ska göras direkt till behörig myndighet eller först måste göras till arbetsgivaren. Regeringen ansåg därför att den frågan i stället måste avgöras med tillämpning av gällande regler och rättsprinciper på området för svenska förhållanden, t.ex. grundläggande avtalsrättsliga principer och innehållet i den arbetsrättsliga lojalitetsplikten och gränserna för arbetstagares kritikrätt enligt vad som följer av Arbetsdomstolens praxis (samma prop.). Inte heller EU-förordningen (se artikel 28) lämnar tydligt besked i frågan om en anmälan ska göras direkt till behörig myndighet eller först måste göras till arbetsgivaren. Den frågan får därmed, i enlighet med regeringens tidigare bedömning avseende förordningen om värdepapperscentraler, avgöras med tillämpning av gällande regler och rättsprinciper på området för svenska förhållanden.

Regeringen gör med hänsyn till det anförda, i motsats till Finansförbundet, bedömningen att det inte behövs några särskilda åtgärder i svensk rätt med anledning av de aktuella skyddsreglerna i EU-förordningen. Det kan även konstateras att det krav på genomförande som gällde i fråga om kapitaltäckningsdirektivet saknas i EU-förordningen.

Enligt EU-förordningen (artikel 28.3) får medlemsstaterna föreskriva att de behöriga myndigheterna ska inrätta ytterligare mekanismer för att möjliggöra rapportering om överträdelser av förordningen. Medlemsstaterna får även kräva att arbetsgivare som bedriver verksamhet som omfattar finansiella tjänster, ska inrätta lämpliga förfaranden för att deras anställda ska kunna rapportera faktiska eller potentiella överträdelser internt (artikel 28.4). Enligt regeringens uppfattning finns det inte anledning att i detta sammanhang införa några ytterligare krav i svensk rätt när det gäller förfaranden för rapportering av överträdelser.

Skyddet för anmälarens och den utpekade personens identitet (artikel 28.2 c) behandlas i avsnitt 6.

5.10 Avgifter till Finansinspektionen

Regeringens förslag: De som utvecklar, ger råd om eller säljer Priip-produkter och som står under Finansinspektionens tillsyn ska med årliga avgifter bekosta inspektionens verksamhet enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifterna.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att

enligt promemorians förslag ska årlig avgift även tas ut av aktörer som inte står under Finansinspektionens tillsyn.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att de tillkommande arbetsuppgifterna för inspektionen bör finansieras genom avgifter för de som omfattas av tillsynen. Vidare bör avgiftsskyldigheten endast avse de som står under inspektionens tillsyn. *Svenska Fondhandlareföreningen*, *Strukturerade Placeringar i Sverige* och *Svenska Bankföreningen* påpekar att det inte finns någon anmälningsskyldighet för produkterna, om produktutvecklare inte står under tillsyn och om producenten kommer från en annan medlemsstat eller tredjeland.

Skälen för regeringens förslag: Finansinspektionen kommer att få utökade arbetsuppgifter i och med att inspektionen utses till behörig myndighet enligt EU-förordningen (se avsnitt 5.2). Med nya arbetsuppgifter följer ökade kostnader, som kräver finansiering.

Finansinspektionens verksamhet finansieras dels via anslag på statsbudgeten, dels via avgifter för prövning av ansökningar och anmälningar. Eftersom det inte finns några ärenden som Finansinspektionen kommer att pröva enligt EU-förordningen kan det inledningsvis konstateras att det inte kommer att tas ut några avgifter enligt förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen.

De fysiska och juridiska personer som står under tillsyn av Finansinspektionen betalar en årlig avgift till inspektionen enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Avgifterna ska vara proportionella mot de kostnader som inspektionen haft för tillsynen över respektive företagskategori. Finansinspektionen får inte behålla de årliga avgifter som inspektionen tar ut utan de ska redovisas mot inkomsttitel på statsbudgeten. Avgifter som tas ut med stöd av förordningen om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen får inspektionen däremot behålla.

Den verksamhet som Finansinspektionen kommer att bedriva till följd av EU-förordningen kommer att bestå i övervakning och kontroll över att förordningen följs. Utifrån att EU-förordningens tillämpningsområde omfattar samtliga personer som utvecklar, ger råd om eller säljer Priip-produkter kan Finansinspektionens verksamhet enligt den nya lagen komma att inte enbart avse juridiska och fysiska personer som står under inspektionens tillsyn. I promemorian föreslås därför att Priip-produktutvecklare och den som ger råd och eller säljer Priip-produkter ska betala en årlig avgift. *Finansinspektionen* föreslår att avgiftsskyldigheten ska begränsas till de som står under inspektionens tillsyn. Bestämmelser om att de institut som står under Finansinspektionens tillsyn ska betala årliga avgifter för att bekosta inspektionens verksamhet finns i exempelvis lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument (6 kap. 4 §) och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning (14 §). Båda dessa lagar avser skyldigheter som riktar sig även till andra än de institut som står under Finansinspektionens tillsyn. Detta är alltså den finansieringsmodell som sedan många år används beträffande Finansinspektionens verksamhet (se t.ex. prop. 2011/12:175 s. 27). Mot den bakgrunden anser regeringen att Finansinspektionens verksamhet enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen bör finansieras genom avgifter från de som står under inspek-

tionens tillsyn. Genom en sådan reglering blir avgiftsskyldigheten tydlig och man undviker de problem som annars eventuellt skulle kunna uppstå till följd av avsaknad av anmälan eller registrering av produkterna.

5.11 Överklagande

Regeringens förslag: Beslut som Finansinspektionen meddelar enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att rätten till överklagande inte gäller beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingenting att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt EU-förordningen (artikel 26) ska beslut om sanktioner och åtgärder enligt förordningen omfattas av en rätt till överklagande.

Enligt förvaltningslagen (22 a § första stycket) får en förvaltningsmyndighets beslut överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten (22 a § andra stycket samma lag).

Möjligheten att överklaga beslut av Finansinspektionen enligt den nya lagen som kompletterar EU-förordningen bör motsvara det som annars gäller vid överklagande av en förvaltningsmyndighets beslut i ett ärende. Av tydlighetsskäl, och mot bakgrund av kravet i EU-förordningen att det ska finnas en rätt till överklagande, bör det dock i den nya lagen anges att beslut enligt den lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, och att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Den nya lagen innehåller inte något bemyndigande till Finansinspektionen att meddela föreskrifter. Därför behövs inte någon bestämmelse om att rätten att överklaga inte gäller beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).

6 Sekretess för vissa uppgifter

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen om sekretess för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av en bestämmelse som gäller för den som en statlig myndighet utövar tillsyn över enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att den kan röjas utan att denne lider skada eller men.

Den som är eller har varit knuten till en Priip-produktutvecklare eller någon som ger råd om eller säljer Priip-produkter som anställd eller uppdragstagare, får inte obehörigen röja uppgifter i en anmälan

eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som Finansinspektionen utövar tillsyn över enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den utpekade personens identitet.

Regeringens bedömning: Kravet på skydd för anmälarens identitet i EU-förordningen föranleder ingen lagstiftningsåtgärd när det gäller uppgifter som förekommer i en statlig myndighets verksamhet.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Svenska Fondhandlareföreningen*, *Strukturerade Placeringar i Sverige* och *Svenska Bankföreningen* anser att bör förtydligas att det är en anmälan enligt artikel 28 i EU-förordningen som avses i den föreslagna sekretessbestämmelsen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Sekretess i Finansinspektionens tillsynsverksamhet

I 30 kap. 4 § OSL regleras den sekretess som gäller i Finansinspektionens verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet. Sekretess gäller för uppgift om affärs- eller driftförhållanden för den som myndighetens verksamhet avser, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs (punkt 1). Här gäller ett rakt skaderekvisit, dvs. en presumtion för offentlighet. När det gäller uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse med den som myndighetens verksamhet avser finns inget skaderekvisit utan sekretessen är absolut (punkt 2). Det kan noteras att tillämpningsområdet för bestämmelsen har utvidgats sedan den först infördes, från att endast avse tillsyn över vissa tillståndspliktiga institut till att numera avse tillsyn med avseende på värdepappersmarknaden (8 kap. 5 § sekretesslagen [1980:100], se prop. 1991/92:113 s. 130–133). Begreppet tillsyn ska inte ges en alltför snäv tolkning (prop. 1979/80:2 Del A s. 233). Även verksamhet som syftar till att förhindra problem i bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden och försäkringsväsendet kan klassas som tillsyn (prop. 2015/16:5 s. 708).

De fysiska och juridiska personer som står under Finansinspektionens tillsyn i fråga om EU-förordningen bedriver tillståndspliktig verksamhet. Det rör sig om ett antal olika aktörer på finansmarknaden, däribland försäkringsföretag och försäkringsförmedlare. Mot denna bakgrund bedöms 30 kap. 4 § OSL kunna tillämpas vid Finansinspektionens tillsyn enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen.

Skydd för anmälarens och den utpekade personens identitet

Som framgår i avsnitt 5.7 innehåller EU-förordningen (artikel 28) regler med krav på effektiva mekanismer för rapportering av överträdelser av förordningen och om skydd för anställda som rapporterar om sådana överträdelser. Skyddet ska bl.a. innebära ett identitetsskydd för både en anmälare och den fysiska person som anklagas för en överträdelse såvida

inte nationell rätt kräver att identiteten röjs i samband med vidare utredningar eller rättsliga förfaranden (artikel 28.2 c).

Motsvarande regler om skydd för anmälarens identitet finns i andra rättsakter på finansmarknadsområdet (jfr bl.a. artikel 65.2 d i förordningen om värdepapperscentraler och artikel 71.2 d i kapitaltäckningsdirektivet).

Vid genomförandet i svensk rätt av kapitaltäckningsdirektivet infördes en ny bestämmelse i OSL (30 kap. 4 b §) som innebär att sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av en bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet (prop. 2013/14:228 s. 254–259). I det sammanhanget fördes ett ingående resonemang om de överväganden som legat till grund för förslaget, bl.a. behandlas valet mellan att föreskriva att den som anmäler en överträdelse ska uppge sitt namn men därefter erbjudas ett skydd för att identiteten inte röjs (sekretessskydd) eller att det ska ställas krav på anonyma anmälningar. Valet innebar ett sekretesskydd. Vid införandet av nödvändiga lagändringar till följd av förordningen om värdepapperscentraler gjorde regeringen samma bedömning som vid genomförandet av kapitaltäckningsdirektivet (prop. 2015/16:10 s. 225). De nu aktuella reglerna i EU-förordningen (artikel 28.2 c) motsvarar reglerna i kapitaltäckningsdirektivet (artikel 71.2 d) och i förordningen om värdepapperscentraler (artikel 65.2 d). Det finns inte skäl för att göra en annan bedömning avseende det skydd för en anmälares identitet som EU-förordningen föreskriver. Bestämmelsen i 30 kap. 4 b § första stycket OSL omfattar den tillsyn som Finansinspektionens kommer att bedriva enligt den nya lagen. När det gäller kravet på skydd för anmälarens identitet i EU-förordningen (artikel 28.2 c) krävs således inte någon lagstiftningsåtgärd beträffande uppgifter i en statlig myndighets verksamhet.

När det gäller frågan om skydd för den utpekade personens identitet kan följande konstateras. Kapitaltäckningsdirektivet innehåller inte något krav på medlemsstaterna att införa bestämmelser om ett sådant skydd men i likhet med EU-förordningen innehåller förordningen om värdepapperscentraler ett sådant krav. Frågan om skydd för den anmäldes identitet behandlades därför i samband med införandet av nödvändiga lagändringar till följd av förordningen om värdepapperscentraler (prop. 2015/16:10 s. 226–229). Regeringen konstaterade bl.a. att någon sekretess för uppgift om identiteten på den som omfattas av en anmälan till Finansinspektionen inte förelåg sedan tidigare. Därför föreslogs en ny bestämmelse i 30 kap. 4 b § andra stycket OSL (utformad efter förebild av 35 kap. 1 § samma lag). För att minimera ingreppet i offentlighetsprincipen gjorde regeringen bedömningen att den nya bestämmelsen bara skulle reglera den situation som beskrivs i förordningen om värdepapperscentraler.

Det kan konstateras att det inte finns någon befintlig bestämmelse som tillgodoser det skydd för den anmäldes identitet som EU-förordningen avser. För att fullt ut uppfylla det krav på sekretess som uppställs i EU-förordningen behöver därför OSL kompletteras med en ny sekretessbestämmelse.

Rätten att ta del av allmänna handlingar är en medborgerlig rättighet som utgör en viktig del av vårt demokratiska statsskick. Syftet med denna rätt är att främja ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning. Genom tillgången till allmänna handlingar underlättas en fri åsiktsbildning, en fri och på fakta grundad debatt i skilda samhällsfrågor liksom den medborgerliga kontrollen av den offentliga maktutövningen. Rätten att ta del av allmänna handlingar är en rätt som tillkommer var och en.

EU-förordningens krav på identitetsskydd för den som anmälan avser är motiverat av andra skäl än vad som motiverar skydd för anmälarens identitet. Syftet med sekretessen avseende anmälaren är att möjliggöra för personal att utan rädsla för repressalier kunna rapportera allvarliga överträdelser begångna inom företaget (prop. 2013/14:228 s. 257 f.). Något sådant syfte finns inte med sekretesskyddet för den som anmäls. Motivet för identitetsskydd för den anmälda är i stället integritetsskäl. Det kan finnas en risk för att den utpekade personen kan utsättas för andras missaktning om hans eller hennes namn blir känt. Samtidigt finns det ett påtagligt intresse av insyn i tillsynsmyndigheters verksamhet, inte minst när det gäller sådan samhällsekonomiskt betydelsefull tillsyn som förekommer på finansmarknadsområdet. Den nya sekretessbestämmelsen bör utformas efter förebild av bestämmelsen i 30 kap. 4 b § andra stycket OSL och lämpligen införs som ett nytt tredje stycke i samma paragraf. Sekretess bör gälla för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om en överträdelse av en bestämmelse som myndigheten utövar tillsyn över enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men. Det är alltså fråga om ett s.k. omvänt skaderekvisit. För att minimera ingreppet i offentlighetsprincipen bör bestämmelsen begränsas till att endast omfatta uppgifter i en anmälan eller utsaga om överträdelser av bestämmelser som gäller för den som Finansinspektionen utövar tillsyn över enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. En sådan avgränsning är även motiverad av det skälet att Priip-produktutvecklare och de som ger råd om eller säljer Priip-produkter ofta bedriver verksamhet som omfattas av andra regelverk än EU-förordningen (t.ex. rörelseregleringen i försäkringsrörelselagen och lagen om värdepappersmarknaden). Det finns enligt regeringens uppfattning inte anledning att, som *Svenska Fondhandlareföreningen*, *Strukturerade Placeringar i Sverige* och *Svenska Bankföreningen* föreslår, i den nya sekretessbestämmelsen hänvisa till EU-förordningen (artikel 28). Genom hänvisningen i den föreslagna bestämmelsen till lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen får det framgå med tillräcklig tydlighet att det är anmälningar och utsagor om överträdelser av EU-förordningen som avses. Förslaget innebär vidare att meddelarfrihet ska gälla. Den tystnadsplikt som följer av den nya bestämmelsen inskränker inte rätten enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter (30 kap. 30 § första stycket OSL).

EU-förordningen ställer krav på ett identitetsskydd i alla skeenden av förfarandet. Det har tidigare tolkats som att ett identitetsskydd ska föreligga såväl vid handläggning vid en myndighet som i ett finansiellt företags interna rapporteringssystem (se samma prop. s. 254 f.). Regleringen

i OSL om tystnadsplikt och förbud att lämna ut allmänna handlingar riktar sig till myndigheter och personer verksamma i det allmännas tjänst. På finansmarknadsområdet finns det i stället särskilda regler om sekretess och tystnadsplikt för olika slag av finansiella företag och verksamheter i den lagstiftning som gäller för olika sektorer av finansmarknaden, t.ex. bank-, försäkrings-, eller värdepappersrörelse. Sekretesskydd för anmälarens men inte för den utpekade personens identitet finns bl.a. i lagen om bank- och finansieringsrörelse (1 kap. 10 § första stycket) och lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 11 § andra stycket) men inte i lagen om försäkringsförmedling och försäkringsrörelselagen. För att säkerställa skyddet för en anmälares och en utpekad persons identitet i alla skeden av förfarandet i enlighet med EU-förordningen anser regeringen att det enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen bör gälla ett förbud för den som är eller har varit knuten till en Priip-produktutvecklare eller någon som säljer eller ger råd om Priip-produkter som anställd eller uppdragstagare att obehörigen röja en uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av EU-förordningen, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den utpekade personens identitet. Skyddet omfattar framför allt uppgifter som kommer att hanteras inom en juridisk persons särskilda rapporteringssystem och som på något sätt kan avslöja vem anmälaren eller den utpekade är. I övrigt hänvisar regeringen till de överväganden som regeringen gjorde med anledning av genomförandet i svensk rätt av kapitaltäckningsdirektivet (samma prop. s. 255–259).

7 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen ska träda i kraft den 1 maj 2017. För fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i förordningen ska lagen tillämpas för första gången den 1 januari 2020.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås dock ett tidigare ikraftträdandedatum samt att lagen ska träda i kraft vid en senare tidpunkt för de fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i förordningen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Fondbolagens förening* anför att kommissionen senast 2018 ska göra en översyn av Priip-regelverket, där det bl.a. ska bedömas om fondfaktabladet ska kvarstå eller om det ska ersättas av Priip-faktabladet (artikel 33.1 andra stycket i EU-förordningen). Det står således inte klart att fondfaktabladet ska ersättas av Priip-faktabladet per den 1 januari 2020. I promemorian föreslås emellertid att lagen ska träda i kraft för fondbolag den 1 januari 2020. Föreningen anser med hänsyn till det anförda att det inte bör anges i lagen när den träder i kraft för fondbolag.

Svenska Fondhandlareföreningen, Strukturerade Placeringar i Sverige, Svenska Bankföreningen och Näringslivets regelnämnd efterfrågar en analys avseende de rättsliga konsekvenserna av att det i prome-

morian föreslås att lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen ska träda i kraft den 1 februari 2017 medan EU-förordningen träder i kraft redan den 31 december 2016. De anser även att det finns brister i de tekniska standarder som reglerar faktabladets innehåll och utformning och att det därför är viktigt att Sverige arbetar bl.a. för att de slutliga tekniska standarderna uppfyller de mål som anges i EU-förordningen.

Skälen för regeringens förslag: EU-förordningen ska tillämpas från och med den 31 december 2016 (artikel 34). Från och med den dagen inträder skyldigheter för de som omfattas av regelverket i enlighet med förordningens materiella bestämmelser. Det är därför lämpligt att den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen träder i kraft samtidigt som förordningen ska börja tillämpas. Det bedöms dock inte vara möjligt och den nya lagen bör i stället träda i kraft så snart som möjligt därefter, vilket bedöms vara den 1 maj 2017. *Svenska Fondhandlareföreningen, Strukturerade Placeringar i Sverige, Svenska Bankföreningen* och *Näringslivets regelnämnd* efterfrågar en analys av de rättsliga konsekvenserna av att detta.

Det kan inledningsvis konstateras att det genom EU-förordningen delegerats till de europeiska tillsynsmyndigheterna att utarbeta förslag till delegerade akter – och åt kommissionen att anta dem –, som är avsedda att komplettera förordningen. I juni 2016 antog kommissionen en delegerad förordning med sådana tekniska standarder i förhållande till bl.a. innehållet i faktablad (Commission Delegated Regulation [EU] of 30 June 2016 supplementing Regulation [EU] No 1286/2014 of the European Parliament and of the Council on key information documents for packaged retail and insurance-based investments products [PRIIPs] by laying down regulatory technical standards with regard to the presentation, content, review and revision of key information documents and the conditions for fulfilling the requirement to provide such documents [C[2016]03999–201672816[DEA]). *Svenska Fondhandlareföreningen, Strukturerade Placeringar i Sverige, Svenska Bankföreningen* och *Näringslivets regelnämnd* påpekar att dessa tekniska standarder bl.a. innehåller allvarliga brister avseende flexibilitet och att de ger upphov till ett antal praktiska tillämpningsfrågor. Därefter har emellertid Europaparlamentet den 14 september 2016 invänt mot kommissionens tekniska standarder. Europaparlamentets ställningstagande innebär att det nu saknas tekniska tillsynsstandarder som ska komplettera EU-förordningen i denna del och att arbetet med dessa måste återupptas. Det kan konstateras att det är högst osannolikt att en sådan omarbetning låter sig göras inom den tid som återstår för att nya tekniska standarder ska hinna antas av kommissionen, accepteras av Europaparlamentet och rådet samt träda i kraft till den 31 december 2016. Sannolikheten är således stor för att det inte kommer att finnas några tillämpliga tekniska standarder på det nu aktuella området till det datumet. Eftersom de tekniska standarderna rör faktabladets presentation och innehåll, det standardiserade formatet i faktabladet, metoden bakom presentationen av risker och avkastning och kostnadsberäkning m.m. (se skäl 33 till EU-förordningen) får det anses att de utgör en väsentlig förutsättning för att EU-förordningen ska kunna tillämpas på ett ändamålsenligt sätt. Regeringen är därför mycket angelägen om att det finns tekniska standarder när EU-förordningen ska börja

tillämpas. Den uppfattningen delas av en stor majoritet av medlemsstaterna som därför har uppmanat kommissionen att föreslå att tidpunkten när EU-förordningen ska börja tillämpas senareläggs. Kommissionen har följt medlemsstaternas uppmaning och beslutade den 9 november 2016 att föreslå att EU-förordningen ska börja tillämpas först den 1 januari 2018. Förordningsändringen beräknas vara antagen av Europaparlamentet och rådet före den 31 december 2016. Om förordningsändringen mot all förmodan inte antas, bedömer regeringen emellertid att de rättsliga konsekvenserna är begränsade av att EU-förordningen ska börja tillämpas vid en tidigare tidpunkt än lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen träder i kraft.

Inledningsvis kan konstateras att de Priip-produktutvecklare och de som ger råd om eller säljer Priip-produkter vars verksamhet inte omfattas av något annat regelverk än EU-förordningen, inte kommer att stå under Finansinspektionens tillsyn förrän inspektionen utses till behörig myndighet genom att den nya lagen träder i kraft. De Priip-produktutvecklare och de som ger råd om eller säljer Priip-produkter som bedriver sådan verksamhet som omfattas av andra regelverk än EU-förordningen omfattas däremot av den tillsyn som Finansinspektionen får utöva med stöd av dessa andra regelverk. Finansinspektionens tillsyn omfattar i så fall ofta inte bara att verksamheten i fråga drivs enligt den aktuella lagen utan även att verksamheten drivs i enlighet med andra författningar som reglerar företagets verksamhet (se t.ex. 13 kap. 2 § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 17 kap. 2 § försäkringsrörelselagen). När EU-förordningen börjar tillämpas blir den en del av de författningar som reglerar vissa verksamheter. Finansinspektionen kommer således i vissa fall ha befogenhet att utöva tillsyn över att berörda aktörer följer EU-förordningen, trots att inspektionen inte genom den nya lagen ännu har utsetts till behörig myndighet. Det innebär att dessa Priip-produktutvecklare och personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter behöver tillhandahålla faktablad och i övrigt agera i enlighet med EU-förordningen från och med det att den börjar tillämpas. I annat fall har Finansinspektionen möjlighet att ingripa med stöd av tillämplig rörelselagstiftning.

Om det inte finns några tekniska standarder som kompletterar EU-förordningen innebär det emellertid att det inte kommer att finnas något regelverk som preciserar kraven på bl.a. faktabladets innehåll. EU-förordningen blir således främst att betrakta som ett ramverk och det kommer att stå den enskilde aktören förhållandevis fritt att tolka förordningens krav beträffande faktabladets innehåll m.m. Priip-produktutvecklarens skadeståndsansvar är kopplat till innehållet i faktabladet, att uppgifterna i det är felaktiga eller vilseledande m.m. Något skadeståndsanspråk kan av den anledningen i de allra flesta fall inte göras gällande så länge det inte finns reglerat i tekniska standarder vilket innehåll faktabladen ska ha. Av samma skäl kommer den tillsyn som, i förekommande fall, kan utövas att vara begränsad.

Eftersom skyldigheten att betala årlig avgift för Finansinspektionens verksamhet också är reglerad i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen, kommer Priip-produktutvecklare och de som ger råd om eller säljer Priip-produkter inte vara skyldiga att betala avgifter innan Finansinspektionen har utsetts till behörig myndighet i enlighet med EU-förordningen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att för de aktörer som åläggs skyldigheter enligt EU-förordningen kommer det inte att uppstå några påtagliga negativa rättsliga konsekvenser av att lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen träder i kraft vid en senare tidpunkt än EU-förordningen. Det kan däremot dessvärre konstateras att den förbättring av konsumentskyddet som EU-förordningen innebär inte kommer att kunna uppnås fullt ut innan hela regelverket har trätt i kraft.

Enligt EU-förordningen (artikel 32) ges vissa aktörer en övergångsperiod som löper fram till och med den 31 december 2019. För svenskt vidkommande bör följande uppmärksammas.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (i det följande benämnt UCITS-direktivet) har i huvudsak genomförts i svensk rätt genom lagen om värdepappersfonder. Enligt EU-förordningen (artikel 32.1) ska förvaltningsbolag (artikel 2.1 b i UCITS-direktivet), investeringsbolag (artikel 27 i samma direktiv) och personer som ger råd om eller säljer andelar i fondföretag (artikel 1.2 i samma direktiv) undantas från skyldigheterna i förordningen till och med den 31 december 2019.

De bolag som i UCITS-direktivet benämns förvaltningsbolag benämns i svensk rätt fondbolag när det är fråga om svenska bolag (1 kap. 1 § första stycket 8 lagen om värdepappersfonder). När det gäller utländska förvaltningsbolag benämns de förvaltningsbolag även i svensk rätt (1 kap. 1 § första stycket 13 samma lag). Enligt gällande svensk rätt finns det inte någon möjlighet att bilda sådana fonder som avses i UCITS-direktivet i form av investeringsbolag (artikel 27 i direktivet). Det som i UCITS-direktivet (artikel 1.2) benämns fondföretag, benämns i svensk rätt värdepappersfond när det är en svensk fond (1 kap. 1 § första stycket 25 lagen om värdepappersfonder) och fondföretag när det är en utländsk fond (1 kap. 1 § första stycket 9 samma lag). Fondbolag är ett svenskt aktiebolag som driver fondverksamhet, dvs. förvaltar en eller flera värdepappersfonder. På motsvarande sätt är ett förvaltningsbolag ett utländskt bolag som förvaltar en eller flera fondföretag.

Om en medlemsstat tillämpar regler om faktabladets format och innehåll i enlighet med reglerna i UCITS-direktivet (artiklarna 78–81) på fonder som inte är fondföretag enligt det direktivet och som erbjuder icke-professionella investerare, ska EU-förordningen inte tillämpas i förhållande till förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer andelar i sådana fonder till icke-professionella investerare fram till den 31 december 2019 (artikel 32.2 i EU-förordningen). De nu aktuella reglerna i UCITS-direktivet har genomförts i svensk rätt i lagen om värdepappersfonder (4 kap. 16 a §) och anger vad ett faktablad för en värdepappersfond ska innehålla.

Alternativa investeringsfonder omfattas inte av UCITS-direktivet (se 1 kap. 2 § första stycket lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder). Sverige har dock valt att tillämpa de krav som gäller på faktabladet för en värdepappersfond även på specialfonder (12 kap. 8 § samma lag). Även för andra alternativa investeringsfonder än specialfonder ska det enligt svensk rätt finnas ett aktuellt faktablad om fonden marknadsförs till icke-professionella investerare i Sverige (10 kap. 2 § samma lag).

Vilka som är undantagna från skyldigheterna i EU-förordningen till och med den 31 december 2019 framgår av artikel 32 i förordningen. Enligt regeringens uppfattning bör det föras in en motsvarande tillämpningsbestämmelse enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. Bestämmelsen bör utformas så att den hänvisar till artikeln i EU-förordningen. I promemorian föreslås att den nya lagen ska träda i kraft vid en senare tidpunkt avseende de aktörer som anges i artikel 32 i EU-förordningen. Regeringen bedömer emellertid att det är en lämpligare ordning att lagen träder ikraft vid en tidpunkt och att den ska börja tillämpas vid en senare tidpunkt avseende de fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen.

Kommissionen ska vid en översyn av förordningen senast den 31 december 2018 bl.a. bedöma om den tid som anges i övergångsbestämmelserna till förordningen ska förlängas (artikel 33.1 andra stycket i EU-förordningen). Beroende på utgången av kommissionens översyn kan således den nyss nämnda övergångsbestämmelsen till lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen komma att behöva övervägas på nytt. Regeringen anser dock trots det, och i motsats till *Fondbolagens förening*, att kommissionens kommande översyn inte motiverar att man inte redan nu inför en tillämpningsbestämmelse till den nya lagen som överensstämmer med EU-förordningen i den nuvarande lydelsen. Om EU-förordningen ändras i det nu aktuella avseendet, kommer regeringen att återkomma till frågan om huruvida det bör föranleda någon ändring i den nya lagen.

8 Förslagets konsekvenser

8.1 Inledning

EU-förordningen ska tillämpas från och med den 31 december 2016 och medför i sig olika konsekvenser för Priip-produktutvecklare och personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter. Europeiska kommissionen har också gjort en konsekvensanalys som avser EU-förordningen i sig (Commission Staff Working Document; Impact assessment, Accompanying the document, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on key information documents for investment products (COM[2012] 352) (SWD[2012] 188). I avsnitt 8 redogörs för de konsekvenser som förslagen i lagrådsremissen kan bedömas medföra.

8.2 Förslagets syfte och alternativa lösningar

Syftet med de förslag som lämnas i denna lagrådsremiss är att anpassa svensk lagstiftning till EU-förordningen. Förslagen innebär att en ny lag införs och att det görs en ändring i offentlighets- och sekretesslagen.

EU-förordningen förutsätter att vissa nationella regler införs, t.ex. om utseende av behörig myndighet och administrativa sanktioner. Vidare förutsätter EU-förordningen att medlemsstaterna kompletterar förordningen genom att ge den behöriga myndigheten de utrednings- och tillsynsbefogenheter som den behöver ha med anledning av förordningen.

För att ge EU-förordningen genomslag i svensk rätt krävs därför att det införs regler i de relevanta avseendena. Eftersom den nya reglering som krävs har inslag av skyldigheter för enskilda och av ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden behövs lagstöd för sådana föreskrifter (jfr 8 kap. 2 § första stycket 2 och 3 § första stycket regeringsformen). Genom den föreslagna nya lagen tillgodoses EU-förordningens krav avseende kompletterande reglering i nationell rätt.

När det gäller alternativa lösningar begränsar sig förslaget i huvudsak till det som är nödvändigt med hänsyn till förordningen. Enligt bedömningen i denna lagrådsremiss finns det inte några alternativa lösningar som skulle vara lämpliga när det gäller de åtgärder som är nödvändiga för att anpassa svensk rätt till EU-förordningen. Om Sverige väljer att inte göra någon anpassning till EU-förordningen, löper Sverige risken att kommissionen inleder ett förfarande om fördragsbrott. Enligt den bedömning som görs i lagrådsremissen överensstämmer de förslag som läggs fram med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

8.3 Kostnader och andra konsekvenser

Förslagen i denna lagrådsremiss bedöms inte leda till några omedelbara effekter på samhällsekonomin. Förslagen innebär dock att Finansinspektionens tillsyn och övervakning av finansmarknaderna utvidgas till att omfatta att EU-förordningen följs. Detta kommer att innebära ytterligare arbetsuppgifter för inspektionen, vilka beräknas medföra kostnader om ca 1 miljon kronor. Enligt Finansinspektionen tillkommer därutöver ca 300 000 kronor för administrativa kringkostnader. Finansinspektionen föreslås få ökat anslag i budgetpropositionen fr.o.m. 2017 (prop. 2016/17:1, utgiftsområde 2 s. 46). Eventuellt ökade kostnader som har samband med det nya regelverket ska hanteras inom befintliga budgetramar.

För sin verksamhet enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen föreslås att Finansinspektionen ska ta ut en årlig avgift av företag under tillsyn. Avgiften redovisas mot inkomstitel på statens budget.

Av EU-förordningen följer att Finansinspektionen ska samarbeta med tillsynsmyndigheter i andra medlemsstater och med de europeiska tillsynsmyndigheterna. Eventuella ökade kostnader för Finansinspektionen med anledning av detta ska rymmas inom befintliga budgetramar.

Eftersom Finansinspektionens olika beslut kan komma att överklagas, kan förslagen medföra en ökning av antalet mål hos allmänna förvaltningsdomstolar. Det bedöms dock endast bli fråga om ett fåtal beslut som kommer att överprövas i domstol. Vidare tillgodoses EU-förordningens krav på effektiva förfaranden för rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister bl.a. genom möjligheten att väcka talan vid allmän domstol. Även här kan det dock bedömas bli fråga om ett begränsat antal nya mål.

I nuläget kan det inte förutses att de förslag som lämnas i lagrådsremissen medför några ytterligare konsekvenser för stat, kommuner, landsting, företag eller enskilda.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter

1 §

I paragrafen anges den EU-rättsakt som lagen kompletterar. Bestämmelsen klargör att termer och uttryck har samma betydelse som i EU-förordningen.

Hänvisningen till EU-förordningen är utformad på så sätt att den avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning.

2 §

Paragrafen innebär att Finansinspektionen, för svenskt vidkommande, är den behöriga myndighet som avses i EU-förordningen. När det gäller marknadsrättslig tillsyn, se författningskommentaren till 9 §.

Hänvisningen till EU-förordningen är utformad på så sätt att den avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

3 §

Genom *första stycket* får Finansinspektionen möjlighet att förelägga såväl finansiella företag som andra företag och fysiska personer att tillhandahålla t.ex. olika handlingar. Bestämmelsen motsvarar i sak bl.a. 10 kap. 3 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder och 23 kap. 3 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Genom paragrafen får Finansinspektionen samma befogenhet i fråga om övervakningen av att förevarande lag följs som inspektionen har i de båda lagarna.

I *andra stycket* tydliggörs att ett föreläggande inte får beslutas om uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater. Med termen uppgiftslämnande avses samtliga upplysningar som Finansinspektionen får begära att någon lämnar, dvs. såväl uppgifter och handlingar som annat. Rätten att få in uppgifter är inte begränsad till en specifik grupp fysiska och juridiska personer, utan gäller vem som helst såvida inte anmodan strider mot tystnadsplikten för advokater (jfr prop. 2006/07:65). Bestämmelsen är inte avsedd att tolkas motsatsvis, dvs. den utesluter inte att även andra tystnadsplikter kan upprätthållas.

Hänvisningen till EU-förordningen är utformad på så sätt att den avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

4 §

Genom paragrafen får Finansinspektionen den befogenhet som den behöriga myndigheten ska ha enligt 24 artikel i EU-förordningen. Paragrafen är utformad efter förebild av motsvarande bestämmelser i andra lagar på finansmarknadsområdet, se t.ex. 4 § lagen (2012:735) med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning och 9 kap. 14 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.

Paragrafen innebär att Finansinspektionen får besluta om de förelägganden som behövs för att se till att EU-förordningen följs. Finansinspektionen kan således ingripa genom att förelägga den som har överträtt förordningen att inom viss tid göra rättelse, antingen genom att vidta vissa åtgärder eller genom att upphöra med ett visst agerande. Med stöd av bestämmelsen kan Finansinspektionen bl.a. besluta om ett förbud mot att tillhandahålla ett faktablad eller besluta att ett nytt faktablad ska tas fram för en Priip-produkt. Paragrafen ger således Finansinspektionen möjlighet att ingripa mot överträdelser av EU-förordningen som inspektionen bedömer kan rättas till genom föreläggande. I 10 § andra stycket anges att Finansinspektionen får avstå från att ingripa genom beslut om sanktionsavgift om ett föreläggande bedöms som en tillräcklig åtgärd.

Hänvisningen till EU-förordningen är utformad på så sätt att den avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

5 §

Enligt paragrafen har Finansinspektionen möjlighet att förena ett föreläggande enligt lagen med vite. Finansinspektionen har dock inte rätt att besluta om utdömande av vite, utan får enligt allmänna bestämmelser ansöka hos allmän förvaltningsdomstol om att vitet ska dömas ut. Allmänna bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

6–8 §§

I paragraferna anges de olika överträdelser av EU-förordningen där Finansinspektionen ska ingripa. Genom paragraferna har Finansinspektionen befogenhet att ingripa mot juridiska och fysiska personer som utvecklar, ger råd om eller säljer en Priip-produkter.

De skyldigheter som gäller för en Priip-produktutvecklare eller den som ger råd om eller säljer en Priip-produkt följer dock direkt av EU-förordningen och inte av förevarande lag.

Hänvisningarna till EU-förordningen är utformad på så sätt att de avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.1.

9 §

I paragrafen finns en hänvisning till marknadsföringslagen som klargör att också den lagen kan komma att tillämpas om kraven på information i EU-förordningen inte följs. *Andra meningen* innebär att sådan information presumeras vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen, vilket förenklar för Konsumentombudsmannen att utöva tillsyn över den information som ska lämnas enligt EU-förordningen. Bestämmelsen syftar till att förstärka konsumentskyddet på området. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 3 § tredje stycket lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Motsvarande bestämmelser finns även i bl.a. prisinformationslagen (2004:347) (12 §) och lagen (2005:405) om försäkringsförmedling (6 kap. 8 §).

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

10 §

Av *första stycket* följer att Finansinspektionen ska ingripa mot en överträdelse av EU-förordningen genom att besluta om sanktionsavgift. Avgiften tillfaller staten. Paragrafen, i kombination med möjligheten att enligt 4 § bl.a. besluta om marknadsföringsförbud av en Priip-produkt eller att förbjuda tillhandahållandet av ett faktablad, tillgodoser det krav som ställs i artikel 22 i EU-förordningen på att medlemsstaterna ska fastställa administrativa sanktioner som är effektiva, proportionella och avskräckande.

I *andra stycket* anges i vilka situationer som Finansinspektionen kan underlåta att ingripa genom beslut om sanktionsavgift, bl.a. om en överträdelse är ringa eller ursäktlig eller om föreläggande enligt 4 § bedöms vara en tillräcklig åtgärd. Möjligheten till undantag innebär att sanktionssystemet blir nyanserat och att Finansinspektionen kan ingripa mot olika typer av överträdelser av EU-förordningen. Vissa överträdelser är det lämpligare att ingripa mot genom föreläggande, exempelvis sådana där inspektionen behöver besluta om förbud mot marknadsföring. Vid bedömningen av om Finansinspektionen ska underlåta att fatta beslut om sanktionsavgift ska alla relevanta omständigheter beaktas, bl.a. överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet (jfr artikel 25 i EU-förordningen).

Övervägandena finns i avsnitten 5.4.1 och 5.4.3.

11 §

Paragrafen innebär att den högsta sanktionsavgift som får tas ut enligt lagen motsvarar de krav som anges i artikel 24 i EU-förordningen. Paragrafen är utformad efter förebild av 25 kap. 9 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

I *första stycket* anges det högsta beloppet på den sanktionsavgift som Finansinspektionen får besluta enligt 10 § för juridiska personer som driver verksamhet som Priip-produktutvecklare eller ger råd om eller säljer Priip-produkter. Sättet att beräkna sanktionsavgiftens storlek är alternativa. Avgifterna i beräkningsmodellerna anges som maximibelopp, vilket innebär att Finansinspektionen har möjlighet att fastställa sanktionsavgiften upp till det högsta av de beräknade beloppen.

I *andra stycket* anges det lägsta beloppet på den sanktionsavgift som Finansinspektionen får besluta för juridiska personer som driver verksamhet som Priip-produktutvecklare eller ger råd om eller säljer Priip-produkter.

Av *tredje stycket* följer att Finansinspektionen inte får besluta om ett så högt sanktionsbelopp för kreditinstitut och värdepappersbolag att företagets förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras.

Av *fjärde stycket* följer att Finansinspektionen inte får besluta om ett så högt sanktionsbelopp för försäkringsföretag att företaget inte kan fullgöra sina åtaganden mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

12 §

Paragrafen innebär att den högsta sanktionsavgift som får tas ut enligt lagen motsvarar de krav som anges i artikel 24 i EU-förordningen. Paragrafen är utformad efter förebild av 25 kap. 9 a § lagen om värdepappersmarknaden.

I paragrafen anges det högsta beloppet på den sanktionsavgift som Finansinspektionen får besluta enligt 10 § för fysiska personer som driver verksamhet som Priip-produktutvecklare eller ger råd om eller säljer Priip-produkter. Sättet att beräkna sanktionsavgiftens storlek är alternativa. Avgifterna i beräkningsmodellerna anges som maximibelopp, vilket innebär att Finansinspektionen har möjlighet att fastställa sanktionsavgiften upp till det högsta av de beräknade beloppen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

13 §

Första stycket innehåller en upplysningsbestämmelse. Eftersom EU-förordningen är direkt tillämplig följer det av den vilka omständigheter som ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek fastställs.

I *andra stycket* anges ett antal omständigheter som, utöver de omständigheter som anges i artikel 25 i EU-förordningen, ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek fastställs. Bestämmelsen utgör inte hinder för att ta hänsyn till andra omständigheter än de som anges särskilt. Det är samma omständigheter som ska beaktas när sanktionsavgift fastställs enligt andra lagar på finansmarknadsområdet, se t.ex. 15 kap. 9 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

14–17 §§

Paragraferna innehåller bestämmelser om verkställighet av beslut om sanktionsavgift.

Paragraferna är utformade efter förebild av 25 kap. 25–28 §§ lagen om värdepappersmarknaden.

Övervägandena finns i avsnitt 5.4.3.

18 §

Paragrafen reglerar tystnadplikten för den som är eller har varit anställd hos en Priip-produktutvecklare eller någon som ger råd om eller säljer Priip-produkter.

Av paragrafen följer att tystnadsplikt gäller för uppgifter i en anmälan eller utsaga om en misstänkt överträdelse av EU-förordningen, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den utpekade personens identitet.

19 §

I paragrafen regleras Priip-produktutvecklarens skadeståndsskyldighet för uppgifter i ett faktablad.

Med ren förmögenhetsskada avses detsamma som i 1 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207), dvs. en ekonomisk skada som uppkommer utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

Avtalsvillkor som begränsar Priip-produktutvecklarens skadeståndsskyldighet i förhållande till vad som framgår av paragrafen är enligt artikel 11.5 i EU-förordningen utan verkan.

Hänvisningen till EU-förordningen i *punkten 4* är utformad på så sätt att den avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning.

Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

20 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om reklamation och preskription vid framförande av krav på skadestånd. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 5 kap. 8 § lagen (2005:405) om försäkringsförmedling.

Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

21 §

Av *första stycket* följer att Finansinspektionen får ta ut årliga avgifter med anledning av sin verksamhet enligt lagen. Avgiftsskyldiga är de som utvecklar, ger råd om och säljer Priip-produkter och som står under Finansinspektionens tillsyn. I promemorians förslag anges att de årliga avgifterna ska avse finansiering av Finansinspektionens övervakning. I paragrafen anges att finansieringen i stället ska avse inspektionens verksamhet. Den skillnaden är endast av författningsteknisk art.

I *andra stycket* bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om årliga avgifter. Föreskrifter om uttag av sådana avgifter kommer att finnas i förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.10.

22 §

I paragrafen regleras möjligheten att överklaga beslut enligt lagen.

I *första stycket* anges att beslut som Finansinspektionen fattar enligt lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Av *andra stycket* följer att det krävs att kammarrätten har meddelat prövningstillstånd för att ett överklagande ska tas upp till prövning i sak.

I *tredje stycket* anges att Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud eller föreläggande ska gälla omedelbart.

Övervägandena finns i avsnitt 5.11.

Ikraftträdande

I bestämmelsen anges att lagen träder i kraft den 1 maj 2017. För fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen ska lagen tillämpas för första gången den 1 januari 2020.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

9.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap. 4 b §

I *första stycket* finns bestämmelser om sekretess i en statlig myndighets verksamhet avseende bl.a. tillsyn i fråga om bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet. Den myndighet som åsyftas är Finansinspektionen. Sekretesskyddet enligt paragrafen gäller dock endast uppgifter i en anmälan eller en utsaga om överträdelse av bestämmelser som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Andra stycket innebär att sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument för uppgift om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse i lag eller författning som gäller för värdepapperscentralers och utsedda kreditinstituts verksamhet, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men. Bestämmelsen avser Finansinspektionens tillsyn enligt lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, dvs. tillsyn av verksamhet som drivs av värdepapperscentraler och utsedda kreditinstitut. Denna tillsyn är en del av den verksamhet avseende värdepappersmarknaden som avses i första stycket. *Andra stycket* avser den omvända situationen jämfört med första stycket, dvs. skydd för den utpekade personen i stället för skydd för anmälaren.

Tredje stycket, som är nytt, medför att sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter för uppgift om en enskilda personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndigheten utövar tillsyn över enligt den lagen, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men. Bestämmelsen avser Finansinspektionens tillsyn enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter. Sekretesskyddet gäller för den fysiska person som utpekats i en anmälan eller utsaga. Liksom det andra stycket avser tredje stycket alltså den omvända situationen jämfört med första stycket som avser skydd för anmälaren.

Tredje stycket införs med anledning av artikel 28.2 c i EU-förordningen. Som framgår av den artikeln finns det en begränsning av sekretesskyddet för det fall att ett offentliggörande av identiteten krävs i samband med bl.a. rättsliga förfaranden. Det innebär att paragrafen inte hindrar att namnet på en ansvarig person offentliggörs i samband med ett beslut om sanktioner eller sanktionsförelägganden. Det sistnämnda framgår av det nya *fjärde stycket*.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 1286/2014

av den 26 november 2014

om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska centralbankens yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Icke-professionella investerare erbjuds allt oftare en rad olika paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) när de överväger att göra en investering. Vissa av dessa produkter erbjuder särskilda investeringslösningar för icke-professionella investerares behov, kombineras många gånger med försäkringsskydd eller kan vara komplicerade och svårbegripliga. Den information icke-professionella investerare i dag tillhandahålls om sådana Priip-produkter är inte samordnad och hjälper ofta inte icke-professionella investerare att jämföra olika produkter eller att förstå deras särdrag. Följaktligen har icke-professionella investerare ofta gjort investeringar utan att ha förstått de därmed förbundna riskerna och kostnaderna, och har ibland åsamkats oförutsedda förluster.
- (2) En viktig åtgärd för att skydda investerare och för att återvinna icke-professionella investerares förtroende för finansmarknaden, särskilt i finanskrisens efterdyningar, är att förbättra insynen och öppenheten när det gäller Priip-produkter som erbjuds icke-professionella investerare. På unionsnivå har de första stegen redan tagits i denna riktning genom utvecklandet av den ordning med basfakta för investerare som inrättades genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG ⁽³⁾.
- (3) Olika regler om Priip-produkter som skiljer sig från varandra beroende på vilken bransch som erbjuder Priip-produkterna samt skillnader i de nationella bestämmelserna på området skapar skilda förutsättningar för de olika produkterna och distributionskanalerna samt fler hinder för en inre marknad för finansiella tjänster och produkter.

⁽¹⁾ EUT C 70, 9.3.2013, s. 2.

⁽²⁾ EUT C 11, 15.1.2013, s. 59.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

Medlemsstaterna har redan vidtagit olika och inte samordnade åtgärder för att ta itu med brister i investerarskyddet och denna utveckling skulle sannolikt fortsätta. Olika förhållningssätt till information om Priip-produkter hindrar utvecklingen av likvärdiga förutsättningar mellan olika Priip-produktutvecklare och dem som ger råd om eller säljer dessa produkter, vilket snedvrider konkurrensen och leder till att investerarskyddet inte blir enhetligt i unionen. Sådana skillnader utgör ett hinder för upprättandet av den inre marknaden och dess smidiga funktionssätt.

- (4) För att förhindra avvikelser är det nödvändigt att på unionsnivå införa enhetliga bestämmelser om insyn och öppenhet som kommer att gälla för alla aktörer på marknaden för Priip-produkter och därigenom förbättra investeringskyddet. För att kunna harmonisera faktabladens utformning och innehåll krävs det en förordning som säkerställer att det för dessa dokument införs en gemensam standard på ett enhetligt sätt. En förordnings direkt tillämpliga regler bör säkerställa att alla som ger råd om eller säljer Priip-produkter omfattas av enhetliga krav, när faktablad tillhandahålls till icke-professionella investerare. Denna förordning påverkar inte tillsynen av marknadsföringsdokumentation. Dessutom påverkar den inte andra produktinterventionsåtgärder än dem som hänger samman med försäkringsbaserade investeringsprodukter.
- (5) Att förbättra informationen om Priip-produkter är viktigt för att återvinna icke-professionella investerares förtroende för finansmarknaderna, men det är lika viktigt att effektivt reglera försäljningsmetoderna för dessa produkter. Denna förordning kompletterar distributionsåtgärder i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU ⁽¹⁾. Den kompletterar också åtgärder om distributionen av försäkringsprodukter i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG ⁽²⁾.
- (6) Denna förordning bör tillämpas på samtliga produkter – oberoende av form och konstruktion – som branschen för finansiella tjänster utvecklar för att ge icke-professionella investerare investeringsmöjligheter, där det belopp som ska återbetalas till den icke-professionella investeraren kan fluktuera på grund av exponering mot referensvärden eller resultatet av en eller flera tillgångar som inte köps direkt av den icke-professionella investeraren. I denna förordning bör begreppet *Priip-produkter* användas för dessa produkter och bland annat innefatta investeringsprodukter såsom investeringsfonder, livförsäkringar med ett investeringsinslag, strukturerade produkter och strukturerade insättningar. Finansiella instrument som utfärdats av specialföretag och som överensstämmer med definitionen av Priip-produkt omfattas också av denna förordnings tillämpningsområde. För alla dessa produkter är investeringarna inte av direkt slag, som vid köp eller innehav av själva tillgångarna. I stället inträder de mellan investeraren och marknaderna genom en process, där tillgångar paketeras eller läggs ihop för att skapa andra exponeringar, tillhandahålla andra produkttegenskaper eller åstadkomma andra kostnadsstrukturer än vid ett direkt innehav. Sådana paketeringar kan göra det möjligt för icke-professionella investerare att använda investeringsstrategier som annars skulle vara omöjliga eller opraktiska, men kan också kräva att ytterligare information görs tillgänglig, särskilt för att det ska gå att jämföra olika sätt att paketera investeringar.
- (7) För att säkerställa att denna förordning enbart tillämpas på sådana Priip-produkter, bör denna förordnings tillämpningsområde inte omfatta försäkringsprodukter som inte erbjuder investeringsmöjligheter och insättningar som endast är räntexponerade. När det gäller livförsäkringsprodukter avser begreppet *kapital* kapital som investeras på en icke-professionell investerares begäran. Dessutom bör alla eventuella insättningar eller inlåningsbevis som avser traditionella insättningar, med undantag för strukturerade insättningar enligt definitionen i artikel 4.1.43 i direktiv 2014/65/EU, undantas från denna förordnings tillämpningsområde. Tillgångar som innehas direkt – som företagsaktier eller statsobligationer – är inte Priip-produkter och bör därför undantas från denna förordnings tillämpningsområde. Investeringsfonder för institutionella investerare undantas från denna förordnings tillämpningsområde, eftersom de inte säljs till icke-professionella investerare. Privata pensionsprodukter och tjänstepensionsprodukter, som enligt nationell rätt erkänts ha som främsta syfte att ge investeraren en inkomst efter pensionering, bör undantas från denna förordnings tillämpningsområde med hänsyn till produkternas särart och syfte, medan andra produkter för individuell ackumulering av avkastning från försäkring eller för sparande som erbjuder investeringsmöjligheter bör omfattas av denna förordning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling (EGT L 9, 15.1.2003, s. 3).

- (8) Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas rätt att reglera tillhandahållandet av basfakta avseende produkter som inte omfattas av dess tillämpningsområde. I enlighet med sitt konsumentskyddsuppdrag i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 ⁽¹⁾, i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 ⁽²⁾ och i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 ⁽³⁾, bör den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska bankmyndigheten) (EBA), den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) (Eiopa), och den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) (Esma), som inrättades genom dessa förordningar (nedan kallade *de europeiska tillsynsmyndigheterna*) övervaka de produkter som undantas från tillämpningsområdet för den här förordningen och vid behov utfärda riktlinjer för hur eventuella problem ska hanteras. Hänsyn bör tas till sådana riktlinjer i översynen, som ska göras fyra år efter denna förordnings ikraftträdande, om en eventuell utvidgning av tillämpningsområdet och avskaffandet av vissa undantag.
- (9) För att klargöra sambandet mellan de skyldigheter som fastställs genom denna förordning och de som fastställs i andra lagstiftningsakter i vilka det krävs att investerare tillhandahåller information, inbegripet men inte begränsat till Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG ⁽⁴⁾ samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG ⁽⁵⁾, bör det fastställas att dessa lagstiftningsakter är fortsatt tillämpliga vid sidan av denna förordning.
- (10) För att säkerställa en välorganiserad och effektiv tillsyn av efterlevnaden av kraven i denna förordning bör medlemsstaterna utse de myndigheter som ska vara behöriga när det gäller den tillsynen. I många fall har behöriga myndigheter redan utsetts för att utöva tillsyn av andra skyldigheter som åligger utvecklare och försäljare av samt rådgivare för Priip-produkter i enlighet med andra bestämmelser i nationell rätt och unionsrätten.
- (11) De behöriga myndigheterna bör, på begäran och även på förhand, tillhandahålla all information som krävs för att kontrollera innehållet i faktablad, för att bedöma efterlevnaden av denna förordning och säkerställa skyddet av kunder och investerare på finansmarknaderna.
- (12) Priip-produktutvecklare som fondförvaltare, försäkringsföretag, kreditinstitut eller värdepappersföretag – bör utarbeta faktabladet för de Priip-produkter de utvecklar, eftersom de känner till produkten bäst. De bör även ansvara för faktabladets riktighet. Priip-produktutvecklaren bör utarbeta faktabladet innan produkten kan säljas till icke-professionella investerare. Om emellertid en produkt inte saluförs till icke-professionella investerare, bör det inte föreligga en skyldighet att utarbeta ett faktablad, och om det vore opraktiskt för en Priip-produktutvecklare att utarbeta ett faktablad, bör det vara möjligt att delegera denna uppgift till andra. De skyldigheter enligt denna förordning som fastställs i bestämmelserna om utarbetande och reglerna om översyn av faktabladet bör endast vara tillämpliga på Priip-produktutvecklaren, och bör fortsätta att tillämpas så länge som det handlas med Priip-produkten på andrahandsmarknader. För att säkerställa omfattande spridning och tillgång till faktablad, bör denna förordning föreskriva att Priip-produktutvecklaren offentliggör faktabladet på sin webbplats.
- (13) För att tillgodose icke-professionella investerares behov är det nödvändigt att se till att informationen om Priip-produkter är korrekt, opartisk, tydlig och inte vilsleder dessa icke-professionella investerare. Denna förordning bör därför fastställa gemensamma standarder för utarbetandet av faktablad, för att säkerställa att de är begripliga för icke-professionella investerare. Med tanke på att många icke-professionella investerare har svårt att förstå finansiell

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 12).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 48).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 84).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG av den 4 november 2003 om de prospekt som skall offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel och om ändring av direktiv 2001/34/EG (EUT L 345, 31.12.2003, s. 64).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1).

fackterminologi, bör särskild uppmärksamhet ägnas åt dokumentets ordval och uttryckssätt. Regler bör också fastställas om det språk faktabladet bör utarbetas på. Dessutom bör icke-professionella investerare kunna förstå själva faktabladet, utan att hänvisas till andra faktauppgifter.

- (14) Vid utarbetandet av tekniska standarder för innehållet i faktabladerna för att på ett korrekt sätt återspegla investeringspolicyn och investeringsmålen för produkterna i enlighet med denna förordning, bör de europeiska tillsynsmyndigheterna säkerställa att Priip-produktutvecklare använder ett tydligt och begripligt språk som är tillgängligt för icke-professionella investerare samt att man i beskrivningen av hur investeringsmålen uppnås, bland annat beskrivningen av de finansiella instrument som används, undviker finansjargong och finansterminologi som inte omedelbart förstås av icke-professionella investerare.
- (15) Icke-professionella investerare bör förses med den information som krävs för att de ska kunna fatta välgrundade investeringsbeslut och jämföra olika Priip-produkter, men det finns en risk att de inte kommer att använda informationen om den inte är kort och koncis. Därför bör faktabladet bara innehålla basfakta, i synnerhet om produktens natur och huvuddrag, inklusive huruvida investeraren kan förlora kapital, kostnaderna för produkten och dess riskprofil, relevant resultatinformation samt viss annan särskild information som kan behövas för att förstå enskilda produkttypers egenskaper.
- (16) Kalkylatorer för investeringsprodukter håller redan på att utvecklas på nationell nivå. För att dessa kalkylatorer ska vara så användbara som möjligt för konsumenter bör de emellertid omfatta de kostnader och avgifter som de olika Priip-produktutvecklarna tar ut, samt alla ytterligare kostnader eller avgifter som tas ut av förmedlare eller andra aktörer i investeringskedjan och som inte redan inkluderats av Priip-produktutvecklarna. Kommissionen bör rapportera om huruvida dessa verktyg är tillgängliga online i varje medlemsstat och huruvida de möjliggör tillförlitliga och korrekta beräkningar av de totala kostnaderna och avgifterna för alla produkter som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.
- (17) Faktabladet bör utformas på ett standardiserat sätt så att icke-professionella investerare kan jämföra olika Priip-produkter, eftersom konsumenters beteende och förmåga gör att informationens format, presentation och innehåll måste vara väl avvägt för att maximera dess förståelse och användning. I alla dokument bör dessa uppgifter och deras rubriker ha samma ordningsföljd. Dessutom bör för olika Priip-produkter faktabladets närmare uppgifter och deras presentation harmoniseras ytterligare genom tekniska standarder för tillsyn som beaktar tillgänglig och pågående forskning om konsumentbeteenden, inklusive resultat från tester av hur ändamålsenliga olika sätt att presentera information är för konsumenterna. Dessutom ger vissa Priip-produkter icke-professionella investerare möjlighet att välja mellan flera underliggande investeringar, t.ex. interna fonder som innehas av försäkringsföretag. Dessa produkter bör beaktas när formatet utarbetas.
- (18) Eftersom vissa av de investeringsprodukter som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde är komplicerade och kan vara svåra för icke-professionella investerare att förstå, bör faktablad, i tillämpliga fall, innehålla ett varningsmeddelande för att upplysa icke-professionella investerare om detta. En produkt bör betraktas som komplicerad och svår att förstå särskilt om den investerar i underliggande tillgångar som icke-professionella investerare vanligtvis inte investerar i, eller om den använder ett antal olika mekanismer för att beräkna investeringens slutliga avkastning, vilket skapar en större risk för missförstånd från den icke-professionella investerarens sida, eller om utfallet av investeringen utnyttjar den icke-professionella investerarens beteendemönster, t.ex. en lockränta som följs av en mycket högre rörlig ränta kopplad till vissa villkor eller en iterativ formel.
- (19) Icke-professionella investerare har i allt större utsträckning, vid sidan av den finansiella avkastningen på sin investering, andra syften, såsom sociala eller miljömässiga mål. Det kan emellertid vara svårt att jämföra eller hitta uppgifter om vilka sociala resultat och miljöresultat Priip-produktutvecklaren eftersträvar. Den förväntade utvecklingen i fråga om miljömässig hållbarhet och på det sociala området när det gäller finansiella investeringar liksom tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013⁽¹⁾ skulle därför kunna göra det möjligt att på ett bättre sätt integrera sådana aspekter i unionsrätten och ytterligare främja dem genom

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013 av den 17 april 2013 om europeiska fonder för socialt företagande (EUT L 115, 25.4.2013, s. 18).

unionsrätten. Det finns emellertid inga fastställda kriterier och det finns inte något formellt förfarande för att på ett objektivt sätt kontrollera sådana sociala eller miljömässiga kriterier, såsom det redan finns för livsmedelssektorn. Det är därför önskvärt att kommissionen vid sin översyn av denna förordning noga beaktar utvecklingen när det gäller sociala och miljömässiga investeringsprodukter och resultatet av översynen av förordning (EU) nr 346/2013.

- (20) Faktablad bör klart skilja sig från samt vara åtskilda från allt marknadsföringsmaterial.
- (21) För att se till att informationen i faktabladet är tillförlitlig, bör det krävas att Priip-produktutvecklare håller faktabladet uppdaterat. Därför är det nödvändigt att det i de tekniska standarder för tillsyn som antas av kommissionen fastställs närmare regler om villkoren och frekvensen för översynen av informationen och om villkoren för översynen av faktabladet.
- (22) Faktablad ligger till grund för icke-professionella investerares investeringsbeslut. Av det skälet har Priip-produktutvecklare ett betydande ansvar gentemot icke-professionella investerare för att se till att faktabladen inte är vilseledande, innehåller felaktigheter eller är oförenliga med de relevanta delarna i Priip-produktens avtalshandlingar. Det är därför viktigt att se till att icke-professionella investerare har en effektiv rätt till rättslig prövning. Det bör också säkerställas att alla icke-professionella investerare i unionen har samma rätt att söka ersättning för skador de åsamkats, till följd av en underlåtenhet att uppfylla skyldigheter enligt denna förordning. Således bör reglerna om produktutvecklarens skadeståndsansvar harmoniseras. Icke-professionella investerare bör kunna hålla Priip-produktutvecklaren ansvarig för en överträdelse av denna förordning, om skada orsakats av att man har förlitat sig på ett faktablad som inte stämmer överens med de handlingar med informationsunderlag inför ingående av avtal eller med avtalshandlingarna, under Priip-produktutvecklarens kontroll, eller som är vilseledande eller innehåller felaktigheter.
- (23) Frågor som rör Priip-produktutvecklarens skadeståndsansvar som inte omfattas av denna förordning bör regleras av tillämplig nationell rätt. Vilken domstol som är behörig att avgöra en icke-professionell investerares skadeståndsanspråk bör avgöras av tillämpliga bestämmelser om internationell behörighet.
- (24) Genom denna förordning införs inte något pass som tillåter gränsöverskridande försäljning eller marknadsföring av Priip-produkter till icke-professionella investerare och inte heller ändras eventuella befintliga passordningar för gränsöverskridande försäljning eller marknadsföring av Priip-produkter. Genom denna förordning ändras inte ansvarsfördelningen mellan befintliga behöriga myndigheter för de befintliga passordningarna. De behöriga myndigheter som utses av medlemsstaterna med avseende på denna förordning bör därför i förekommande fall överensstämma med de myndigheter som är behöriga när det gäller marknadsföring för Priip-produkter enligt ett befintligt pass. Den behöriga myndigheten i den medlemsstat där Priip-produkten marknadsförs bör vara ansvarig för tillsynen av marknadsföringen av den Priip-produkten. Den behöriga myndigheten i den medlemsstat där produkten marknadsförs bör alltid ha rätt att tillfälligt förbjuda marknadsföringen av en Priip-produkt på sitt territorium i fall när denna förordning inte efterlevs.
- (25) Eiopas befogenheter och de behöriga nationella myndigheternas befogenheter bör kompletteras med en tydlig mekanism för att förbjuda eller begränsa marknadsföring, distribution och försäljning av försäkringsbaserade investeringsprodukter som väcker allvarliga betänkligheter i fråga om investerarskyddet, finansmarknadernas funktion och integritet eller stabiliteten i hela eller delar av finanssystemet, i kombination med lämpliga samordnings- och beredskapsbefogenheter för Eiopa. Dessa befogenheter bör även återspegla Esmas och EBA:s befogenheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 ⁽¹⁾ för att säkerställa att sådana interventioner kan tillämpas på alla investeringsprodukter oberoende av deras rättsliga form. För att dessa befogenheter ska kunna utövas av behöriga myndigheter och, i undantagsfall, av Eiopa bör ett antal särskilda villkor vara uppfyllda. När dessa villkor är uppfyllda bör den behöriga myndigheten eller, i undantagsfall, Eiopa kunna införa ett förbud eller

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 173, 12.6.2014, s. 84).

en begränsning av försiktighetsskäl innan en försäkringsbaserad investeringsprodukt har marknadsförts, distribuerats eller sålts till investerare. Dessa befogenheter innebär inte något krav på att införa eller tillämpa ett produktgodkännande eller en licens från den behöriga myndigheten eller Eiopa, och fråntar inte produktutvecklare av en försäkringsbaserad investeringsprodukt skyldigheten att följa samtliga tillämpliga krav i denna förordning. Dessutom bör dessa befogenheter användas endast i allmänintresset och bör inte medföra skadeståndsansvar för de behöriga myndigheterna.

- (26) För att den icke-professionella investeraren ska kunna fatta ett välgrundat investeringsbeslut, bör personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter åläggas att tillhandahålla faktabladet i god tid innan en transaktion avtalas. Detta krav bör tillämpas oavsett var eller hur transaktionen äger rum. Om transaktionen sker med hjälp av teknik för distanskommunikation får dock faktabladet tillhandahållas omedelbart efter det att transaktionen genomförts, så länge det inte är möjligt att tillhandahålla faktabladet på förhand och den icke-professionella investeraren samtycker. Med personer som ger råd eller säljer Priip-produkter avses både förmedlare och Priip-produktutvecklarna själva, om Priip-produktutvecklarna väljer att ge råd om eller sälja Priip-produkten direkt till icke-professionella investerare. Denna förordning påverkar inte tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG ⁽¹⁾ eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG ⁽²⁾.
- (27) Enhetliga regler bör fastställas som ger den person som ger råd om eller säljer Priip-produkten viss valmöjlighet vad gäller det medium genom vilket icke-professionella investerare ska tillhandahållas faktabladet, så att även elektronisk kommunikation tillåts när så är lämpligt med hänsyn till omständigheterna vid transaktionen. Den icke-professionella investeraren bör dock ges möjlighet att få det i pappersform. För att tillgodose konsumenternas intresse av att få tillgång till information bör faktablad alltid vara gratis.
- (28) För att sörja för icke-professionella investerares förtroende för Priip-produkter och för finansmarknaderna i stort, bör det fastställas krav på lämpliga interna förfaranden som säkerställer att icke-professionella investerare efter klagomål får meningsfulla svar från Priip-produktutvecklaren.
- (29) I och med att faktablad om Priip-produkter bör tas fram av enheter inom finansmarknadernas bank-, försäkrings-, värdepappers- och fondsektorer, är det mycket viktigt att säkerställa ett smidigt samarbete mellan de olika myndigheter som har tillsyn över Priip-produktutvecklare och de personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter, så att de har ett gemensamt förhållningssätt vid tillämpningen av denna förordning.
- (30) I linje med kommissionens meddelande av den 8 december 2010 om att förstärka sanktionssystemen i den finansiella tjänstesektorn, och för att säkerställa att kraven i denna förordning efterlevs, är det viktigt att medlemsstaterna vidtar nödvändiga åtgärder för att se till att överträdelse av denna förordning blir föremål för lämpliga administrativa sanktioner och åtgärder. För att se till att sanktioner har en avskräckande effekt och för att stärka skyddet av investerare genom att varna dem för Priip-produkter som saluförs i strid med denna förordning bör sanktioner och åtgärder normalt offentliggöras, utom i vissa väl definierade fall.
- (31) Även om medlemsstaterna får fastställa regler om såväl administrativa sanktioner som straffrättsliga påföljder för samma överträdelse bör medlemsstaterna inte åläggas att fastställa regler om administrativa sanktioner vid de överträdelse av denna förordning som omfattas av nationell straffrätt. I enlighet med nationell rätt är medlemsstaterna inte skyldiga att påföra såväl administrativa sanktioner som straffrättsliga påföljder för samma brott, men de bör kunna göra det om deras nationella rätt tillåter det. Bibehållandet av straffrättsliga påföljder i stället för administrativa sanktioner för överträdelse av denna förordning bör dock inte minska eller på annat sätt påverka de

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel") (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG av den 23 september 2002 om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenterna och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG (EGT L 271, 9.10.2002, s. 16).

behöriga myndigheternas förmåga att i god tid samarbeta och få tillträde till och utbyta information med de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater vid tillämpning av denna förordning, inbegripet efter det att de aktuella överträdelseerna har överlämnats till de behöriga rättsliga myndigheterna för lagföring.

- (32) I syfte att uppfylla målen med denna förordning, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen med avseende på närmare uppgifter om förfaranden för att fastställa om en Priip-produkt riktar sig mot sociala eller miljövänliga mål, och villkoren för Eiopas och behöriga myndigheters utövande av sina befogenheter att ingripa. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå. När kommissionen förbereder och utarbetar delegerade akter bör den se till att relevanta handlingar översänds samtidigt till Europaparlamentet och rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.
- (33) Kommissionen bör anta förslag till tekniska tillsynsstandarder som utarbetats av de europeiska tillsynsmyndigheterna genom den gemensamma kommittén, med beaktande av faktabladets presentation och innehåll, det standardiserade formatet i faktabladet, metoden bakom presentationen av risker och avkastning och kostnadsberäkning, samt villkoren för och minimifrekvensen för en översyn av informationen i faktabladet och villkoren för att uppfylla kravet om att tillhandahålla faktabladet till icke-professionella investerare i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1093/2010, förordning (EU) nr 1094/2010 och förordning (EU) nr 1095/2010. Kommissionen bör komplettera de europeiska tillsynsmyndigheternas tekniska arbete genom att utföra konsumenttester av faktabladets presentation i enlighet med de europeiska tillsynsmyndigheternas förslag.
- (34) I Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG⁽¹⁾ regleras den behandling av personuppgifter som sker i medlemsstaterna inom ramen för denna förordning och under tillsyn av medlemsstaternas behöriga myndigheter. I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001⁽²⁾ regleras hur de europeiska tillsynsmyndigheterna behandlar personuppgifter i enlighet med den här förordningen och under den Europeiska datatillsynsmannens tillsyn. Behandling av personuppgifter som utförs inom ramen för denna förordning, såsom de behöriga myndigheternas utbyte eller överföring av personuppgifter, bör ske i enlighet med direktiv 95/46/EG och europeiska tillsynsmyndigheternas utbyte eller överföring av information bör ske i enlighet med förordning (EG) nr 45/2001.
- (35) Samtidigt som företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) utgör investeringsprodukter i den mening som avses i denna förordning, innebär de nyligen föreskrivna kraven på basfakta för investerare enligt direktiv 2009/65/EG att det skulle vara proportionellt att medge fondföretag en övergångsperiod på fem år från och med denna förordnings ikraftträdande under vilken de inte skulle omfattas av denna förordning. Efter denna övergångsperiod, om den inte förlängs, bör fondföretag omfattas av denna förordning. Den övergångsperioden bör även gälla för förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer fonder som inte är från fondföretag när en medlemsstat tillämpar regler om faktabladets format och innehåll i enlighet med artiklarna 78–81 i direktiv 2009/65/EG på sådana fonder.
- (36) En översyn av denna förordning bör göras fyra år efter det att den har trätt i kraft, för att ta hänsyn till utvecklingen på marknaden såsom tillkomsten av nya typer av Priip-produkter samt utvecklingen på andra områden inom unionsrätten och medlemsstaternas erfarenheter. I översynen bör också genomförbarheten, kostnaderna och eventuella fördelar med att införa en märkning för sociala investeringar och miljöinvesteringar bedömas. Vidare bör det vid översynen utvärderas om de åtgärder som införts har förbättrat den genomsnittlige icke-professionelle investerarens förståelse för Priip-produkter samt Priip-produkternas jämförbarhet. Det bör också övervägas om den övergångsperiod som gäller för fondföretag eller vissa icke-fondföretag bör förlängas, eller om andra alternativ för behandlingen av sådana fonder kan övervägas. Dessutom bör man vid översynen bedöma huruvida undantaget av produkter från denna förordnings tillämpningsområde bör bibehållas, mot bakgrund av behovet av goda standarder för konsumentskydd inbegripet jämförelser mellan finansiella produkter. Som en del av översynen bör kommissionen också genomföra en marknadsundersökning för att fastställa huruvida det finns onlineverktyg för kalkyler tillgängliga på marknaden så att icke-professionella investerare kan beräkna de totala

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

kostnaderna och avgifterna för Priip-produkter och huruvida dessa verktyg är kostnadsfria. På grundval av den översynen bör kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet, i förekommande fall åtföljd av lagstiftningsförslag.

- (37) Med hänsyn till Eiopas pågående arbete med informationskrav för privata pensionsprodukter och med beaktande av dessa produkters särdrag bör kommissionen, inom fyra år efter denna förordnings ikraftträdande, utvärdera ett bibehållande av undantaget för pensionsprodukter vilka, enligt nationell rätt, erkänts ha som främsta syfte att ge investeraren inkomst efter pensionering och berättigar investeraren till vissa förmåner. Vid denna utvärdering bör kommissionen beakta huruvida denna förordning är den bästa lagstiftningsmekanismen för att säkerställa information om pensionsprodukter eller om det finns andra, lämpligare mekanismer.
- (38) För att ge Priip-produktutvecklare och personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter tillräckligt med tid att förbereda den praktiska tillämpningen av kraven i denna förordning, bör den inte bli tillämplig förrän två år efter det att den har trätt i kraft.
- (39) Denna förordning respekterar de grundläggande rättigheterna och de principer som särskilt erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (40) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att förstärka skyddet av icke-professionella investerare och förbättra icke-professionella investerares förtroende för Priip-produkter, även när dessa produkter säljs över gränserna, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess verkningar kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (41) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 28.2 i förordning (EG) nr 45/2001 och har avgett sitt yttrande ⁽¹⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

I denna förordning föreskrivs enhetliga regler om formatet för och innehållet i det faktablad som Priip-produktutvecklare ska utarbeta om tillhandahållande av faktabladet till icke-professionella investerare, i syfte att göra det möjligt för icke-professionella investerare att förstå och jämföra Priip-produkternas viktigaste egenskaper och risker.

Artikel 2

1. Denna förordning ska tillämpas på Priip-produktutvecklare och personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter.
2. Denna förordning ska inte tillämpas på följande produkter:
 - a) Skadeförsäkringsprodukter som förtecknas i bilaga I till direktiv 2009/138/EG.
 - b) Livförsäkringskontrakt där ersättning enligt avtalet endast betalas ut vid dödsfall eller vid invaliditet till följd av skada, sjukdom eller funktionsnedsättning.

⁽¹⁾ EUT C 100, 6.4.2013, s. 12.

- c) Inlåning i annan form än strukturerade insättningar enligt definitionen i artikel 4.1.43 i direktiv 2014/65/EU.
- d) Värdepapper som avses i artikel 1.2 b–g, i och j i direktiv 2003/71/EG.
- e) Pensionsprodukter som enligt nationell rätt har som främsta syfte att ge investeraren en inkomst vid pensionering och som berättigar investeraren till vissa förmåner.
- f) Officiellt erkända tjänstepensionssystem som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG ⁽¹⁾ eller direktiv 2009/138/EG.
- g) Individuella pensionsprodukter för vilka ett finansiellt bidrag från arbetsgivaren krävs enligt nationell rätt och där arbetsgivaren eller arbetstägaren inte kan välja pensionsprodukt eller vem som tillhandahåller pensionsprodukten.

Artikel 3

1. Om de Priip-produktutvecklare som omfattas av denna förordning även omfattas av direktiv 2003/71/EG, ska både denna förordning och direktiv 2003/71/EG vara tillämpliga.
2. Om de Priip-produktutvecklare som omfattas av denna förordning även omfattas av direktiv 2009/138/EG, ska både denna förordning och direktiv 2009/138/EG vara tillämpliga.

Artikel 4

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *paketerad investeringsprodukt för icke-professionella investerare eller Prip-produkt*: en investering, inbegripet instrument som utfärdats av specialföretag enligt definitionen i artikel 13.26 i direktiv 2009/138/EG eller specialföretag för värdepapperisering enligt definitionen i artikel 4.1 an i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU ⁽²⁾, där, oberoende av investeringens rättsliga form, det belopp som ska betalas tillbaka till den icke-professionella investeraren är föremål för fluktuation på grund av exponering mot referensvärden eller avkastningen på en eller flera tillgångar som inte köps direkt av den icke-professionella investeraren.
2. *försäkringsbaserad investeringsprodukt*: en försäkringsprodukt med en löptid eller ett återköpsvärde vars löptid eller återköpsvärde helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknadsfluktuationer.
3. *paketerad och försäkringsbaserad investeringsprodukt för icke-professionella investerare eller Priip-produkt*: en produkt som utgörs av en eller båda av följande:
 - a) en Prip-produkt,
 - b) en försäkringsbaserad investeringsprodukt.
4. *utvecklare av paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare eller Priip-produktutvecklare*:
 - a) en enhet som utvecklar en Priip-produkt,
 - b) en enhet som ändrar en befintlig Priip-produkt, bland annat, men inte endast, genom att förändra dess risk- och avkastningsprofil eller kostnaderna vid en investering i Priip-produkten.
5. *person som säljer Priip-produkter*: en person som erbjuder eller ingår avtal avseende Priip-produkter med en icke-professionell investerare.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 235, 23.9.2003, s. 10).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

6. *icke-professionell investerare*:
- en icke-professionell kund enligt definitionen i artikel 4.1.11 i direktiv 2014/65/EU,
 - en kund i den mening som avses i direktiv 2002/92/EG, om kunden inte räknas som professionell kund enligt definitionen i artikel 4.1.10 i direktiv 2014/65/EU.
7. *varaktigt medium*: varaktigt medium enligt definitionen i artikel 2.1 m i direktiv 2009/65/EG.
8. *behöriga myndigheter*: de nationella myndigheter som medlemsstaterna har utsett till att utöva tillsyn över de krav som genom denna förordning ställs på Priip-produktutvecklare och personer som ger råd om eller säljer Priip-produkter.

KAPITEL II

FAKTABLAD

AVSNITT I

Upprättande av faktablad

Artikel 5

- Innan en Priip-produkt görs tillgänglig för icke-professionella investerare ska Priip-produktutvecklaren utforma ett faktablad för den produkten i enlighet med kraven i denna förordning och offentliggöra detta dokument på sin webbplats.
- Medlemsstater får kräva att Priip-produktutvecklaren eller den person som säljer en Priip-produkt lämnar förhandsinformation om faktabladet till den behöriga myndigheten för Priip-produkter som marknadsförs i den medlemsstaten.

AVSNITT II

Faktabladets form och innehåll

Artikel 6

- Faktabladet ska utgöra informationsunderlag före ingående av avtal. Det ska vara korrekt, rättvisande och tydligt och får inte vara vilseledande. Det ska ge basfakta och överensstämja med alla bindande avtalshandlingar, med relevanta delar i prospektet och med Priip-produktens villkor och bestämmelser.
- Faktabladet ska vara ett fristående dokument, klart åtskilt från marknadsföringsmaterial. Det ska inte innehålla hänvisningar till marknadsföringsmaterial. Det får innehålla hänvisningar till andra dokument, inbegripet prospekt i tillämpliga fall, och endast om hänvisningen rör information som ska ingå i faktabladet enligt denna förordning.
- Genom undantag från punkt 2 i denna artikel, om en Priip-produkt erbjuder den icke-professionella investeraren en rad alternativa investeringar, så att det inte är möjligt att tillhandahålla all information som avses i artikel 8.3 för varje underliggande investeringsalternativ i ett enda fristående, kortfattat dokument, ska faktabladet innehålla åtminstone en generisk beskrivning av de underliggande investeringsalternativen och ange var och hur man kan hitta närmare informationsunderlag före ingående av avtal rörande de investeringsprodukter som stöder de underliggande investeringsalternativen.
- Faktabladet ska vara ett kort dokument som är koncist avfattat på högst tre utskrivna A4-sidor, som underlättar jämförelser. Det ska
 - presenteras och utformas så att det är lättläst, med tillräckligt stora tecken,
 - inriktas på de basfakta som icke-professionella investerare behöver,
 - vara klart formulerat och skrivet på ett språk och i en stil som förmedlar information på ett sätt som underlättar förståelsen, framför allt på ett språk som är klart, koncist och begripligt.

5. Om färger används i faktabladet, får de inte minska informationens begriplighet om faktabladet skulle tryckas eller kopieras i svartvitt.

6. Om Priip-produktutvecklaren använder sitt eller sin koncerns företagsnamn eller logotyp i faktabladet, får detta inte avleda den icke-professionella investerarens uppmärksamhet från informationen i faktabladet eller göra texten otydlig.

Artikel 7

1. Faktabladet ska vara avfattat på de officiella språken – eller på åtminstone ett av de officiella språk – som används i den del av medlemsstaten där Priip-produkten distribueras, eller på ett annat språk som godtas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten, eller översätts till något av dessa språk om det har avfattats på ett annat språk.

Översättningen ska troget och korrekt återge innehållet i originalfaktabladet.

2. Om en Priip-produkt lanseras i en medlemsstat genom marknadsföringsmaterial på ett eller flera av medlemsstatens officiella språk ska faktabladet åtminstone avfattas på motsvarande officiella språk.

Artikel 8

1. Titeln *Faktablad* ska återges tydligt överst på första sidan i faktabladet.

Informationen i faktabladet ska presenteras i den ordningsföljd som anges i punkterna 2 och 3.

2. En förklaring ska följa direkt under titeln i faktabladet. Den ska ha följande lydelse:

"Detta faktablad ger dig basfakta om denna investeringsprodukt. Det är inte reklammaterial. Informationen krävs enligt lag för att hjälpa dig att förstå produktens egenskaper, risker, kostnader, möjliga vinster och förluster och för att hjälpa dig att jämföra den med andra produkter."

3. Faktabladet ska innehålla följande uppgifter:

a) I början av dokumentet: namnet på Priip-produkten, Priip-produktutvecklarens namn och kontaktuppgifter, information om den myndighet som är behörig i fråga om Priip-produktutvecklaren och dokumentets datum.

b) I tillämpliga fall, en varning med följande lydelse: "Du står i begrepp att köpa en produkt som inte är enkel och som kan vara svår att förstå."

c) I ett avsnitt med titeln *Vad innebär produkten?*: Priip-produktens natur och huvuddrag, inklusive

i) typen av Priip-produkt,

ii) dess syften och hur de ska uppnås, särskilt huruvida syftena ska uppnås genom direkt eller indirekt exponering mot underliggande investeringstillgångar, tillsammans med en beskrivning av de underliggande instrumenten eller referensvärden som inbegriper en specificering av de marknader där Priip-produkten investerar, inbegripet, i tillämpliga fall, särskilda miljömässiga eller sociala mål som produkten eftersträvar och hur avkastningen fastställs,

iii) en beskrivning av den typ av icke-professionella investerare som Priip-produkten är avsedd att marknadsföras för, särskilt i fråga om förmåga att bära förluster på investeringar och om investeringshorisont,

iv) närmare uppgifter om försäkringsförmåner, om Priip-produkten erbjuder sådana, samt de omständigheter som skulle utlösa dem,

v) Priip-produktens löptid, om denna är känd.

- d) I ett avsnitt med titeln *Vilka är riskerna och vad kan jag få för avkastning?*: en kortfattad beskrivning av risk- och avkastningsprofilen, med följande uppgifter:
- i) En sammanfattande riskindikator kompletterad av en beskrivande förklaring av den indikatorn och dess huvudsakliga begränsningar samt en beskrivande förklaring av materiellt relevanta risker med Priip-produkten som inte tillräckligt fångas upp av den sammanfattande riskindikatorn.
 - ii) Den möjliga maximala förlusten av investerat kapital, inbegripet information om
 - huruvida den icke-professionella investeraren kan förlora hela det investerade kapitalet,
 - huruvida den icke-professionella investeraren bär riskerna för tillkommande finansiella åtaganden eller skyldigheter, bland annat ansvarsförbindelser, utöver det kapital som investerats i Priip-produkten,
 - i tillämpliga fall, huruvida Priip-produkten innefattar kapitalskydd mot marknadsrisken och närmare upplysningar om täckning och begränsningar, särskilt i fråga om när den är tillämplig.
 - iii) Lämpliga resultatscenarier och de antaganden som ligger till grund för dem.
 - iv) I tillämpliga fall, upplysningar om villkoren för avkastning till icke-professionella investerare eller inbyggda resultat.
 - v) En förklaring om att skattelagstiftningen i den icke-professionella investerarens hemmedlemsstat kan inverka på den faktiska utbetalningen.
- e) I ett avsnitt med titeln *Vad händer om [namnet på Priip-produktutvecklaren] inte kan göra några utbetalningar?*: en kort beskrivning av huruvida förlusten täcks av en kompensations- eller garantiordning för investerare och, i så fall, vilken ordning det rör sig om, namnet på garanten och vilka risker som täcks av ordningen och vilka som inte täcks.
- f) I ett avsnitt med titeln *Vilka är kostnaderna?*: kostnaderna för en investering i Priip-produkten, som ska omfatta både direkta och indirekta kostnader för den icke-professionella investeraren, inbegripet engångskostnader och återkommande kostnader, som ska anges genom sammanfattande indikatorer för dessa kostnader, och, för att säkerställa jämförbarhet, de totala sammanlagda kostnaderna, uttryckt i monetära termer och i procent, för att visa de totala kostnadernas samlade inverkan på investeringen.

Faktabladet ska tydligt ange att rådgivare, distributörer eller andra personer som ger råd om eller säljer Priip-produkten kommer att tillhandahålla detaljerade uppgifter om alla distributionskostnader som inte redan ingår i de kostnader som specificerats ovan, så att icke-professionella investerare kan förstå den kumulativa effekt som dessa sammanlagda kostnader får på investeringens avkastning.

- g) I ett avsnitt med titeln *Hur länge bör jag behålla investeringsprodukten och kan jag ta ut pengar i förtid?*:
- i) i tillämpliga fall, huruvida det finns en ångerfrist eller uppsägningstid för Priip-produkten,
 - ii) en uppgift om rekommenderad, och i tillämpliga fall föreskriven, kortaste innehavstid,
 - iii) möjligheten till och villkor för en minskning eller avveckling under löptiden, inklusive alla tillämpliga avgifter och sanktioner, med beaktande av Priip-produktens risk- och avkastningsprofil och den marknadsutveckling den är inriktad på,
 - iv) information om de eventuella konsekvenserna av att lösa in produkten mot pengar före löptidens slut eller den rekommenderade innehavstidens slut, t.ex. förlust av kapitalskydd eller tillkommande villkorade avgifter.

- h) I ett avsnitt med titeln *Hur kan jag klaga?*: uppgifter om hur och till vem en icke-professionell investerare kan framföra klagomål på produkten eller på hur utvecklaren eller en person som ger råd om eller säljer produkten uppträder.
- i) I ett avsnitt med titeln *Övrig relevant information*: kortfattade uppgifter om ytterligare dokument med information som den icke-professionella investeraren ska tillhandahållas inför ingående av avtal eller efter ingående av avtal, med undantag för marknadsföringsmaterial.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 30 med närmare uppgifter om de förfaranden som används för att fastställa huruvida en Priip-produkt är inriktad på specifika miljömässiga eller sociala mål.

5. För att säkerställa en enhetlig tillämpning av denna artikel ska de europeiska tillsynsmyndigheterna genom den gemensamma kommittén för de europeiska tillsynsmyndigheterna (nedan kallad *den gemensamma kommittén*) utarbeta förslag till tekniska tillsynsstandarder som anger

- a) närmare uppgifter om presentationen av och innehållet i vart och ett av de informationsavsnitt som avses i punkt 3,
- b) metoden bakom presentationen av risker och avkastning som avses i punkt 3 d i och iii, och
- c) metoden för kostnadsberäkning, inbegripet specificeringen av sammanfattande indikatorer som avses i punkt 3 f.

Vid utarbetandet av förslagen till tekniska tillsynsstandarder ska de europeiska tillsynsmyndigheterna ta hänsyn till de olika typerna av Priip-produkter, skillnaderna mellan dem och icke-professionella investerares förmåga, liksom Priip-produkternas egenskaper för att göra det möjligt för icke-professionella investerare att välja mellan olika underliggande investeringar eller andra alternativ som produkten erbjuder, inklusive om detta val kan göras vid olika tidpunkter eller ändras i framtiden.

De europeiska tillsynsmyndigheterna ska överlämna dessa förslag till tekniska tillsynsstandarder till kommissionen senast den 31 mars 2015.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta de tekniska tillsynsstandarder som avses i första stycket i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1093/2010, i förordning (EU) nr 1094/2010 och i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 9

Marknadsföringsmaterial som innehåller särskild information om Priip-produkten får inte innehålla några uppgifter som strider mot informationen i faktabladet eller minskar dess betydelse. Marknadsföringsmaterialet ska innehålla uppgifter om att det finns ett faktablad och om hur och varifrån, inklusive från Priip-produktutvecklarens webbplats, detta kan erhållas.

Artikel 10

1. Priip-produktutvecklaren ska regelbundet se över informationen i faktabladet och ändra detta om översynen visar att så krävs. Den ändrade versionen ska göras tillgänglig utan dröjsmål.

2. För att säkerställa en konsekvent tillämpning av denna artikel ska de europeiska tillsynsmyndigheterna genom den gemensamma kommittén utarbeta förslag till tekniska tillsynsstandarder med uppgift om följande:

- a) Villkoren för översyn av faktabladets information.
- b) De villkor på vilka faktabladet måste ändras.
- c) De särskilda villkor på vilka informationen i faktabladet måste ses över eller faktabladet måste ändras om en Priip-produkt inte kontinuerligt tillhandahålls icke-professionella investerare.
- d) De omständigheter under vilka icke-professionella investerare ska informeras om att det finns ett ändrat faktablad om en Priip-produkt som de har köpt, samt om hur de ska informeras.

De europeiska tillsynsmyndigheterna ska överlämna dessa förslag till tekniska tillsynsstandarder till kommissionen senast den 31 december 2015.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta de tekniska tillsynsstandarder som avses i första stycket i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1093/2010, i förordning (EU) nr 1094/2010 och i förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 11

1. Priip-produktutvecklaren ska inte kunna hållas skadeståndsansvarig endast på grund av faktabladet, eller översättningar av detta, såvida det inte är vilseledande, innehåller felaktigheter eller är oförenligt med relevanta delar av rättsligt bindande handlingar med informationsunderlag inför ingående av avtal eller avtalshandlingar, eller med kraven i artikel 8.
2. Om en icke-professionell investerare visar att en förlust uppkommit till följd av att denne förlitat sig på ett faktablad, enligt de förhållanden som avses i punkt 1, vid en investering i den Priip-produkt som faktabladet tagits fram för, kan den icke-professionella investeraren kräva skadestånd från Priip-produktutvecklaren för denna förlust i enlighet med nationell rätt.
3. Begrepp som *förlust* eller *skada* som avses i punkt 2 men som inte definieras ska tolkas och tillämpas i enlighet med tillämplig nationell rätt enligt tillämpliga bestämmelser i internationell privaträtt.
4. Denna artikel utgör inte hinder för ytterligare skadeståndskrav i enlighet med nationell rätt.
5. Skyldigheterna enligt denna artikel får inte begränsas eller frångås genom avtalsvillkor.

Artikel 12

Om faktabladet gäller ett försäkringsavtal gäller försäkringsföretagets skyldigheter enligt denna förordning endast gentemot den som tagit försäkringen enligt försäkringsavtalet och inte gentemot förmånstagaren.

AVDELNING III

Tillhandahållande av faktabladet

Artikel 13

1. En person som ger råd om eller säljer en Priip-produkt ska förse icke-professionella investerare med faktabladet i god tid innan dessa icke-professionella investerare binds av något avtal eller erbjudande gällande Priip-produkten.
2. En person som ger råd om eller säljer en Priip-produkt får uppfylla kraven i punkt 1 genom att ge faktabladet till en person har erhållit en skriftlig fullmakt att fatta investeringsbeslut på den icke-professionella investerarens vägnar vad gäller transaktioner som genomförts inom ramen för den skriftliga fullmakten.
3. Genom undantag från punkt 1 och med förbehåll för artiklarna 3.1, 3.3 a och 6 i direktiv 2002/65/EG, får en person som säljer en Priip-produkt förse icke-professionella investerare med faktabladet efter det att transaktionen har genomförts, utan onödigt dröjsmål, om samtliga nedanstående villkor är uppfyllda:
 - a) Den icke-professionella investeraren väljer på eget initiativ att kontakta den person som säljer en Priip-produkt och genomföra transaktionen genom teknik för distanskommunikation.
 - b) Tillhandahållandet av faktabladet i enlighet med punkt 1 i denna artikel är inte möjligt.
 - c) Den person som ger råd om eller säljer Priip-produkten har informerat den icke-professionella investeraren om att det inte är möjligt att tillhandahålla faktabladet och klart och tydligt angett att den icke-professionella investeraren får skjuta upp transaktionen för att kunna motta och läsa faktabladet innan transaktionen genomförs.
 - d) Den icke-professionella investeraren samtycker till att erhålla faktabladet utan onödigt dröjsmål efter det att transaktionen har genomförts i stället för att skjuta upp transaktionen för att först få faktabladet.

4. Om på varandra följande transaktioner avseende samma Priip-produkt genomförs för en icke-professionell investerare räknas enligt anvisningar som denna icke-professionella investerare givit den person som säljer Priip-produkten före den första transaktionen, ska skyldigheten att tillhandahålla ett faktablad enligt punkt 1 endast gälla den första transaktionen samt den första transaktionen efter det att faktabladet har ändrats i enlighet med artikel 10.

5. För att säkerställa en konsekvent tillämpning av denna artikel ska de europeiska tillsynsmyndigheterna genom den gemensamma kommittén ta fram förslag till tekniska tillsynsstandarder med uppgift om villkoren för fullgörandet av kravet på att tillhandahålla faktabladet enligt punkt 1.

De europeiska tillsynsmyndigheterna ska överlämna dessa förslag till tekniska tillsynsstandarder till kommissionen senast den 31 december 2015.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta de tekniska tillsynsstandarder som avses i första stycket i enlighet med artiklarna 10–14 i förordning (EU) nr 1093/2010, förordning (EU) nr 1094/2010 och förordning (EU) nr 1095/2010.

Artikel 14

1. Den person som ger råd om eller säljer en Priip-produkt ska tillhandahålla faktabladet till icke-professionella investerare kostnadsfritt.

2. Den person som ger råd om eller säljer en Priip-produkt ska tillhandahålla faktabladet till icke-professionella investerare

a) i pappersformat, vilket ska vara standard om Priip-produkten erbjuds genom personlig direktkontakt, såvida inte den icke-professionella investeraren begär något annat,

b) med hjälp av ett annat varaktigt medium än papper, om villkoren i punkt 4 är uppfyllda, eller

c) på en webbplats, om villkoren i punkt 5 är uppfyllda.

3. Om faktabladet tillhandahålls på ett annat varaktigt medium än papper eller på en webbplats, ska på begäran ett pappersexemplar kostnadsfritt tillhandahållas icke-professionella investerare. Icke-professionella investerare ska upplysas om sin rätt att begära ett kostnadsfritt pappersexemplar.

4. Faktabladet får tillhandahållas på ett annat varaktigt medium än papper, förutsatt att

a) det varaktiga mediet är lämpligt att använda i samband med affären mellan den person som ger råd om eller säljer en Priip-produkt och den icke-professionella investeraren, och

b) den icke-professionella investeraren har fått möjlighet att välja mellan att få informationen på papper eller på det varaktiga mediet, och har, på ett sätt som kan påvisas, valt det senare mediet.

5. Faktabladet får tillhandahållas på en webbplats som inte överensstämmer med definitionen av ett varaktigt medium om samtliga nedanstående villkor är uppfyllda:

a) Det är lämpligt att tillhandahålla faktabladet på en webbplats i samband med den affär som genomförs mellan den person som ger råd om eller säljer en Priip-produkt och den icke-professionella investeraren.

b) Den icke-professionella investeraren har fått möjlighet att välja mellan att få informationen på papper eller via webbplatsen och har, på ett sätt som kan påvisas, valt det senare.

c) Den icke-professionella investeraren har underrättats elektroniskt eller skriftligen om webbadressen och om var på webbplatsen faktabladet finns tillgängligt.

d) Faktabladet förblir tillgängligt på webbplatsen och kan laddas ned och sparas på ett hållbart medium så länge som den icke-professionella investeraren kan behöva ta del av det.

Om faktabladet har ändrats i enlighet med artikel 10, ska tidigare versioner också göras tillgängliga på den icke-professionella investerarens begäran.

6. Vid tillämpningen av punkterna 4 och 5 ska tillhandahållandet av information på annat varaktigt medium än papper eller på en webbplats anses vara lämpligt i samband med den affär som genomförs mellan den person som ger råd om eller säljer en PRIIP-produkt och den icke-professionella investeraren, om det finns bevis för att den icke-professionella investeraren har regelbunden tillgång till internet. Om den icke-professionella investeraren har lämnat en e-postadress för att genomföra affären ska detta anses som ett sådant bevis.

KAPITEL III

MARKNADSÖVERVAKNING OCH BEFOGENHET FÖR INGRIPANDEN MOT PRODUKTER

Artikel 15

1. Eiopa ska i enlighet med artikel 9.2 i förordning (EU) nr 1094/2010 utöva tillsyn över marknaden för försäkringsbaserade investeringsprodukter som marknadsförs, distribueras eller säljs i unionen.
2. Behöriga myndigheter ska utöva tillsyn över marknaden för försäkringsbaserade investeringsprodukter som marknadsförs, distribueras eller säljs i eller från deras medlemsstat.

Artikel 16

1. I enlighet med artikel 9.5 i förordning (EU) nr 1094/2010 får Eiopa, om villkoren i punkterna 2 och 3 i den här artikeln är uppfyllda, tillfälligt inom unionen förbjuda eller begränsa

- a) marknadsföring, distribution eller försäljning av vissa försäkringsbaserade investeringsprodukter eller försäkringsbaserade investeringsprodukter med vissa särskilda egenskaper, eller
- b) en typ av finansiell verksamhet eller praxis vid ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag.

Ett förbud eller en begränsning får tillämpas under omständigheter eller omfattas av undantag som Eiopa fastställt.

2. Eiopa ska endast fatta beslut enligt punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Den föreslagna åtgärden åtgärdar ett betydande problem avseende investerarskyddet eller ett hot mot finansmarknadernas funktion och integritet eller mot stabiliteten i hela eller delar av unionens finansiella system.
- b) De regler som enligt unionsrätten är tillämpliga på den berörda försäkringsbaserade investeringsprodukten eller den berörda verksamheten avvärjer inte hotet.
- c) En behörig myndighet eller flera behöriga myndigheter har inte redan vidtagit åtgärder för att avvärja hotet eller så är de åtgärder som vidtagits otillräckliga.

Om villkoren i första stycket är uppfyllda kan Eiopa av försiktighetsskäl införa det förbud eller den begränsning som avses i punkt 1 innan en försäkringsbaserad investeringsprodukt har marknadsförts eller sålts till investerare.

3. Vid vidtagandet av åtgärder enligt denna artikel ska Eiopa säkerställa att åtgärderna inte

- a) påverkar finansmarknadernas effektivitet eller investerarna på ett negativt sätt som inte står i proportion till åtgärdens fördelar, eller
- b) ger upphov till risk för regelarbiterage.

Om en eller flera behöriga myndigheter har vidtagit en åtgärd enligt artikel 17 får Eiopa vidta någon av de åtgärder som avses i punkt 1 i den här artikeln utan att utfärda det yttrande som föreskrivs i artikel 18.

4. Innan beslut fattas om att vidta åtgärder enligt denna artikel ska Eiopa underrätta de behöriga myndigheterna om vilken åtgärd som föreslås.

5. Eiopa ska på sin webbplats offentliggöra ett tillkännagivande om varje beslut om att vidta åtgärder enligt denna artikel. Tillkännagivandet ska innehålla uppgifter om förbudet eller begränsningen samt om när åtgärderna, efter offentliggörandet, kommer att få verkan. Ett förbud eller en begränsning ska endast tillämpas på åtgärder som vidtas efter det att åtgärderna fått verkan.

6. Eiopa ska ompröva ett förbud eller en begränsning som införts enligt punkt 1 med lämpliga mellanrum och åtminstone var tredje månad. Om förbudet eller begränsningen inte förnyas efter den tremånadersperioden ska det/den upphöra att gälla.

7. En åtgärd som Eiopa antar enligt denna artikel ska ha företräde framför tidigare åtgärder som vidtagits av en behörig myndighet.

8. Kommissionen ska anta delegerade akter enligt artikel 30 som fastställer de kriterier och faktorer som Eiopa ska beakta vid fastställandet av när det föreligger ett betydande problem avseende investerarskyddet eller ett hot mot finansmarknadernas funktion och integritet eller mot stabiliteten i hela eller delar av unionens finansiella system enligt punkt 2 a första stycket.

Dessa kriterier och faktorer ska inbegripa följande:

- a) Den försäkringsbaserade investeringsproduktens komplexitetsgrad och förhållandet till den typ av investerare som marknadsföringen och försäljningen riktas till.
- b) Den försäkringsbaserade investeringsproduktens volym eller nominella värde.
- c) Innovationsgraden hos en försäkringsbaserad investeringsprodukt, en verksamhet eller en praxis.
- d) De hävstångseffekter som en produkt eller praxis medför.

Artikel 17

1. En behörig myndighet får i eller från medlemsstaten i fråga förbjuda eller begränsa följande:

- a) Marknadsföring, distribution eller försäljning av försäkringsbaserade investeringsprodukter eller försäkringsbaserade investeringsprodukter med vissa specifika egenskaper.
- b) En typ av finansiell verksamhet eller praxis vid ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag.

2. En behörig myndighet får vidta den åtgärd som avses i punkt 1 om den på rimliga grunder kan fastställa att

- a) en försäkringsbaserad investeringsprodukt eller verksamhet eller praxis ger upphov till allvarliga problem avseende investerarskyddet eller utgör ett hot mot finansmarknadernas funktion och integritet eller mot stabiliteten i hela eller delar av det finansiella systemet i minst en medlemsstat,
- b) befintliga regler som enligt unionsrätten är tillämpliga på den försäkringsbaserade investeringsprodukten eller verksamheten eller praxisen inte i tillräcklig utsträckning avvärjer de risker som avses i led a och frågan inte på ett bättre sätt kan lösas genom förbättrad tillsyn eller efterlevnad av befintliga krav,
- c) åtgärden är proportionell med hänsyn till de iakttagna riskernas art, hur avancerade de berörda investerarna eller marknadsaktörerna är samt vilka effekter åtgärden kan förväntas ha på de investerare och marknadsaktörer som kan inneha, använda eller dra nytta av den försäkringsbaserade investeringsprodukten eller verksamheten eller praxisen,
- d) den behöriga myndigheten har samrått grundligt med behöriga myndigheter i andra medlemsstater som kan komma att påverkas i betydande grad av åtgärden, och
- e) åtgärden inte har någon diskriminerande inverkan på tjänster eller verksamheter som tillhandahålls från en annan medlemsstat.

Om villkoren i första stycket är uppfyllda får den behöriga myndigheten av försiktighetsskäl införa det förbud eller den begränsning som avses i punkt 1 innan en försäkringsbaserad investeringsprodukt har marknadsförts eller sålts till investerare. Ett förbud eller en begränsning får tillämpas under omständigheter eller omfattas av undantag som den behöriga myndigheten fastställt.

3. Den behöriga myndigheten får inte införa något förbud eller någon begränsning enligt denna artikel om den inte senast en månad innan åtgärden är avsedd att få verkan skriftligen eller genom ett annat medium som myndigheterna har kommit överens om, har informerat alla övriga berörda behöriga myndigheter och Eiopa om

- a) vilken försäkringsbaserad investeringsprodukt eller verksamhet eller praxis den föreslagna åtgärden avser,
- b) det föreslagna förbudets eller den föreslagna begränsningens exakta art och om när förbudet eller begränsningen är avsett att få verkan,
- c) vilka underlag som ligger till grund för beslutet och genom vilka det kan fastställas att samtliga villkor i punkt 2 är uppfyllda.

4. I undantagsfall då den behöriga myndigheten bedömer det nödvändigt att vidta brådskande åtgärder enligt denna artikel för att förhindra att de försäkringsbaserade investeringsprodukter, -praxis eller -verksamheter som avses i punkt 1 ger upphov till skada, får den behöriga myndigheten vidta provisoriska åtgärder, om den skriftligen underrättar alla andra behöriga myndigheter och Eiopa minst 24 timmar innan åtgärden är avsedd att få verkan, under förutsättning att samtliga kriterier i denna artikel är uppfyllda och att det dessutom klart och tydligt har fastställts att problemet eller hotet i fråga inte på lämpligt sätt skulle kunna åtgärdas med en delgivningstid på en månad. Den behöriga myndigheten får inte vidta provisoriska åtgärder för en period som är längre än tre månader.

5. Den behöriga myndigheten ska på sin webbplats offentliggöra ett tillkännagivande av varje beslut om att införa ett förbud eller en begränsning som avses i punkt 1. Det tillkännagivandet ska innehålla närmare upplysningar om förbudet eller begränsningen, om hur lång tid efter offentliggörandet åtgärden kommer att få verkan och om grunderna för fastställandet av att samtliga villkor i punkt 2 är uppfyllda. Förbudet eller begränsningen ska endast tillämpas på åtgärder som vidtas efter offentliggörandet av tillkännagivandet.

6. Den behöriga myndigheten ska återkalla förbudet eller begränsningen om villkoren i punkt 2 inte längre är tillämpliga.

7. Kommissionen ska anta delegerade akter enligt artikel 30 som fastställer de kriterier och faktorer som behöriga myndigheter ska beakta vid fastställandet av när det föreligger ett betydande problem avseende investerarskyddet eller ett hot mot finansmarknadernas funktion och integritet eller mot stabiliteten i det finansiella systemet i minst en medlemsstat som avses i punkt 2 första stycket a.

Dessa kriterier och faktorer ska inbegripa följande:

- a) Den försäkringsbaserade investeringsproduktens komplexitetsgrad och förhållandet till den typ av investerare som marknadsföringen och försäljningen riktas till.
- b) Innovationsgraden hos en försäkringsbaserad investeringsprodukt, en verksamhet eller en praxis.
- c) De hävstångseffekter som en produkt eller praxis medför.
- d) Med avseende på finansmarknadernas funktionssätt och integritet, den försäkringsbaserade investeringsproduktens volym eller nominella värde.

Artikel 18

1. Eiopa ska ha en stödande och samordnande roll i samband med åtgärder som vidtas av behöriga myndigheter enligt artikel 17. Eiopa ska i synnerhet säkerställa att åtgärder som vidtas av en behörig myndighet är berättigade och proportionella, och att de behöriga myndigheterna i förekommande fall tillämpar en enhetlig strategi.

2. Efter att ha mottagit en underrättelse enligt artikel 17 om en åtgärd som ska vidtas enligt den artikeln, ska Eiopa anta ett yttrande om förbudets eller begränsningens berättigande och proportionalitet. Om Eiopa anser att andra behöriga myndigheter måste vidta åtgärder för att avvärja risken ska även detta anges i yttrandet. Yttrandet ska offentliggöras på Eiopas webbplats.

3. Om en behörig myndighet föreslår eller vidtar åtgärder i strid med ett yttrande som Eiopa har antagit enligt punkt 2 eller avstår från att vidta åtgärder i strid med ett sådant yttrande, ska myndigheten på sin webbplats omedelbart offentliggöra ett tillkännagivande med en fullständig förklaring av skälen till sitt agerande.

KAPITEL IV

KLAGOMÅL, RÄTTSLIG PRÖVNING, SAMARBETE OCH TILLSYN

Artikel 19

Priip-produktutvecklaren och den person som ger råd om eller säljer Priip-produkten ska inrätta lämpliga förfaranden och arrangemang som säkerställer att

- a) icke-professionella investerare på ett effektivt sätt kan framföra klagomål på Priip-produktutvecklaren,
- b) icke-professionella investerare som har framfört klagomål på faktabladet får ett svar i sak i god tid och på ett adekvat sätt, och att
- c) icke-professionella investerare också har tillgång till effektiva förfaranden för rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister, särskilt om Priip-produktutvecklaren finns i en annan medlemsstat eller i ett tredjeland.

Artikel 20

1. Vid tillämpningen av denna förordning ska de behöriga myndigheterna samarbeta och utan onödigt dröjsmål förse varandra med den information som är relevant för fullgörandet av sina uppgifter enligt denna förordning och för utövandet av sina befogenheter.
2. Behöriga myndigheter ska i enlighet med nationell rätt ha alla tillsyns- och utredningsbefogenheter som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt denna förordning.

Artikel 21

1. Medlemsstaterna ska tillämpa direktiv 95/46/EG på behandling av personuppgifter som sker i medlemsstaten enligt denna förordning.
2. Förordning (EG) nr 45/2001 ska tillämpas på behandling av personuppgifter som utförs av de europeiska tillsynsmyndigheterna.

KAPITEL V

ADMINISTRATIVA SANKTIONER OCH ANDRA ÅTGÄRDER*Artikel 22*

1. Utan att det påverkar behöriga myndigheters tillsynsbefogenheter eller medlemsstaternas rätt att föreskriva och utdöma straffrättsliga påföljder ska medlemsstaterna fastställa bestämmelser om lämpliga administrativa sanktioner och åtgärder för situationer som utgör en överträdelse av denna förordning och vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att de tillämpas. Dessa sanktioner och åtgärder ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Medlemsstaterna får besluta att inte fastställa bestämmelser om administrativa sanktioner som avses i första stycket för överträdelser som är föremål för straffrättsliga påföljder enligt deras nationella rätt.

Senast den 31 december 2016 ska medlemsstaterna underrätta kommissionen och den gemensamma kommittén om de bestämmelser som avses i första stycket. De ska utan dröjsmål underrätta kommissionen och den gemensamma kommittén om eventuella senare ändringar av dem.

2. Vid utövandet av sina befogenheter enligt artikel 24 ska de behöriga myndigheterna samarbeta nära för att se till att de administrativa sanktionerna och åtgärderna leder till de resultat som eftersträvas med denna förordning och samordna sina insatser för att undvika eventuellt dubbelarbete och överlappningar när de tillämpar de administrativa sanktionerna och åtgärderna på gränsöverskridande fall.

Artikel 23

De behöriga myndigheterna ska utöva sina befogenheter att påföra sanktioner i enlighet med denna förordning och nationell rätt på något av följande sätt:

- a) Direkt.
- b) I samarbete med andra myndigheter.
- c) På eget ansvar genom delegering till sådana myndigheter.
- d) Genom ansökan hos de behöriga rättsliga myndigheterna.

Artikel 24

1. Denna artikel är tillämplig på överträdelser av artiklarna 5.1, 6 och 7, 8.1–8.3, 9, 10.1, 13.1, 13.3 och 13.4 samt 14 och 19.
2. De behöriga myndigheterna ska ha befogenhet att i enlighet med nationell rätt vidta åtminstone följande administrativa sanktioner och åtgärder:
 - a) Ett beslut om förbud mot marknadsföringen av en Priip-produkt.
 - b) Ett beslut om tillfälligt förbud mot marknadsföringen av en Priip-produkt.
 - c) En offentlig varning där den person som är ansvarig för överträdelsen och typen av överträdelse anges.
 - d) Ett beslut om förbud mot tillhandahållandet av faktablad som inte uppfyller kraven i artiklarna 6, 7, 8 eller 10 och enligt vilket en ny version av faktabladet måste offentliggöras.

e) Sanktionsavgifter som ska uppgå till minst följande belopp:

i) När det gäller juridiska personer

- högst 5 000 000 EUR, eller i den medlemsstat som inte har euron som valuta, motsvarande värde i den nationella valutan den 30 december 2014 eller högst 3 % av den juridiska personens totala årsomsättning enligt de senaste tillgängliga finansiella rapporter som godkänts av styrelsen, eller
- högst två gånger beloppet av de vinster som har gjorts eller förluster som undvikits på grund av överträdelsen, i de fall dessa belopp kan fastställas.

ii) När det gäller fysiska personer

- högst 700 000 EUR eller, i de medlemsstater som inte har euron som valuta, motsvarande värde i den nationella valutan den 30 december 2014, eller
- högst två gånger beloppet av de vinster som gjorts eller förluster som undvikits på grund av överträdelsen, i de fall dessa belopp kan fastställas.

Om den juridiska person som avses i led e i i första stycket är ett moderföretag eller ett dotterföretag till ett moderföretag som är skyldigt att upprätta koncernredovisning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU ⁽¹⁾, ska den totala omsättningen i fråga vara den totala årsomsättningen eller motsvarande typ av inkomst i enlighet med tillämplig unionsrätt på redovisningsområdet enligt den senaste tillgängliga koncernredovisning som godkänts av styrelsen för det yttersta moderföretaget.

3. Medlemsstaterna får föreskriva ytterligare sanktioner eller åtgärder och högre sanktionsavgifter än vad som föreskrivs i denna förordning.

4. När de behöriga myndigheterna har vidtagit en eller flera administrativa sanktioner eller åtgärder i enlighet med punkt 2, ska de behöriga myndigheterna ha befogenhet att utfärda, eller kräva att Priip-produktutvecklaren eller den person som ger råd om eller säljer Priip-produkten utfärdar, ett meddelande direkt riktat till den berörda icke-professionella investeraren med information om den administrativa sanktionen eller åtgärden samt om vart man ska vända sig för att framföra klagomål eller ansöka om rättslig prövning.

Artikel 25

De behöriga myndigheterna ska vidta de administrativa sanktioner och åtgärder som avses i artikel 24.2 med beaktande av alla relevanta omständigheter, i förekommande fall bland annat

- a) överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet,
- b) graden av ansvar hos den person som är ansvarig för överträdelsen,
- c) överträdelsens inverkan på icke-professionella investerares intressen,
- d) samarbetsviljan hos den person som är ansvarig för överträdelsen,
- e) eventuella tidigare överträdelser av den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för överträdelsen,
- f) åtgärder som den person som är ansvarig för överträdelsen har vidtagit efter överträdelsen för att förhindra att den upprepas.

Artikel 26

Beslut om att ålägga sanktioner och åtgärder som vidtas enligt denna förordning ska omfattas av en rätt till överklagande.

Artikel 27

1. Om den behöriga myndigheten har offentliggjort administrativa sanktioner eller åtgärder, ska den samtidigt underrätta respektive behörig europeisk tillsynsmyndighet om dessa administrativa sanktioner eller åtgärder.
2. Den behöriga myndigheten ska en gång om året till respektive behörig europeisk tillsynsmyndighet lämna sammanställda uppgifter om alla administrativa sanktioner eller åtgärder som vidtagits i enlighet med artiklarna 22 och 24.2.
3. De europeiska tillsynsmyndigheterna ska offentliggöra den information som avses i denna artikel i sina årsrapporter.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

Artikel 28

1. De behöriga myndigheterna ska inrätta effektiva mekanismer för att möjliggöra rapportering till dem om faktiska eller potentiella överträdelser av denna förordning.
2. De mekanismer som avses i punkt 1 ska minst omfatta följande:
 - a) Särskilda förfaranden för mottagande av rapporter om faktiska eller potentiella överträdelser och uppföljning av dessa.
 - b) Lämpligt skydd mot vedergällning, diskriminering och andra former av orättvis behandling för anställda som rapporterar om överträdelser som gjorts hos arbetsgivaren.
 - c) Identitetsskydd för både den person som rapporterar om överträdelser och den fysiska person som anklagas för att vara ansvarig för en överträdelse i alla skeden av förfarandet, såvida inte nationell rätt kräver att identiteten röjs i samband med ytterligare utredningar eller efterföljande rättsliga förfaranden.
3. Medlemsstaterna får föreskriva att behöriga myndigheter ska inrätta ytterligare mekanismer enligt nationell rätt.
4. Medlemsstaterna får kräva att arbetsgivare som bedriver verksamhet som regleras med avseende på finansiella tjänster ska ha inrättat lämpliga förfaranden genom vilka deras anställda kan rapportera faktiska eller potentiella överträdelser internt genom en särskild, oberoende och självständig kanal.

Artikel 29

1. Den behöriga myndigheten ska på sin officiella webbplats offentliggöra beslut som inte kan överklagas om administrativa sanktioner eller åtgärder till följd av överträdelser som avses i artikel 24.1 utan onödigt dröjsmål efter det att den person som har ålagts sanktionen eller åtgärden har informerats om det beslutet.

Offentliggörandet ska åtminstone innehålla följande information:

- a) överträdelsens typ och natur,
- b) vilka personer som är ansvariga.

Den skyldigheten gäller inte beslut om åläggande av åtgärder av utredningskaraktär.

Om den behöriga myndigheten anser att ett offentliggörande av de juridiska personernas identitet eller av de fysiska personernas identitet eller personuppgifter är oproportionell, mot bakgrund av en bedömning av proportionaliteten i offentliggörandet av sådana uppgifter i det enskilda fallet, eller om offentliggörandet skulle äventyra finansmarknadernas stabilitet eller en pågående utredning, ska de behöriga myndigheterna

- a) skjuta upp offentliggörandet av beslutet om sanktionen eller åtgärden tills det inte längre finns någon anledning att inte offentliggöra det,
- b) offentliggöra beslutet om sanktionen eller åtgärden på anonym grund på ett sätt som överensstämmer med nationell rätt, om ett sådant anonymt offentliggörande säkerställer ett effektivt skydd av personuppgifterna i fråga, eller
- c) inte offentliggöra beslutet om sanktionen eller åtgärden om de alternativ som anges i leden a och b inte anses vara tillräckliga för att säkerställa att
 - i) finansmarknadernas stabilitet inte äventyras,
 - ii) offentliggörandet av sådana beslut är proportionellt vad gäller åtgärder som bedöms vara mindre betydelsefulla.

2. De behöriga myndigheterna ska informera de europeiska tillsynsmyndigheterna om alla administrativa sanktioner eller åtgärder som ålagts men som inte offentliggjorts i enlighet med punkt 1 tredje stycket c, inklusive eventuella överklaganden och deras resultat.

Vid ett beslut om att offentliggöra en sanktion eller åtgärd på anonym grund får offentliggörandet av de relevanta uppgifterna skjutas upp under en rimlig tidsperiod, om det antas att anledningen till det anonyma offentliggörandet kommer att upphöra att gälla inom denna tidsperiod.

3. Om nationell rätt föreskriver att beslut om en sanktion eller åtgärd som är föremål för överklagande inför berörda rättsliga eller andra myndigheter enligt nationell rätt ska offentliggöras, ska de behöriga myndigheterna på sin officiella webbplats utan onödigt dröjsmål offentliggöra information om detta och eventuell senare information om resultatet av ett sådant överklagande. Dessutom ska alla beslut om ogiltigförklaring av ett tidigare, redan offentliggjort beslut om en sanktion eller åtgärd offentliggöras.

4. De behöriga myndigheterna ska se till att alla offentliggöranden som görs i enlighet med denna artikel ligger kvar på deras officiella webbplats i minst fem år efter offentliggörandet. Personuppgifter i offentliggörandet ska endast finnas på den behöriga myndighetens officiella webbplats under den tidsperiod som är nödvändig enligt tillämpliga regler om uppgiftsskydd.

KAPITEL VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 30

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 8.4, 16.8 och 17.7 ska ges till kommissionen för en period av tre år från och med den 30 december 2014. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden av tre år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 8.4, 16.8 och 17.7 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
5. En delegerad akt som antas enligt artikel 8.4, 16.8 eller 17.7 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av tre månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med tre månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 31

Om kommissionen antar en teknisk standard för tillsyn i enlighet med artikel 8.5, artikel 10.2 eller artikel 13.5 som är identisk med det förslag till teknisk standard för tillsyn som har överlämnats av de europeiska tillsynsmyndigheterna får Europaparlamentet och rådet, som ett undantag från artikel 13.1 andra stycket i förordning (EU) nr 1093/2010, förordning (EU) nr 1094/2010 respektive förordning (EU) nr 1095/2010, samt för att ta hänsyn till komplexiteten och antalet frågor som omfattas av förslaget, invända mot denna tekniska standard för tillsyn under en period på två månader från och med delgivningsdagen. På Europaparlamentets eller rådets initiativ får den perioden förlängas med en månad.

Artikel 32

1. Förvaltningsbolag enligt definitionen i artikel 2.1 b direktiv 2009/65/EG, investeringsbolag som avses i artikel 27 i det direktivet och personer som ger råd om och säljer andelar i fondföretag som avses i artikel 1.2 i det direktivet ska undantas från skyldigheterna enligt denna förordning till och med den 31 december 2019.
2. När en medlemsstat tillämpar regler om faktabladets format och innehåll i enlighet med artiklarna 78–81 i direktiv 2009/65/EG på fonder som inte är fondföretag och som erbjuds icke-professionella investerare, ska undantaget i punkt 1 i den här artikeln tillämpas på förvaltningsbolag, investeringsbolag och personer som ger råd om eller säljer andelar i sådana fonder till icke-professionella investerare.

Artikel 33

1. Senast den 31 december 2018 ska kommissionen se över denna förordning. Översynen ska, på grundval av den information som de europeiska tillsynsmyndigheterna mottagit, omfatta en allmän undersökning av hur varningen fungerar, med beaktande av all vägledning som tagits fram av behöriga myndigheter i detta avseende. Den ska också omfatta en undersökning av den praktiska tillämpningen av förordningens bestämmelser, med vederbörlig hänsyn till utvecklingen på marknaden för produkter för icke-professionella investerare, samt genomförbarheten, kostnaderna och de möjliga fördelarna med att införa en märkning för sociala investeringar och miljöinvesteringar. Som en del av denna översyn ska kommissionen utföra konsumenttester och undersöka icke lagstiftande alternativ samt resultaten av översynen av förordning (EU) nr 346/2013 med avseende på artiklarna 27.1 c, e och g i den förordningen.

När det gäller fondföretag enligt definitionen i artikel 1.2 i direktiv 2009/65/EG ska det vid översynen bedömas om övergångsbestämmelserna enligt artikel 32 i denna förordning ska förlängas eller om bestämmelserna om basfakta för investerare i direktiv 2009/65/EG efter kartläggning av eventuella nödvändiga justeringar kan ersättas eller anses likvärdiga med faktabladet enligt denna förordning. Vid översynen ska även en eventuell utvidgning av förordningens tillämpningsområde till andra finansiella produkter övervägas och en bedömning göras av huruvida undantaget av produkter från förordningens tillämpningsområde bör behållas, mot bakgrund av goda standarder för konsumentskydd och jämförelser mellan finansiella produkter. Vid översynen ska även en bedömning göras av lämpligheten i att införa gemensamma bestämmelser gällande behovet av att alla medlemsstater föreskriver administrativa sanktioner för överträdelser av denna förordning.

2. Kommissionen ska, senast den 31 december 2018, på grundval av Eiopas arbete med produktinformationskrav, bedöma huruvida en ny lagstiftningsakt som garanterar lämpliga produktinformationskrav för dessa produkter bör föreslås eller huruvida de pensionsprodukter som avses i artikel 2.2 e bör omfattas av denna förordning.

Vid denna bedömning ska kommissionen se till att sådana åtgärder inte leder till lägre standarder för produktinformation i medlemsstater som redan har regler för produktinformation för sådana pensionsprodukter.

3. Kommissionen ska efter samråd med den gemensamma kommittén lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet med avseende på punkterna 1 och 2, vid behov åtföljd av ett lagstiftningsförslag.

4. Senast den 31 december 2018 ska kommissionen genomföra en marknadsundersökning för att fastställa om det finns onlineverktyg som icke-professionella investerare kan använda för att beräkna de totala kostnaderna och avgifterna för Priip-produkter samt om dessa verktyg är kostnadsfria. Kommissionen ska rapportera om huruvida dessa verktyg ger tillförlitliga och korrekta beräkningar avseende alla de produkter som omfattas av denna förordning.

Om undersökningens slutsats är att det inte finns några sådana verktyg eller att de inte klargör för icke-professionella investerare hur höga de totala kostnaderna och avgifterna för Priip-produkter blir, ska kommissionen bedöma om de europeiska tillsynsmyndigheterna genom den gemensamma kommittén skulle kunna utarbeta förslag till tekniska tillsynsstandarder som anger de tekniska specifikationerna som är tillämpliga på sådana verktyg på unionsnivå.

Artikel 34

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 31 december 2016.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 26 november 2014.

På Europaparlamentets vägnar

M. SCHULZ

Ordförande

På rådets vägnar

S. GOZI

Ordförande

Sammanfattning av promemorian Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter)

Den 26 november 2014 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter). Den 31 december 2016 ska EU-förordningen börja tillämpas. Fondföretag är dock undantagna från skyldigheterna i EU-förordningen till och med den 31 december 2019.

EU-förordningen syftar till att öka insynen och öppenheten avseende paketerade investeringsprodukter som erbjuds icke-professionella investerare och där det belopp som ska återbetalas till investerare kan fluktuera på grund av exponering mot referensvärden eller resultatet av en eller flera tillgångar som inte köps direkt av den icke-professionella investeraren. Ökad insyn och öppenhet avseende sådana produkter ska förbättra skyddet för investerare och återupprätta icke-professionella investerares förtroende för finansmarknaden. Detta ska uppnås genom att utvecklare av Priip-produkter ska upprätta faktablad om sina produkter som ska tillhandahållas icke-professionella investerare. EU-förordningen innehåller därutöver bl.a. regler om sanktioner som medlemsstaterna ska införa för överträdelse av förordningens bestämmelser och befogenheter för den behöriga myndigheten att begränsa eller förbjuda marknadsföring och försäljning av vissa försäkringsbaserade produkter.

I promemorian föreslås en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen som syftar till att införa de bestämmelser i svensk rätt som krävs med anledning av förordningen. I lagförslaget anges att Finansinspektionen är behörig myndighet i Sverige enligt EU-förordningen. I den nya lagen finns dessutom bestämmelser om Finansinspektionens tillsynsbefogenheter och möjligheter att ingripa vid överträdelse av förordningen samt om skadeståndsskyldighet för Priip-produktutvecklare. Vidare föreslås en ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att sekretesskydda uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden i en anmälan eller utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som en statlig myndighet utövar tillsyn över enligt den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men.

Den nya lagen och ändringen i offentlighets- och sekretesslagen föreslås träda i kraft den 1 februari 2017. För fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU-förordningen ska lagen i stället träda i kraft den 1 januari 2020.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) (EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter).

Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

Behörig myndighet

2 § Finansinspektionen är behörig myndighet enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

Tillsyn

3 § För tillsynen över att EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter följs, får Finansinspektionen förelägga

1. ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, och

2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

4 § Finansinspektionen får förelägga den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med ett visst agerande.

5 § Ett föreläggande enligt denna lag får förenas med vite.

Ingripanden

Ingripande mot juridiska och fysiska personer

6 § Finansinspektionen ska ingripa mot Priip-produktutvecklare som åsidosätter sina skyldigheter enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter genom att

1. inte upprätta och offentliggöra ett faktablad för produkten (artikel 5.1),

2. inte se till att faktabladet uppfyller kraven på form och innehåll (artikel 6),

3. inte iaktta kraven på faktabladets språkliga utformning och översättning (artikel 7),

4. inte iaktta kraven på faktabladets utformning (artikel 8.1–8.3),

5. utforma marknadsföringsmaterial om en Priip-produkt i strid med informationen i faktabladet eller utan att beakta kraven på innehållet i marknadsföringsmaterialet (artikel 9), eller

6. inte uppdatera faktabladet om en översyn visar att så krävs (artikel 10.1).

7 § Finansinspektionen ska ingripa mot den som ger råd om eller säljer en Priip-produkt, om personen åsidosätter sina skyldigheter enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter genom att

1. utforma marknadsföringsmaterial om en Priip-produkt i strid med informationen i faktabladet eller utan att beakta kraven på innehållet i marknadsföringsmaterialet (artikel 9),

2. inte förse icke-professionella investerare med faktabladet i god tid innan investeraren är bunden till något avtal eller erbjudande gällande produkten (artikel 13.1),

3. förse en icke-professionell investerare med faktabladet efter det att transaktionen har genomförts utan att vissa villkor är uppfyllda (artikel 13.3),

4. inte iaktta skyldigheten att tillhandahålla ett faktablad på det som föreskrivs vid på varandra följande transaktioner avseende samma Priip-produkt (artikel 13.4), eller

5. inte tillhandahålla ett faktablad på det sätt som föreskrivs (artikel 14).

8 § Finansinspektionen ska ingripa mot Priip-produktutvecklare och den som ger råd om eller säljer en Priip-produkt och som åsidosätter sina skyldigheter enligt EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter genom att inte inrätta lämpliga förfaranden och arrangemang för framförande av klagomål, besvarande av klagomål och tillgång till rättslig prövning vid gränsöverskridande tvister (artikel 19).

Sanktionsavgift

9 § Ingripande enligt 6–8 §§ sker genom beslut om sanktionsavgift. Avgiften tillfaller staten.

Finansinspektionen får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om den fysiska eller juridiska personen gör rättelse eller om något annat organ har vidtagit åtgärder mot den personen som bedöms tillräckliga.

10 § Sanktionsavgiften för en juridisk person som är föremål för ett ingripande enligt 6, 7 eller 8 § ska fastställas till högst

1. ett belopp som per den 30 december 2014 i svenska kronor motsvarade ett belopp om fem miljoner euro,

2. tre procent av företagets eller, i förekommande fall, koncernens omsättning närmast föregående räkenskapsår,

3. två gånger den vinst som företaget erhållit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller

4. två gånger de kostnader som företaget undvikit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Om överträdelsen har skett under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får den uppskattas.

För värdepappersinstitut får avgiften inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven i 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 8 kap. 3 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

För ett försäkringsföretag får avgiften inte vara så stor att företaget därefter inte uppfyller kraven i 4 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

11 § Sanktionsavgiften för en fysisk person som är föremål för ett ingripande enligt 6, 7 eller 8 § ska fastställas till högst

1. ett belopp som per den 30 december 2014 i svenska kronor motsvarade sjuhundrausen euro,

2. två gånger den vinst som den fysiska personen erhållit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller

3. två gånger de kostnader som den fysiska personen undvikit till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

12 § De omständigheter som ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek ska fastställas anges i artikel 25 i EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

Därutöver ska överträdelsens art, överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, de skador som uppstått, företagets eller den fysiska personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som företaget eller den fysiska personen erhållit till följd av regelöverträdelsen eller de kostnader som har undvikits, beaktas.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift

13 § En sanktionsavgift ska betalas till Finansinspektionen inom trettio dagar från det att beslutet om den har fått laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkänts eller inom den längre tid som anges i beslutet eller föreläggandet.

14 § Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utskönningsbalkens bestämmelser, om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 13 §.

15 § Om sanktionsavgiften inte betalas inom den tid som anges i 13 §, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

16 § En sanktionsavgift som har beslutat faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Tystnadsplikt

17 § Den som är eller har varit knuten till en Priip-produktutvecklare eller någon som ger råd om eller säljer Priip-produkter som anställd eller uppdragstagare, får inte obehörigen röja uppgifter i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som Finansinspektionen utövar tillsyn över enligt denna lag, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den utpekade personens identitet.

Skadestånd

18 § Priip-produktutvecklare ska ersätta ren förmögenhetsskada som produktutvecklaren uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar en icke-professionell investerare genom att ett faktablad innehåller uppgifter som

1. är felaktiga,
2. är vilseledande,
3. står i strid med avtalshandlingarna, eller
4. inte uppfyller kraven i artikel 8 i EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter.

19 § Den som vill göra anspråk på skadestånd enligt 18 § ska underrätta Priip-produktutvecklaren om detta inom skälig tid efter det att han eller hon märkt eller borde ha märkt att skada har uppkommit.

Om underrättelse inte görs inom skälig tid, faller rätten till skadestånd enligt denna lag bort. Detsamma gäller om talan inte väcks inom tio år från investeringstillfället.

Avgifter till Finansinspektionen

20 § Priip-produktutvecklare och den som ger råd om eller säljer Priip-produkter ska betala en årlig avgift för Finansinspektionens övervakning enligt denna lag.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifterna.

Överklagande

21 § Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2017, med undantag för fysiska och juridiska personer som omfattas av artikel 32 i EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter för vilka lagen i stället träder i kraft den 1 januari 2020.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 4 b § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

4 b §¹

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse i lag eller annan författning som gäller för värdepapperscentralers och utsedda kreditinstituts verksamhet, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men.

Motsvarande sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen (2016:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som myndigheten utövar tillsyn över enligt den lagen, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet.

Sekretessen enligt andra stycket gäller inte beslut om sanktioner eller sanktionsförelägganden.

Sekretessen enligt andra och tredje styckena gäller inte beslut om sanktioner eller sanktionsförelägganden.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2017.

¹ Senaste lydelse 2016:62.

Justitieombudsmannen, Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Justitiekanslern, Domstolsverket, Datainspektionen, Finansinspektionen, Konsumentverket, Juridiska fakultetsnämnden Stockholms universitet, Konkursverket, Kronofogdemyndigheten, Allmänna reklamationsnämnden (ARN), Regelrådet, Allmänhetens pressombudsman, Branschorganisationen för privatekonomiska förmedlings- och jämförelsetjänster, Euroclear Sweden AB, FAR, Finansbolagens Förening, Finansförbundet, Fondbolagens förening, Facket för försäkring och finans (FTF), Föreningen god sed på värdepappersmarknaden, Institutionella ägares förening för regleringsfrågor på värdepappersmarknaden, InsureSec AB, Konsumenternas Bank- och finansbyrå, Konsumenternas Försäkringsbyrå, Landsorganisationen i Sverige (LO), Näringslivets regelråd, Publicistklubben, Småföretagarnas Riksförbud, Sparbankernas Riksförbund, Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Svenska Försäkringsföreningen, Svenska försäkringsförmedlares förening, Svenska Journalistförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges konsumenter, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Sveriges Finansanalytikers Förening, Sveriges Kommuner och Landsting, Tidningsutgivarna, Tjänstemännens centralorganisation (TCO).

Yttrande har även inkommit från Strukturerade Placeringar i Sverige.